

INTERAKCJA
CENTRUM KREACJI I STRATEGII SP. Z O.O.

**DIAGNOZA SPOŁECZNA,
GOSPODARCZA,
PRZESTRZENNA
I ŚRODOWISKOWA**

**SŁUŻĄCA WYZNACZENIU
OBSARU
ZDEGRADOWANEGO
ORAZ OBSZARU
REWITALIZACJI**

OPRACOWANIE:

Centrum Kreacji i Strategii INTERAKCJA Sp. z o.o.

ul. Legionów 5 A/10, 33-100 Tarnów

tel. (14) 656-27-01, (14) 656-27-02

e-mail: biuro@interakcja.com.pl

*przy współpracy z **Urzędem Gminy Wojsławice***

na podstawie umowy zawartej w dniu 5 maja 2022 r.

pomiędzy:

Gminą Wojsławice

z siedzibą: ul. Rynek 30, 22-120 Wojsławice

NIP: 563-215-83-53, REGON: 110197983

reprezentowanym przez: P. Henryk Gołębiowski – Wójta Gminy Wojsławice,

przy kontrasygnacie: P. Elżbiety Iwasiuk – Skarbnik Gminy Wojsławice,

a

Centrum Kreacji i Strategii INTERAKCJA Sp. z o.o.

z siedzibą: ul. Legionów 5A/10, 33-100 Tarnów

NIP: 8733271064, REGON: 383133299, KRS: 0000781820

reprezentowanym przez: p. Tomasz Łakoma – Członek Zarządu

w imieniu którego działa na podstawie udzielonego przez spółkę pełnomocnictwa:

p. Stanisław Lis – CEO, Dyrektor Generalny

Ekspert ds. polityki regionalnej, funduszy UE, EOG i PPP.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1 WPROWADZENIE	3
ROZDZIAŁ 2 UWARUNKOWANIA PRAWNE I PODSTAWOWE DEFINICJE	7
ROZDZIAŁ 3 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	11
ROZDZIAŁ 4 DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA	19
4.1. SFERA SPOŁECZNA.....	21
4.1.1. Struktura demograficzna.....	21
4.1.2. Oświata	29
4.1.3. Pomoc społeczna.....	32
4.1.4. Kultura, sport i turystyka	48
4.1.5. Ochrona zdrowia.....	59
4.1.6. Aktywność obywatelska	62
4.1.7. Bezpieczeństwo publiczne	69
4.1.8. Analiza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych	71
4.2. SFERA GOSPODARCZA	73
4.2.1. Sytuacja finansowa Gminy	73
4.2.2. Działalność gospodarcza.....	75
4.2.3. Rynek pracy	83
4.3. SFERA PRZESTRZENNA.....	93
4.3.1. Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego.....	93
4.3.2. Dziedzictwo kulturowe	95
4.3.3. Infrastruktura techniczna.....	111
4.3.4. Zasoby mieszkaniowe	119
4.4. SFERA ŚRODOWISKOWA.....	123
4.4.1. Uwarunkowania fizyczno-geograficzne.....	123
4.4.2. Formy ochrony przyrody i powierzchnia obszarów chronionych.....	128

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA
SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU
REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

ROZDZIAŁ 5 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI I WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH	133
5.1. Konceptualizacja problematyki badawczej do badań ankietowych	135
5.2. Wzór formularza ankiety do badań społecznych w Gminie Wojsławice: „Ankieta oceny potrzeb realizacji określonych rodzajów działań związanych z rewitalizacją”	142
5.3. Analiza ankiet z badań społecznych	151
ROZDZIAŁ 6 OBRAZ GMINY WOJSŁAWICE WEDŁUG DANYCH GUS.....	165
ROZDZIAŁ 7 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	185
7.1. Identyfikacja negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy Wojsławice	187
7.2. Charakterystyka obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	198
7.3. Wstępne zestawienie zadań inwestycyjnych i społecznych do realizacji na obszarze rewitalizacji	204
SPIS TABEL, WYKRESÓW, OBRAZÓW	221

ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK NR 1. Mapa nr 1. Obszar zdegradowany Gminy Wojsławice w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wojsławice na lata 2023-2030.

ZAŁĄCZNIK NR 2. Mapa nr 2. Obszar rewitalizacji Gminy Wojsławice w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wojsławice na lata 2023-2030.

ZAŁĄCZNIK NR 3. Mapa nr 3. Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji Gminy Wojsławice w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wojsławice na lata 2023-2030.

ROZDZIAŁ 1

WPROWADZENIE

Rewitalizacja to proces, którego celem jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Definicja rewitalizacji uwypukla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Całościowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą.

Proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferach: społecznej, przestrzennej oraz gospodarczej. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji, jest przeprowadzenie rzetelnej diagnozy. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy. Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się do tego, aby działania skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy. Interesariuszami wymienionymi w ustawie o rewitalizacji, są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- pozostali mieszkańcy gminy, nie mieszkający na obszarze rewitalizacji;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej;
- podmioty inne niż organy władzy publicznej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa (np. spółki Skarby Państwa realizujące inwestycje infrastrukturalne, Agencja Mienia Wojskowego).

W celu zniwelowania negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji opracowany zostanie Program Rewitalizacji, który inicjowany, opracowany i uchwalony jest przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583). Dokument ten jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzającym do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiącym narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

ROZDZIAŁ 2

UWARUNKOWANIA PRAWNE I PODSTAWOWE DEFINICJE

Niniejszy dokument stanowi gruntowną analizę czynników społecznych gospodarczych oraz przestrzennych, a także podstawę do dalszych prac w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszarów, które winny zostać zrewitalizowane dla poprawy jakości życia mieszkańców gminy Wojsławice. Jest on niezbędnym etapem na drodze do opracowania gminnego programu rewitalizacji, stanowiącego podstawę działań naprawczych w obszarach dotkniętych deficytami społecznymi. Dokument jest zgodny z wymogami zawartymi w:

- Ustawie o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 485.), zwanej dalej Ustawą,
- Dokumencie pt.: „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027”, opublikowanym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Status prawny oraz wymogi odnośnie obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji podane zostały w rozdziale 3 Ustawy (art. 8-13). Wynikają z niego następujące definicje:

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku wystąpienia na nim ponadto, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych.

OBSZAR REWITALIZACJI

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (tj.: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar ten, nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji może być podzielony na pod obszary, w tym nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W tym przypadku każdy z podobszarów musi spełniać warunki określone w Ustawie - zdiagnozowane deficyty społeczne oraz deficyty w jednym z obszarów; gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

W ramach prac nad opracowaniem niniejszego dokumentu, dokonane zostały prace przygotowawcze służące zebraniu niezbędnych materiałów źródłowych oraz danych dotyczących gminy, zarówno ilościowych, jak i jakościowych ze szczególnym uwzględnieniem problemów rewitalizacji. W ramach diagnozowania obecnego stanu Gminy Wojsławice przeanalizowane zostały liczne dane statystyczne z GUS oraz informacje z różnych źródeł: dane Urzędu Gminy Wojsławice i jednostek organizacyjnych gminy, wnioski z ankiet zebranych podczas konsultacji społecznych oraz uzyskanych drogą elektroniczną, wnioski zgłaszane podczas konsultacji społecznych, w celu zidentyfikowania problemów, co stanowi podstawę do określenia obszaru wskazanego do rewitalizacji. Głównymi dokumentami źródłowymi dla opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wojsławice na lata 2023-2030 były: Raporty o stanie gminy za lata 2019, 2020, 2021 oraz Strategia Rozwoju Gminy Wojsławice na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030. Analiza problemów społecznych została uzupełniona analizą wskaźników odpowiednich dla problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.

ROZDZIAŁ 3

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

3.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

Gmina Wojsławice jest jedną z gmin wiejskich województwa lubelskiego, leży w południowo-wschodniej części województwa, w powiecie chełmskim. Gmina graniczy z następującymi gminami: Leśniowice, Żmudź, Białopole, Grabowiec, Kraśniczyn, Uchanie. Według fizyczno-geograficznego podziału J. Kondrackiego teren gminy, położony jest w obrębie:

- Prowincji: Wyżyny Polskie (34),
- Podprowincji: Wyżyna Lubelsko-Lwowska (343),
- Makroregionu: Wyżyna Lubelska (343.1),
- Mezo-regionu: Działy Grabowieckie (343.18).

Działy Grabowieckie morfologicznie stanowią wychodnie skał górnokredowych (garb), w większości pokryte utworami lessowymi. Skały lessowe przecina dolina rzeki Wojsławki i jej dopływów, tworząc na przemian wzniesienia, zwane grzędami oraz obniżenia, zwane padołami. Padoły są efektem erozji pokrywy lessowej oraz miejscami podłoża kredowego. W obrębie omawianego terenu przejawia się to występowaniem rozległych zboczy wzniesień w części wschodniej (m. Huta, m. Turowiec) oraz zachodniej (na północ od m. Majdan Ostrowski i Czarnołozy). Rzędne terenu wynoszą od ok. 250 m n.p.m. w części wschodniej terenu po ok. 245 m n.p.m. w części zachodniej.

Charakterystyczną cechą obszaru gminy jest występowanie wyraźnych form erozyjnych/dolinnych w części centralnej gminy (o lokalnej nazwie „debry”). Przegłębienia w ich obrębie wynoszą ok. 3 – 6 m p.p.t., co daje rzędne bezwzględne wynoszące odpowiednio ok. 214 – 217 m n.p.m. Tego typu formy pojawiają się w okolicy obszaru Nowy Majdan. Położenie względem większych ośrodków miejskich:

- Chełm – 25 km,
- Hrubieszów – 27 km,
- Krasnystaw – 27 km,
- Zamość – 30 km,
- Lublin – 90 km.

Gmina graniczy z gminami:

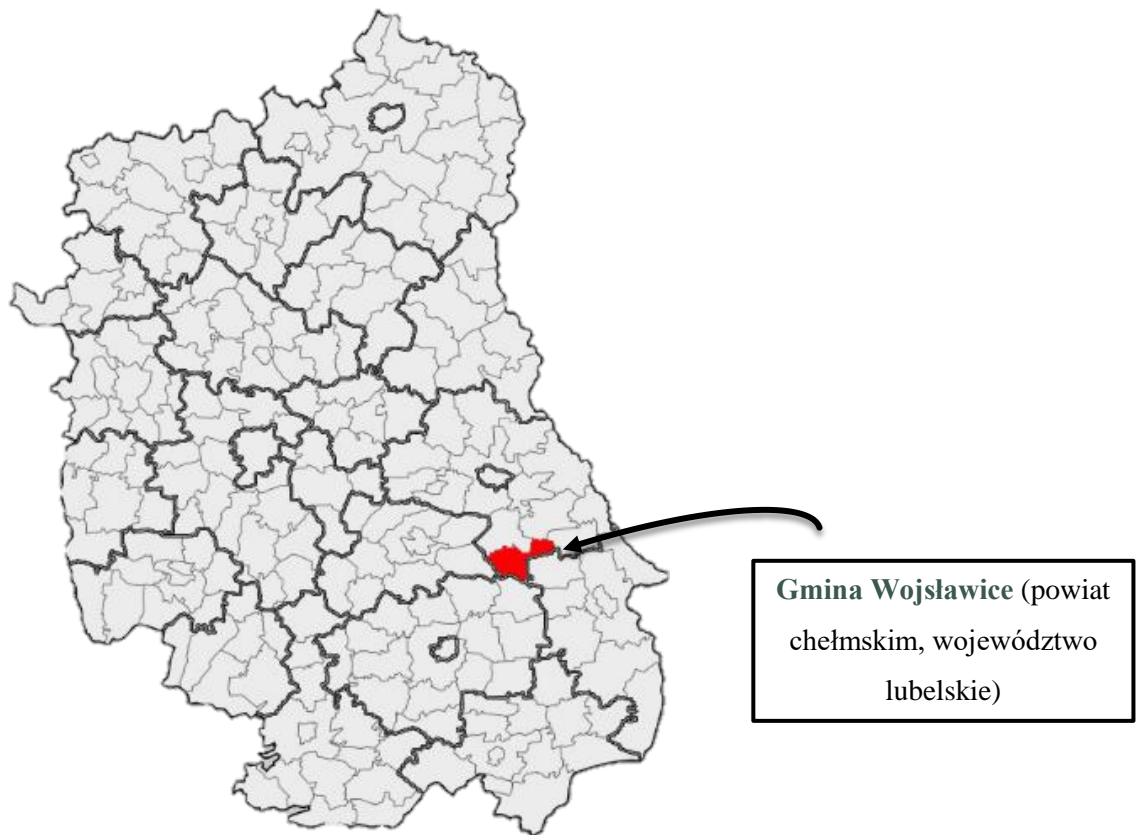
- od południa z gminą: Grabowiec,
- od zachodu z gminą: Kraśniczyn,
- od wschodu z gminą: Uchanie,
- oraz od północy z gminą: Leśniowice, Żmudź, Białopole.

Mapa 1. Położenie geograficzne gminy Wojsławice na mapie Polski.

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojs%C5%82awice_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojs%C5%82awice_(gmina)).

Mapa 2. Położenie geograficzne gminy Wojsławice na mapie województwa lubelskiego.

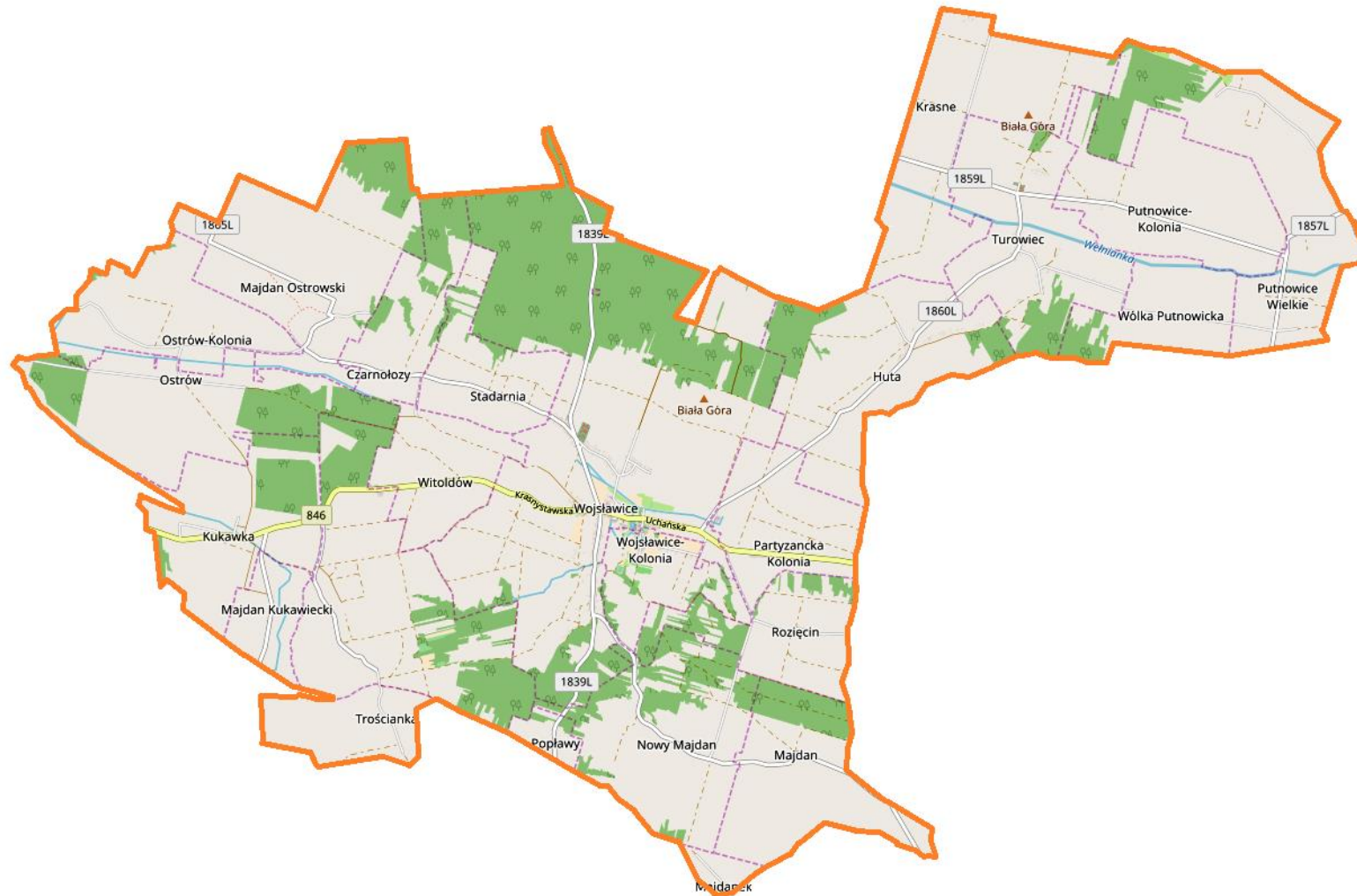
Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojs%C5%82awice_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojs%C5%82awice_(gmina)).

Mapa 3. Położenie geograficzne gminy Wojsławice na mapie powiatu chełmskiego.

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojs%C5%82awice_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojs%C5%82awice_(gmina)).

Mapa 4. Mapa administracyjna gminy Wojsławice.

Źródło: [https://www.wikiwand.com/pl/Wojs%C5%82awice_\(gmina\)](https://www.wikiwand.com/pl/Wojs%C5%82awice_(gmina)).

Aktualna powierzchnia gminy wynosi: 11046 ha, co stanowi: 5,84 % z powierzchni powiatu chełmskiego. Gmina posiada charakter rolniczy. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gruntów: 8737 ha, co stanowi 79,1 % powierzchni gminy, z czego na grunty orne przypada: 7160 ha (64,8 %), sady 107,48 ha (0,97 %). Łąki i pastwiska razem 1382,07 ha (12,51 %). Lasy i grunty zalesione zajmują: 1959 ha, co stanowi 17,73 % pow. gminy. Łączna powierzchnia wód wynosi: 8 ha tj. 0,07 % pow. gminy. Powierzchnia nieużytków wynosi: 22 ha tj. 0,2 %.

Gmina posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno-usługowy dla ludności gminy Wojsławice, z zabytkowym układem ulicznym w jego centrum. Ośrodek administracyjno-usługowy w Wojsławicach jest siedzibą władz samorządowych oraz pełni funkcje skoncentrowanego ośrodka usługowego mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej.

Pozostałe miejscowości pełnią funkcję – głównie związane z produkcją żywności i usługi podstawowe. We wsiach położonych malowniczo i krajobrazowo – istnieje możliwość rozwoju funkcji wypoczynku i turystyki. Zabudowa zagrodowa poza miejscowością Wojsławice i Rozięcín posiada charakter rozproszony. Dominującym typem struktury przestrzennej wsi na terenie gminy jest ulicówka. Zabudowa poszczególnych miejscowości skupia się bezpośrednio po obu stronach drogi. Wsie tego typu mają kształt wydłużony i najczęściej posiadają tylko jedną ulicę, która jednocześnie jest miejscem koncentracji przestrzeni publicznej miejscowości.

W 23 miejscowościach, w których jest utworzonych 26 sołectw. Na układ osadniczy gminy składają się: ośrodek Wojsławice (5 sołectw: ul. Chełmska, ul. Grabowiecka, ul. Krasnystawska, ul. Rynek i ul. Uchańska) – będący siedzibą gminy oraz następujące wsie: Czarnołozy, Huta, Krasne, Kukawka, Majdan, Majdan Kukawiecki, Majdan Ostrowski, Nowy Majdan, Ostrów, Ostrów-Kolonia, Partyzancka Kolonia, Popławy, Putnowice-Kolonia, Putnowice Wielkie, Rozięcín, Stadarnia, Stary Majdan, Trościanka, Turowiec, Witoldów, Wojsławice-Kolonia, Wólka Putnowicka.

ROZDZIAŁ 4

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA

4.1. STREFA SPOŁECZNA

4.1.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

W Gminie Wojsławice funkcjonuje 26 sołectw. Sama miejscowość Wojsławice podzielona jest na 5 sołectw, jedynie wieś Popławy nie posiada statutu samodzielnego sołectwa i tworzy je wspólnie z sołectwem Wojsławice Ulica Grabowiecka. W 2021 roku gminę Wojsławice zamieszkiwało **3655 osób**, natomiast w 2019 r. było ich **3957**. Tym samym na przestrzeni tych trzech lat liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 302 (8,26%). Największą miejscowością pod względem liczby mieszkańców są Wojsławice, z liczbą 1214 mieszkańców. Najwięcej ludności zamieszkuje sołectwa: **Wojsławice, ul. Grabowiecka** (285 osób), **Wojsławice, ul. Uchańska** (267 osób) oraz **Huta** (246 osób). W porównaniu do stanu w 2019 roku nastąpił spadek liczby mieszkańców gminy o 302 osób zameldowanych na pobyt stały. Oprócz osób zameldowanych na pobyt stały w 2021 roku na terenie Gminy Wojsławice zameldowanych było 21 osób: 10 kobiet i 11 mężczyzn, na pobyt czasowy. Najwięcej, bo 6 osób zameldowanych było w Starym Majdanie.

Tabela 1. Liczba osób zamieszkujących gminę Wojsławice w latach 2019-2021.

L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców w 2019 r.	Liczba mieszkańców w 2020 r.	Liczba mieszkańców w 2021 r.
1.	Czarnołozy	94	99	100 ↑
2.	Huta	248	246	246
3.	Krasne	32	27	27
4.	Kukawka	128	127	126
5.	Majdan	136	137	135
6.	Majdan Kukawiecki	40	40	40
7.	Majdan Ostrowski	175	173	170 ↓
8.	Nowy Majdan	186	181	176 ↓
9.	Ostrów	91	94	89 ↓
10.	Ostrów-Kolonia	77	76	77
11.	Partyzancka-Kolonia	139	137	132 ↓
	Popławy	22	22	22
12.	Putnowice Wielkie	156	155	153
13.	Putnowice-Kolonia	160	157	150 ↓
14.	Rożęcín	164	159	150 ↓

15.	Stadarnia	68	68	68
16.	Stary Majdan	116	110	112
17.	Trościanka	54	53	51
18.	Turowiec	119	121	119
19.	Witoldów	121	122	121
20.	Wojsławice, ul. Chelmska	245	250	242 ↓
21.	Wojsławice, ul. Grabowiecka	299	289	285 ↓
22.	Wojsławice, ul. Krasnystawska	182	178	173 ↓
23.	Wojsławice, ul. Rynek	227	224	223
24.	Wojsławice, ul. Uchańska	279	275	267 ↓
25.	Wojsławice Kolonia	138	142	144
26.	Wólka Putnowicka	63	61	57 ↓
RAZEM		3957	3721 ↓	3655 ↓

↑ - Wzrost liczby mieszkańców, ↓ - Spadek liczby mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Tabela 2. Liczba i gęstość ludności w poszczególnych sołectwach w 2021 roku.

Lp.	Sołectwo	Ludność 2021	Powierzchnia całkowita sołectwa [ha]	Gęstość zaludnienia [osób/ km ²]	% mieszkańców gminy
1.	Czarnołozy	100	269,8	37,04	2,74%
2.	Huta	246	608,9	40,39	6,73%
3.	Krasne	27	547,9	4,93	0,74%
4.	Kukawka	126	461,3	27,33	3,45%
5.	Majdan	135	474,5	28,42	3,69%
6.	Majdan Kukawiecki	40	138,6	28,78	1,09%
7.	Majdan Ostrowski	170	667,5	31,54	4,65%
8.	Nowy Majdan	176	558,2	15,59	4,82%
9.	Ostrów	89	571,4	20,70	2,44%
10.	Ostrów-Kolonia	77	371,6	66,00	2,11%
11.	Partyzancka-Kolonia	132	200,1	40,74	3,61%
Popławy		22	54,4	30,78	0,60%
12.	Putnowice-Kolonia	153	497,4	22,35	4,19%
13.	Putnowice Wielkie	150	670,6	49,34	4,10%
14.	Rozięcín	150	304,2	31,54	4,10%
15.	Stadarnia	68	341,1	19,94	1,86%
16.	Stary Majdan	112	768,2	14,58	3,06%

17.	Trościanka	51	209,1	24,40	1,40%
18.	Turowiec	119	558,3	21,33	3,26%
19.	Witoldów	121	337,1	35,91	3,31%
20.	Wojsławice, ul. Chełmska	242	641,1	37,75	6,62%
21.	Wojsławice, ul. Grabowiecka	285	469,1	60,77	7,80%
22.	Wojsławice, ul. Krasnystawska	173	269,1	64,31	4,73%
23.	Wojsławice, ul. Rynek	223	104,0	214,42	6,10%
24.	Wojsławice, ul. Uchańska	267	503,1	53,08	7,31%
25.	Wojsławice Kolonia	144	200,1	72,00	3,94%
26.	Wólka Putnowicka	57	253,7	22,44	1,56%
RAZEM:		3655	11050	33,08	100%

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Gęstość zaludnienia to miara przyporządkowująca populację do powierzchni, terenie gminy Wojsławice w 2021 roku wynosiła: 33,08 osób na 1 km². Najbardziej zaludnionymi sołectwami są: **Wojsławice, ul. Rynek** (214,42 osób na km²), **Wojsławice Kolonia** (72,00 osób na km²) oraz **Ostrów-Kolonia** (66,00 osób na km²). Natomiast najwięcej ludzi zamieszkuje sołectwa takie jak: **Wojsławice, ul. Grabowiecka** (7,80% liczby mieszkańców całej gminy), **Wojsławice, ul. Uchańska** (7,31% liczby mieszkańców całej gminy), **Huta** (6,73% ogólnej liczby mieszkańców gminy).

Tabela 3. Ludność według płci w gminie Wojsławice w latach 2015-2021.

Lp.	Sołectwo	Kobiety	Mężczyźni
1	Czarnołozy	40	60
2	Huta	118	128
3	Krasne	14	13
4	Kukawka	63	63
5	Majdan	68	67
6	Majdan Kukawiecki	20	20
7	Majdan Ostrowski	92	78
8	Nowy Majdan	82	94
9	Ostrów	41	48
10	Ostrów-Kolonia	36	41

11	Partyzancka-Kolonia	65	67
	Popławy	13	9
12	Putnowice-Kolonia	67	86
13	Putnowice Wielkie	72	78
14	Rożęcín	80	70
15	Stadarnia	36	32
16	Stary Majdan	57	55
17	Trościanka	21	30
18	Turowiec	60	59
19	Witoldów	68	53
20	Wólka Putnowicka	121	121
21	Wojsławice-Kolonia	152	133
22	Wojsławice, ul. Chełmska	79	94
23	Wojsławice, ul. Grabowiecka	123	100
24	Wojsławice, ul. Krasnystawska	132	135
25	Wojsławice, ul. Rynek	72	72
26	Wojsławice, ul. Uchańska	30	27
RAZEM:		1822	1833

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Liczba mieszkańców w latach 2015-2021 zmniejszyła się o 329 osób, w tym 193 kobiet oraz 136 mężczyzn. W 2021 roku teren gminy zamieszkiwało 1822 kobiet i 1833 mężczyzn. **Tym samym kobiety stanowiły 49,84% ludności gminy.** Struktura mieszkańców w poszczególnych sołectwach pod względem płci jest zróżnicowana. Współczynnik feminizacji, który wynosił 99,39 (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) potwierdza równomierny rozkład liczby mieszkańców Gminy Wojsławice pod względem płci.

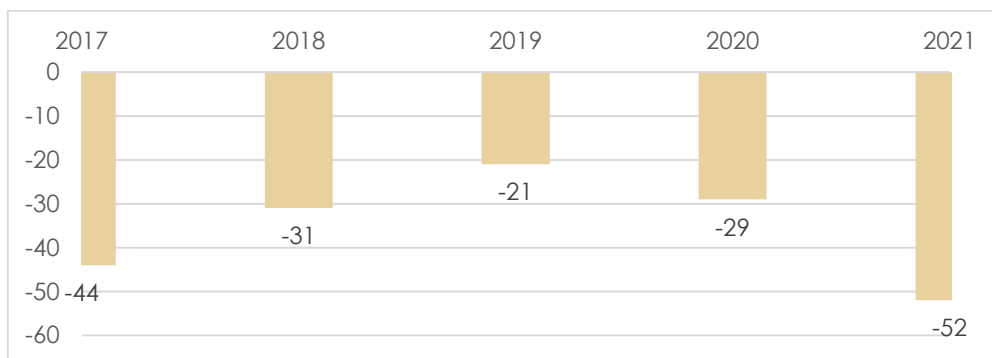
Przyrost naturalny oraz saldo migracji ma wpływ na liczbę osób zamieszkujących gminę Wojsławice. Od 2017 r. saldo migracji w gminie jest ujemne. Najwyższy wskaźnik salda wynosił w 2019 roku (-36), **w 2021 wyniósł natomiast -6.**

Tabela 4. Migracja ludności w gminie Wojsławice w latach 2017-2021.

Migracja	2017	2018	2019	2020	2021
Zameldowania	33	41	31	66	30
Zameldowania z zagranicy	-	(1)	(1)	(3)	-
Wymeldowania	47	46	67	47	36
Wymeldowania za granicę	-	-	(1)	(3)	-
Saldo migracji	-14	-5	-36	-19	-6

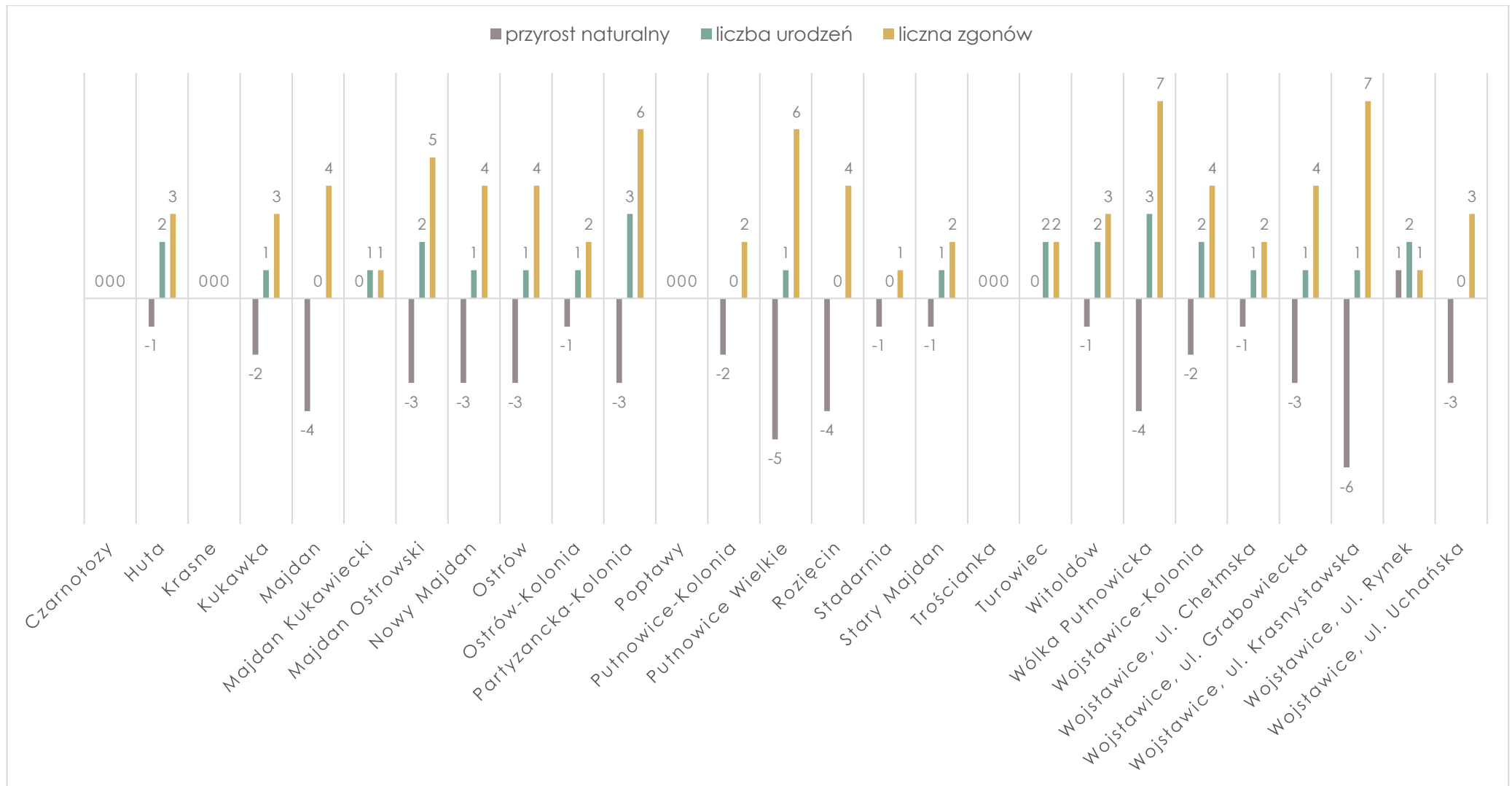
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Wykres 1. Przyrost naturalny w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Urzędu Gminy Wojsławice.

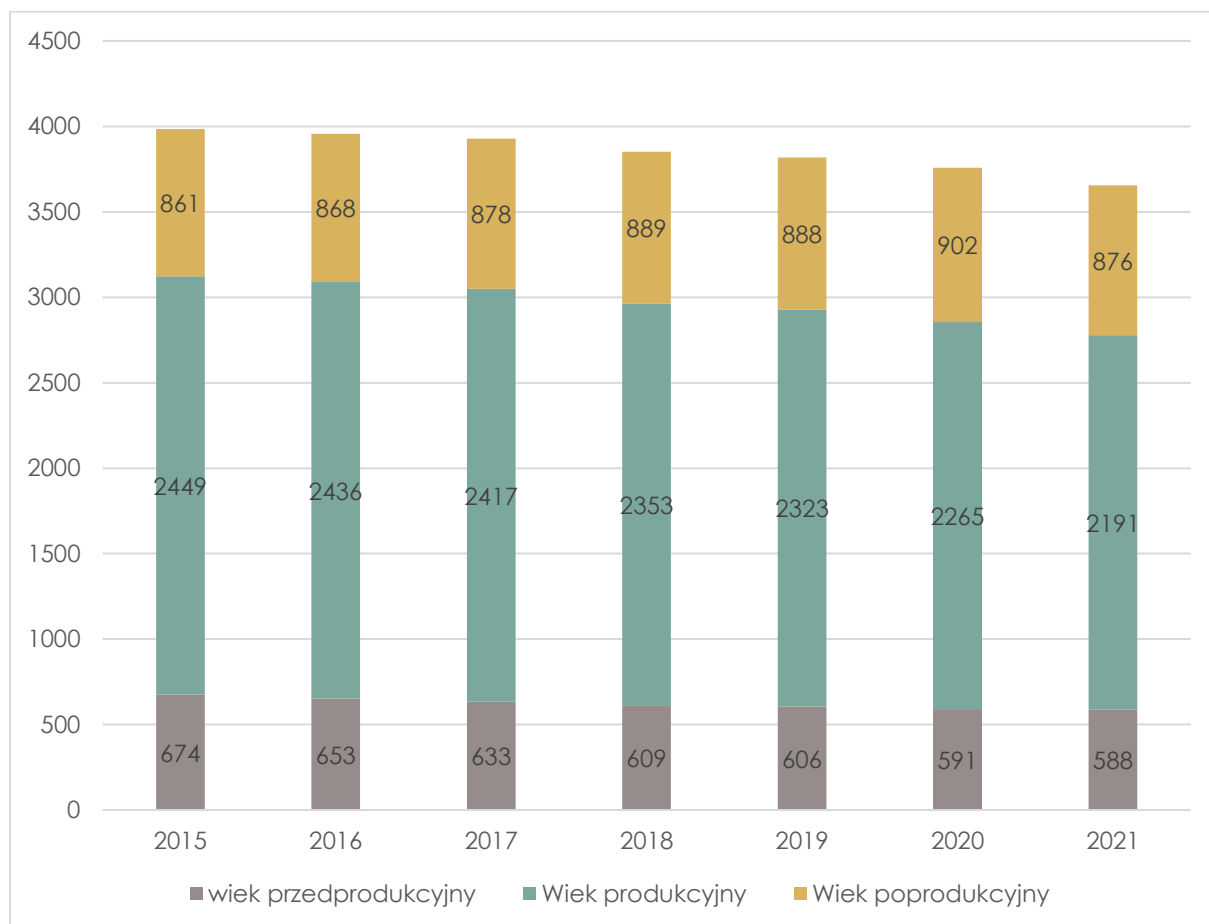
Wykres 2. Przyrost naturalny w poszczególnych sołectwach w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Wykres nr 2 przedstawia przyrost naturalny w gminie Wojsławice na przestrzeni 5 ostatnich lat, wynika z niego, że wskaźnik przyrostu naturalnego jest niekorzystny. Od 2017 r. przyrost naturalny w gminie jest ujemny. W 2021 wynosił aż -52. Natomiast na wykresie nr 2 można zauważyć, iż najniższy przyrost naturalny w 2021 roku zanotowano w sołectwach: **Wojsławice, ul. Krasnystawska (-6)** oraz **Putnowice Wielkie (-5)**.

Wykres 3. Struktura grup wiekowych w latach 2015 – 2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Tabela 5. Struktura społeczna ze względu na płeć.

Płeć	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Rok 2017			
Kobiety	280	1081	620
Mężczyźni	353	1336	258
Rok 2018			
Kobiety	274	1035	624

Mężczyźni	335	1318	265
Rok 2019			
Kobiety	274	1015	625
Mężczyźni	323	1308	263
Rok 2020			
Kobiety	268	979	630
Mężczyźni	323	1286	272
Rok 2021			
Kobiety	269	957	596
Mężczyźni	319	1234	280

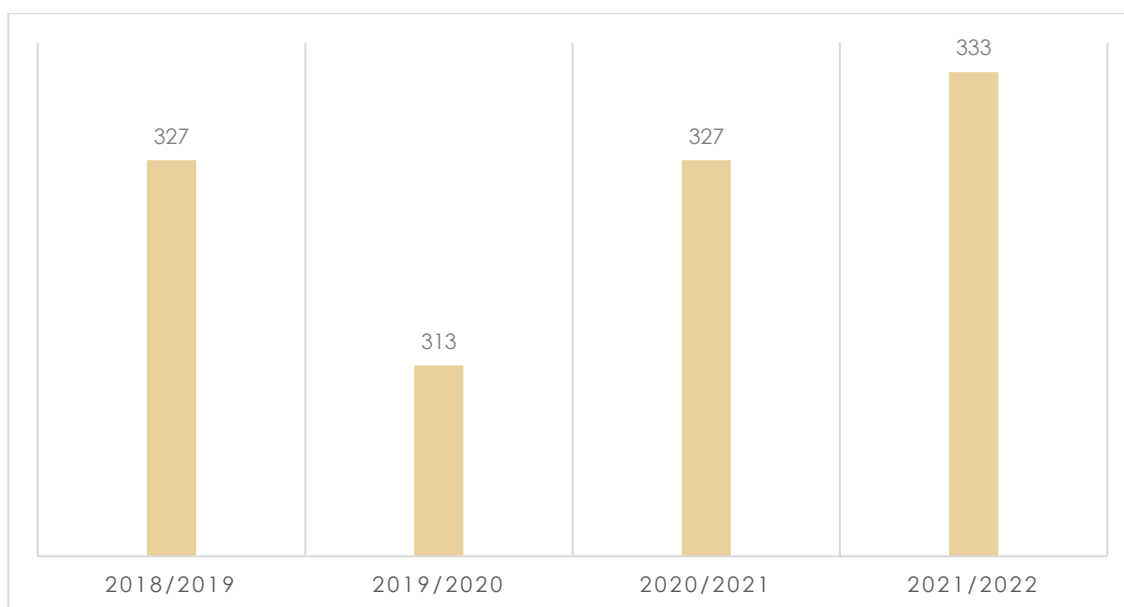
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

W statystyce wyróżnia się trzy grupy ludności ze względu na wiek zdolności do pracy. **Jest to wiek produkcyjny, przedprodukcyjny i poprodukcyjny.** Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej, jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Opierając się na danych z ewidencji ludności należy zauważyć, że **w Gminie Wojsławice w 2021 roku największą grupę stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym.** Z zestawienia, które przedstawia tabela nr 5 wynika, że w 2021 roku w przedziale przedprodukcyjnym liczba mężczyzn jest wyższa od liczby kobiet, w natomiast w przedziałach produkcyjnym i poprodukcyjnym jest zupełnie odwrotnie, znacząca różnica występuje w przedziale poprodukcyjnym o 113%. Jak wynika z danych Urzędu Gminy struktura wieku mieszkańców przedstawia się następująco: **16,09 % stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 59,95% w wieku produkcyjnym oraz 23,97% w wieku poprodukcyjnym.** W gminie występuje niekorzystny trend - zmniejsza się odsetek osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Świadczy to o starzeniu się społeczeństwa gminy.

4.1.2. OŚWIATA

Zaspokojenie potrzeb edukacyjnych młodych mieszkańców Gminy realizowane jest przez placówki podległe samorządowi gminnemu w zakresie przedszkola, szkolnictwa podstawowego. W 2021 r. na terenie Gminy Wojsławice funkcjonowała jedna Szkoła Podstawowa oraz jedno Przedszkole Gminne. Uchwałą Nr XVIII/102/2020 Rady Gminy Wojsławice z dnia 27 maja 2020 r. **obie placówki zostały włączone do Zespołu Szkolno - Przedszkolnego im. Tadeusza Kościuszki w Wojsławicach - Kolonii**, dla którego organem prowadzącym jest Gmina Wojsławice.

Wykres 4. Liczba dzieci w Zespole Szkolno - Przedszkolnym im. Tadeusza Kościuszki w Wojsławicach – Kolonii.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Tabela 6. Liczba dzieci w szkole podstawowej w roku szkolnym 2021/2022.

Klasa	1a	1b	2a	2b	3a	3b	4a	4b	5a	5b	6	7a	7b	8a	8b
Liczba uczniów	14	17	16	16	15	16	15	12	19	15	17	23	16	21	19
RAZEM	31		32		31		27		34		17	39		40	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Wojsławice za rok 2021.

Od września 2020 roku opiekę przedszkolną pełni Przedszkole Gminne składające się z czterech oddziałów (dzieci 3-6 letnie) i wchodzące w skład Zespołu Szkolno - Przedszkolnego.

W roku szkolny 2021/2022 uczęszcza do Zespołu Szkolno - Przedszkolnego im. Tadeusza Kościuszki w **Wojsławicach 340 dzieci, w tym 89 przedszkolaków.**

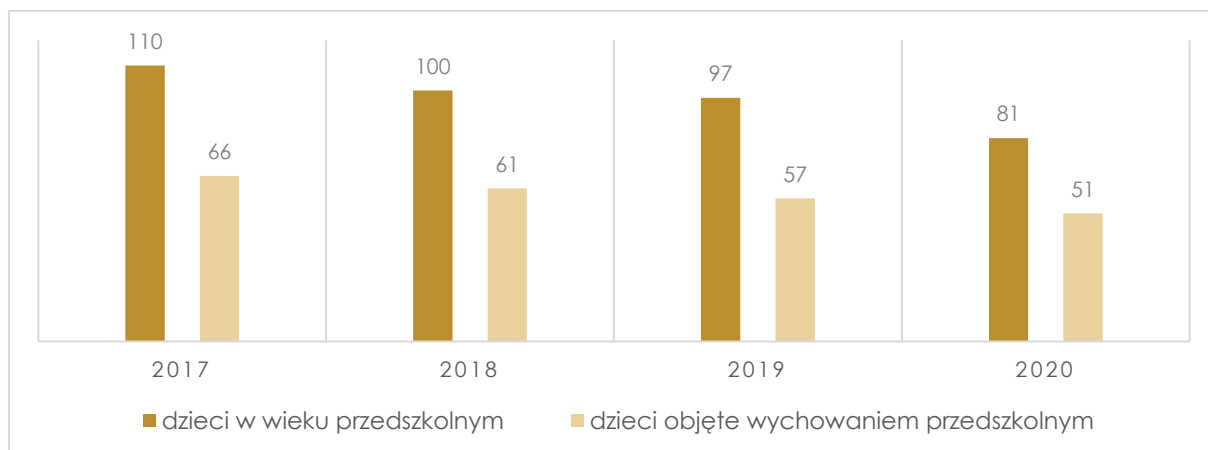
Tabela 7. Charakterystyka szkoły podstawowej w latach 2020.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Oddziały w szkołach	10	12	14	15
Uczniowie przypadający na 1 oddział	21	20	17	17
Uczniowie	206	234	244	250
Absolwenci	Brak danych	Brak danych	0	24
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	15,84	18,71	21,68	24,19
Współczynnik solaryzacji brutto	83,41	82,77	81,24	80,75
Uczniowie uczący się języka angielskiego	Brak danych	Brak danych	99,6	99,3
Uczniowie uczący się języka rosyjskiego	Brak danych	Brak danych	0,0	5,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

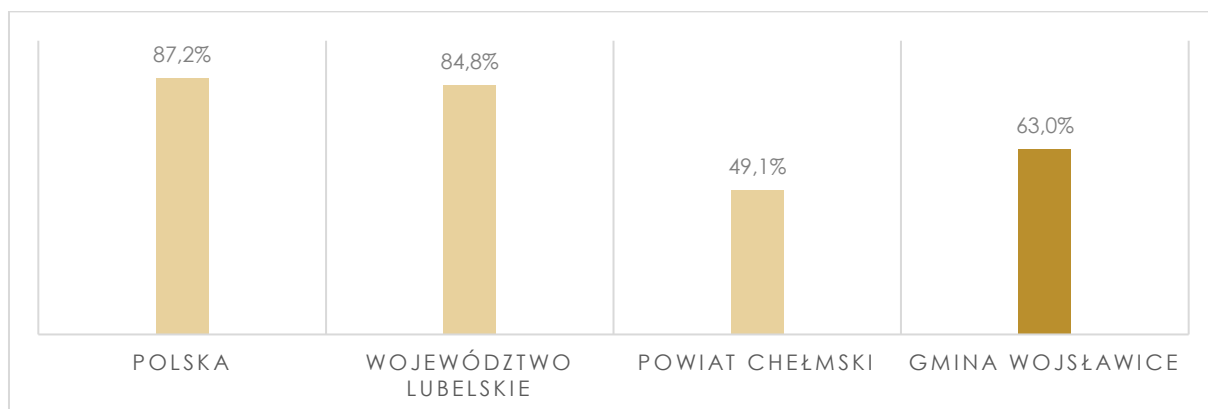
Wskaźnikiem obrazującym politykę społeczną w gminie jest liczba dzieci w wieku przedszkolnym objętych wychowaniem przedszkolnym. W latach 2017-2020 liczba dzieci w przedszkolu znacznie się zmniejszała. Największa liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym była w 2017 roku (66 dzieci), najmniejsza w 2020 roku (51 dzieci).

Wykres 5. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat ogółem i objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2017-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 6. Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2020 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Biorąc pod uwagę odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym Gmina Wojsławice wypada niekorzystnie w porównaniu ze średnią dla województwa i Polski.

4.1.3. POMOC SPOŁECZNA

Opiekę społeczną na terenie Gminy zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Wojsławicach. Pomoc społeczna działa na rzecz umożliwienia indywidualnym osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie same rozwiązać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Obowiązkiem osób korzystających z pomocy społecznej jest współdziałać w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojsławicach jest organizatorem i wykonawcą zadań własnych gminy oraz zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej. Należy do nich:

- wypłata zasiłków stałych,
- pokrywanie świadczeń zdrowotnych,
- wypłata zasiłków celowych, okresowych,
- wsparcie finansowe na dożywianie dzieci i usługi opiekuńcze,
- pomoc rzeczowa,
- poradnictwo specjalistyczne.

Z pomocy w ramach ustawy o pomocy społecznej w GOPS Wojsławice skorzystało w 2021 r. ogółem 85 rodzin, 175 osób w tych rodzinach, ponadto z pomocy w postaci pracy socjalnej skorzystały 132 rodziny, w tym 308 osób w tych rodzinach.

Tabela 8. Liczba przyznanych świadczeń w 2021 r.

Zakres	Łączna wysokość wydatkowanych środków (w zł)	Liczba świadczeń	Średnia wysokość świadczeń
Zasiłki stałe	144 960,00	265	547,02
Zasiłki celowe	132 456,00	350	378,44
Świadczenia rodzinne	1.646 374,37	7	303,36
Świadczenia opiekuńcze	1.068 713,73	1431	746,83
Zasiłek dla opiekuna	65 100,00	105	620,00
Fundusz alimentacyjny	164 155,45	417	393,65

Świadczenia wychowawcze	3.097 443,06	6228	497,34
Dodatek mieszkaniowy	5 796,99	52	111,48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojsławicach.

Tabela 9. Rodzaj powodów, przez które została przyznana pomoc w latach 2019-2021.

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Rok 2019		
Alkoholizm	7	11
Bezdomność	1	1
Bezrobocie	58	160
Długotrwała lub ciężka choroba	20	59
Niepełnosprawność	48	95
Przemoc w rodzinie	2	8
Ubóstwo	82	168
Wielodzietność	11	68
Razem	116	288
Rok 2020		
Alkoholizm	7	11
Bezdomność	1	1
Bezrobocie	50	138
Długotrwała lub ciężka choroba	20	53
Niepełnosprawność	46	98
Przemoc w rodzinie	1	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2
Ubóstwo	57	104
Wielodzietność	8	50
Zdarzenia losowe	2	8
Razem	116	288
Rok 2021		
Alkoholizm	4	8
Bezdomność	1	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	1	5
Bezrobocie	48	105
Długotrwała lub ciężka choroba	15	20

Niepełnosprawność	33	51
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	4
Sieroctwo	1	6
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3
Ubóstwo	52	105
Wielodzietność	2	9
Zdarzenia losowe	2	3
RAZEM	116	288

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojsławicach.

W 2021 z usług pomocy społecznej skorzystało 9,16% mieszkańców gminy. Do najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej należą w gminie:

- ubóstwo
- bezrobocie
- niepełnosprawność.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku w poszczególnych sołectwach.

Sołectwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	% korzystających osób z pomocy społecznej *
Czarnołozy	0	100	0,00%
Huta	15	246	6,10%
Krasne	0	27	0,00%
Kukawka	6	126	4,76%
Majdan	15	135	11,11%
Majdan Kukawiecki	1	40	2,50%
Majdan Ostrowski	13	170	7,65%
Nowy Majdan	32	176	18,18%
Ostrów	15	89	16,85%
Ostrów-Kolonia	4	77	5,19%
Partyzancka-Kolonia	7	132	5,30%
Popławy	0	22	0,00%
Putnowice-Kolonia	11	150	7,33%
Putnowice Wielkie	3	153	1,96%
Rożęcín	13	150	8,67%

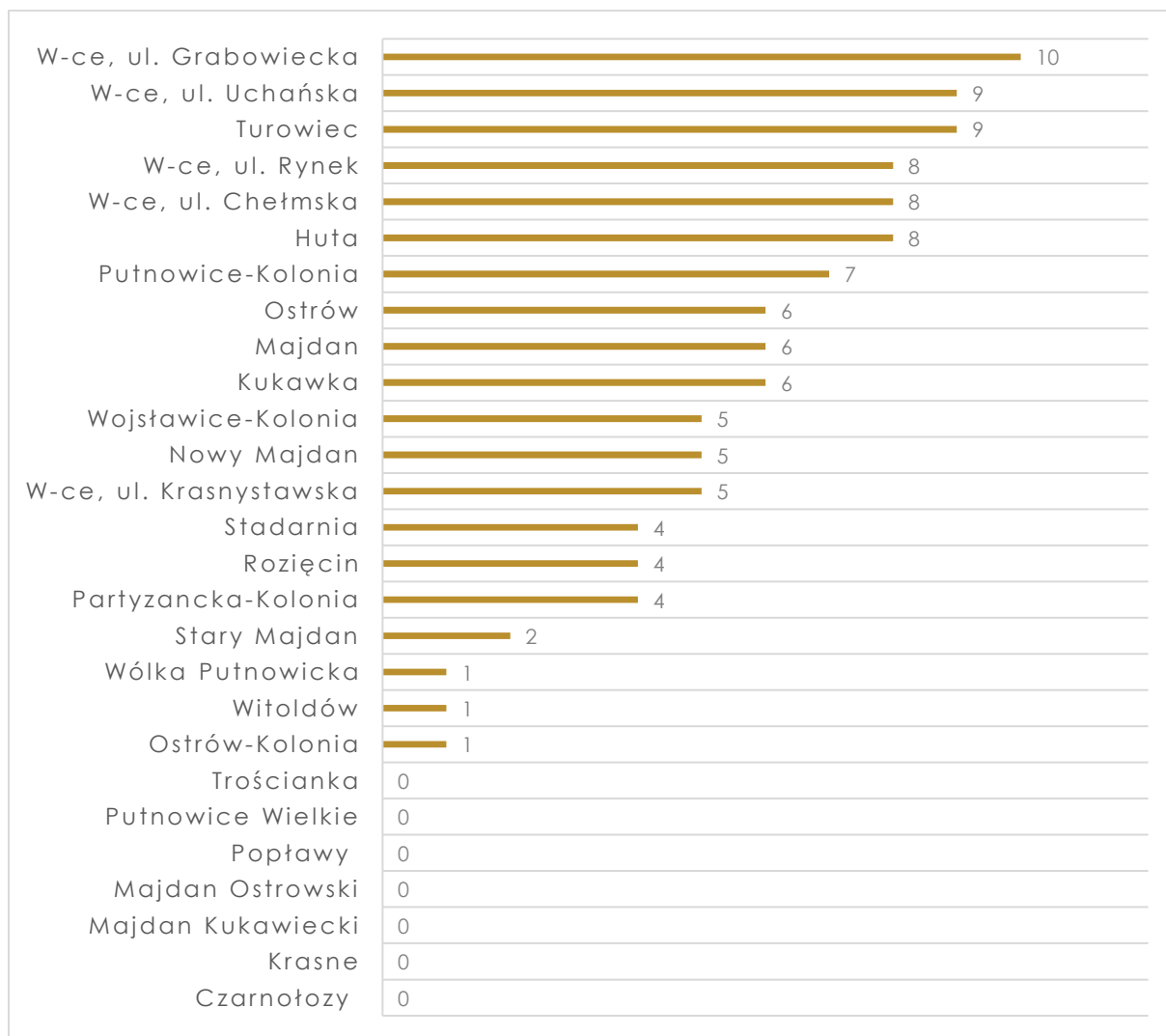
Stadarnia	5	68	7,35%
Stary Majdan	3	112	2,68%
Trościanka	0	51	0,00%
Turowiec	9	119	7,56%
Witoldów	8	121	6,61%
W-ce, ul. Chelmska	21	242	8,68%
W-ce, ul. Grabowiecka	24	285	8,42%
W-ce, ul. Krasnystawska	5	173	1,89%
W-ce, ul. Rynek	21	223	9,42%
W-ce, ul. Uchańska	24	267	8,99%
Wojśławice-Kolonia	9	144	6,25%
Wólka Putnowicka	1	57	1,75%

* Liczba korzystający osób z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności zamieszkałej w danym sołectwie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojsławicach.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwało w sołectwach: **Ostrów (24,72%)**, **Nowy Majdan (18,18%)** oraz **Majdan (11,11%)**.

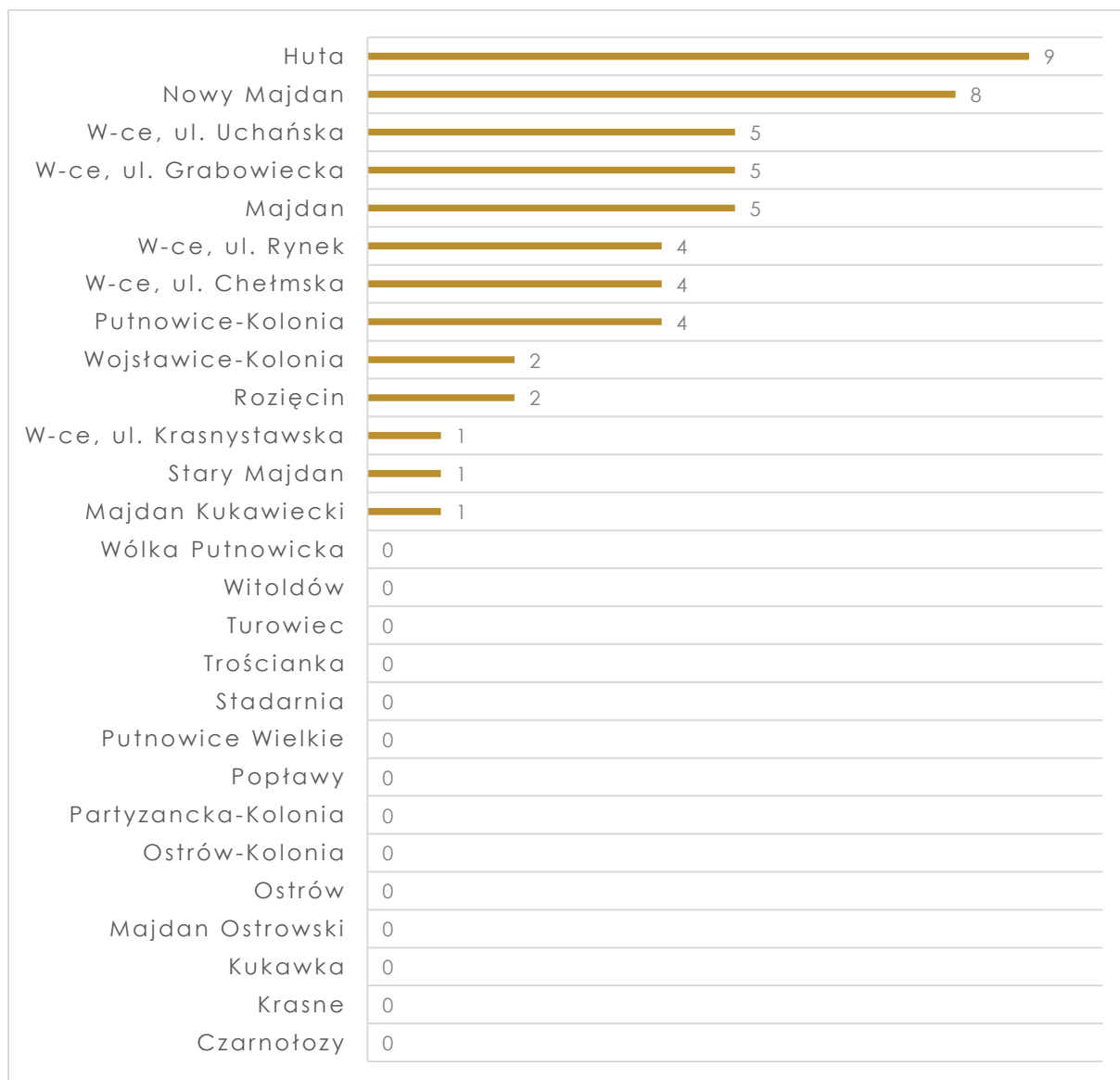
Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w Gminie w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojsławicach.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia zamieszkiwało w sołectwach: **W-ce, ul. Grabowiecka** (10 osób – 9,52% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezrobocia), **W-ce, ul. Uchańska** oraz **Turowiec** (w każdym 9 osób - 8,57%).

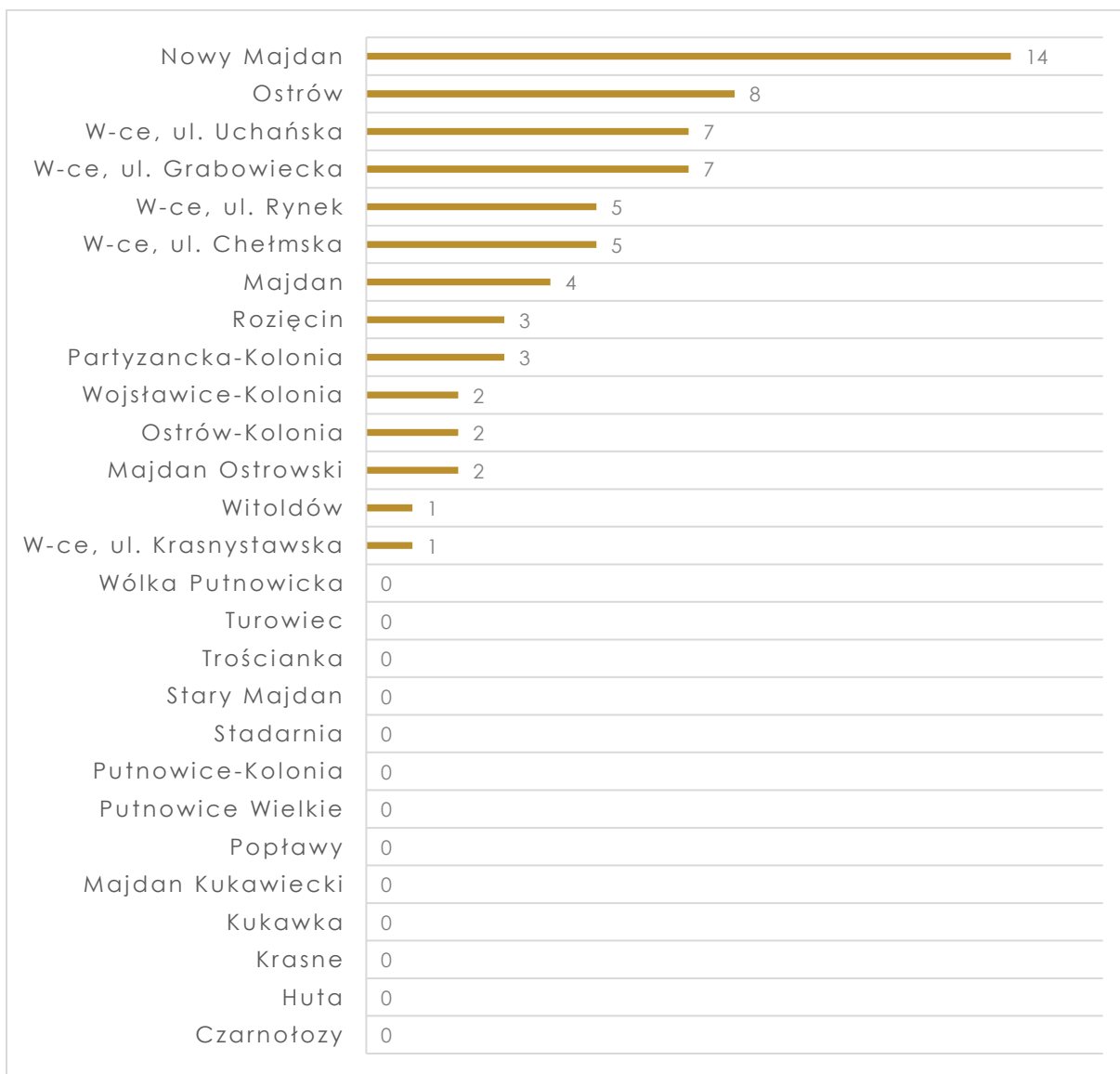
Wykres 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w Gminie w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojsławicach.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności zamieszkiwało w sołectwach: **Huta** (9 osoby – 17,65% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności), oraz **Nowy Majdan** (8 osób – 15,69%).

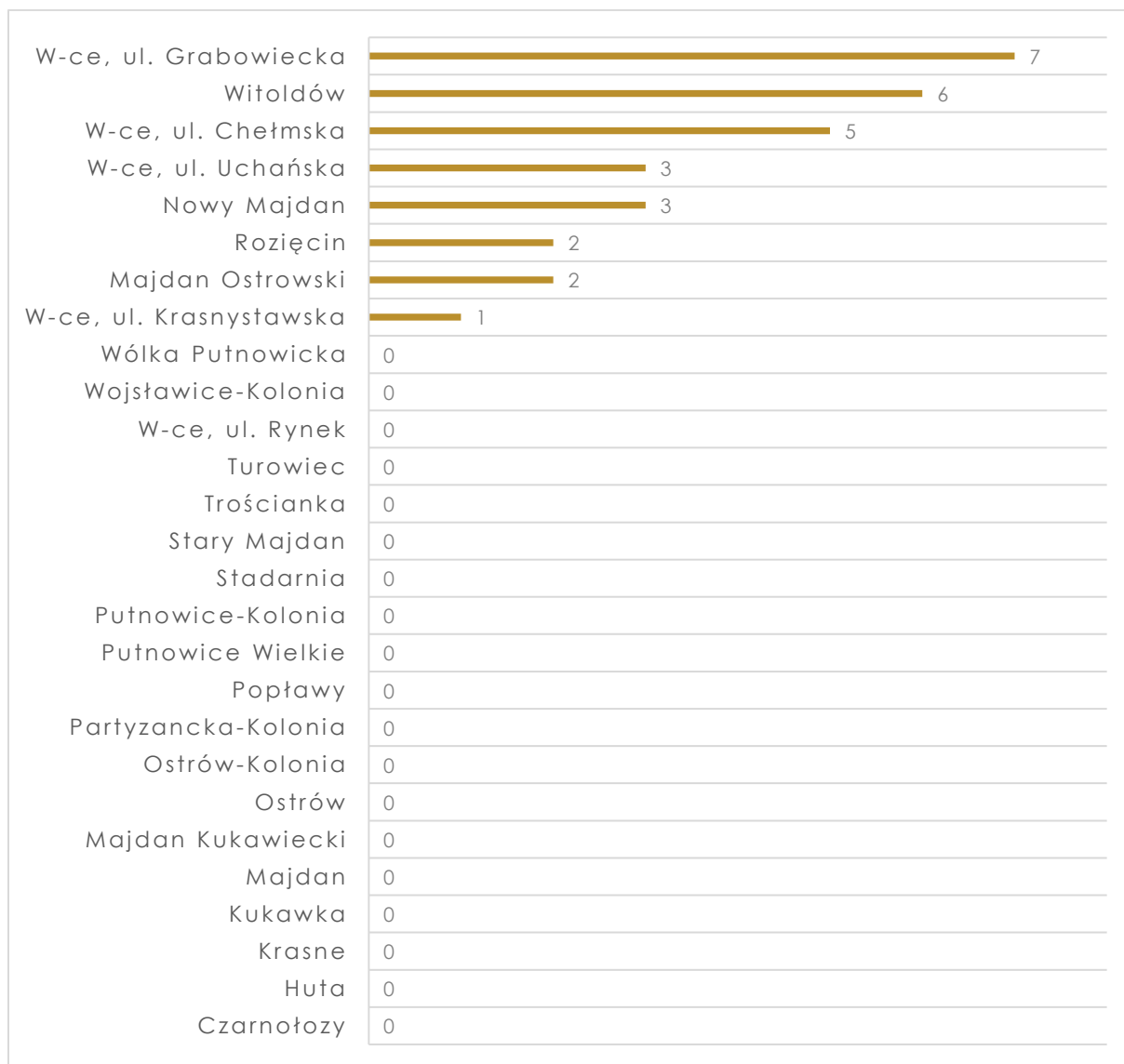
Wykres 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w Gminie w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojsławicach.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zamieszkiwało w sołectwach: **Nowy Majdan** (14 osoby – 21,88% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa).

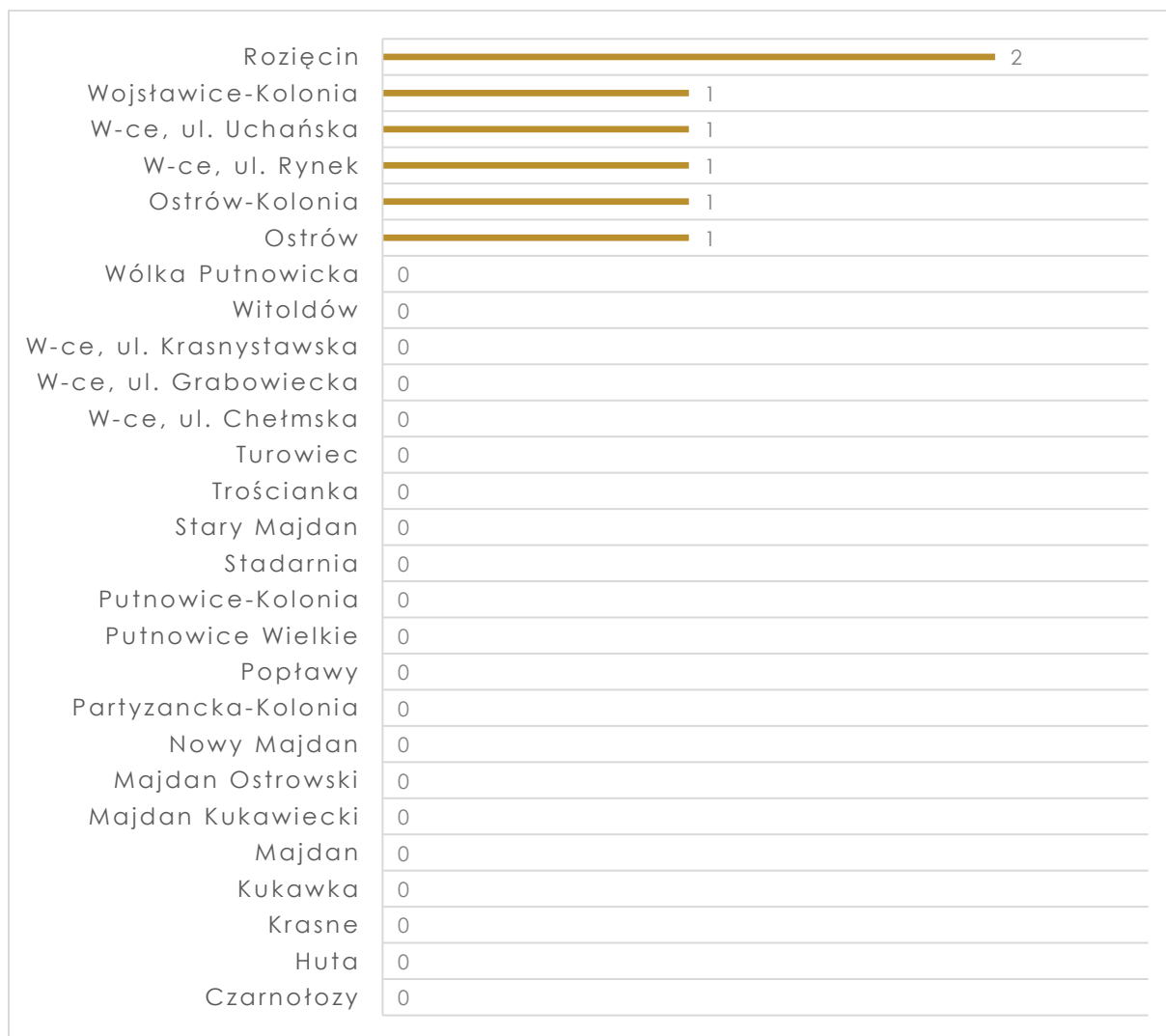
Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w Gminie w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojsławicach.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zamieszkiwało w sołectwach: **W-ce, ul. Grabowiecka** (7 osób – 24,14% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby), oraz **Witoldów** (6 osób – 20,69%).

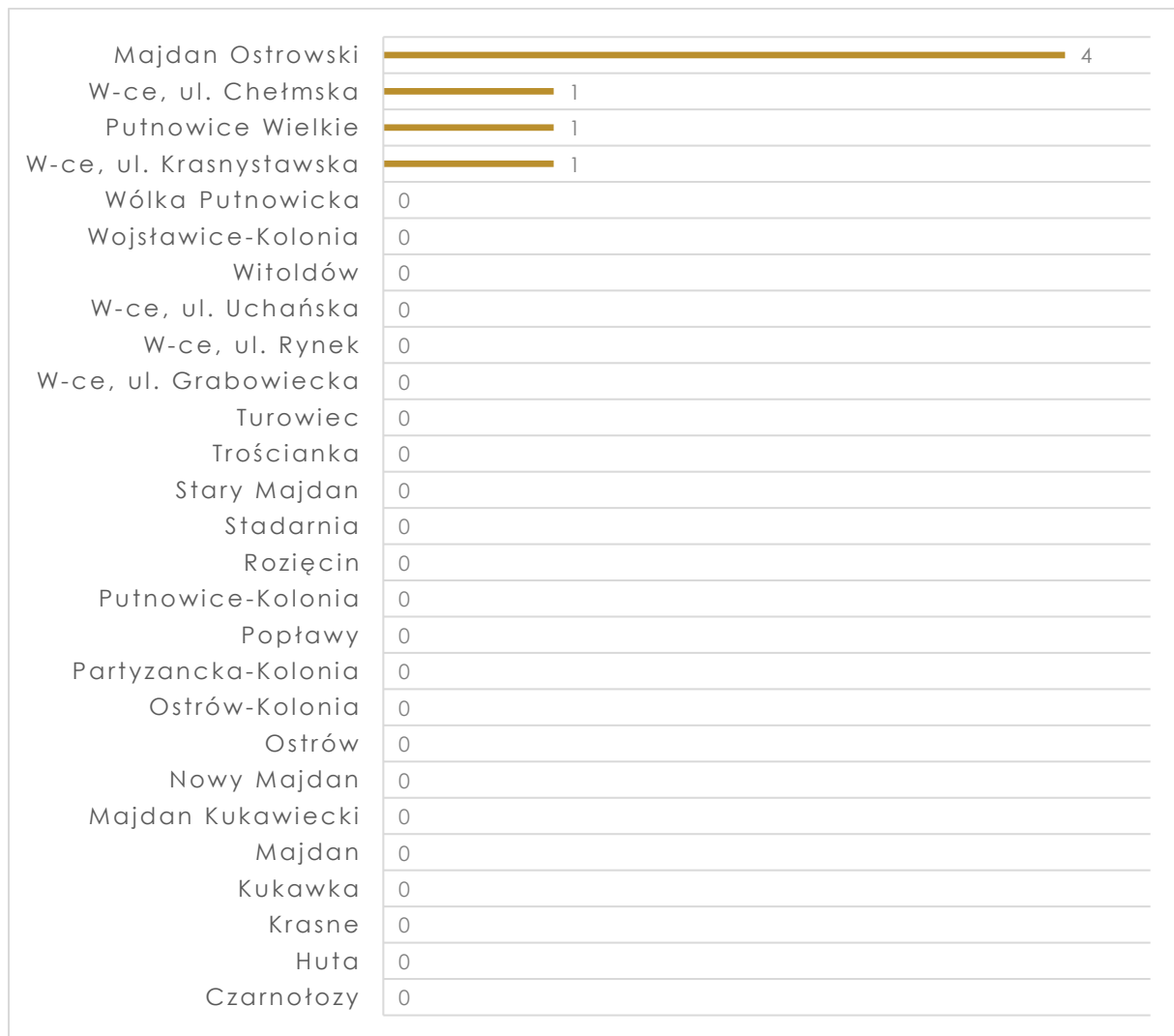
Wykres 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojsławicach.

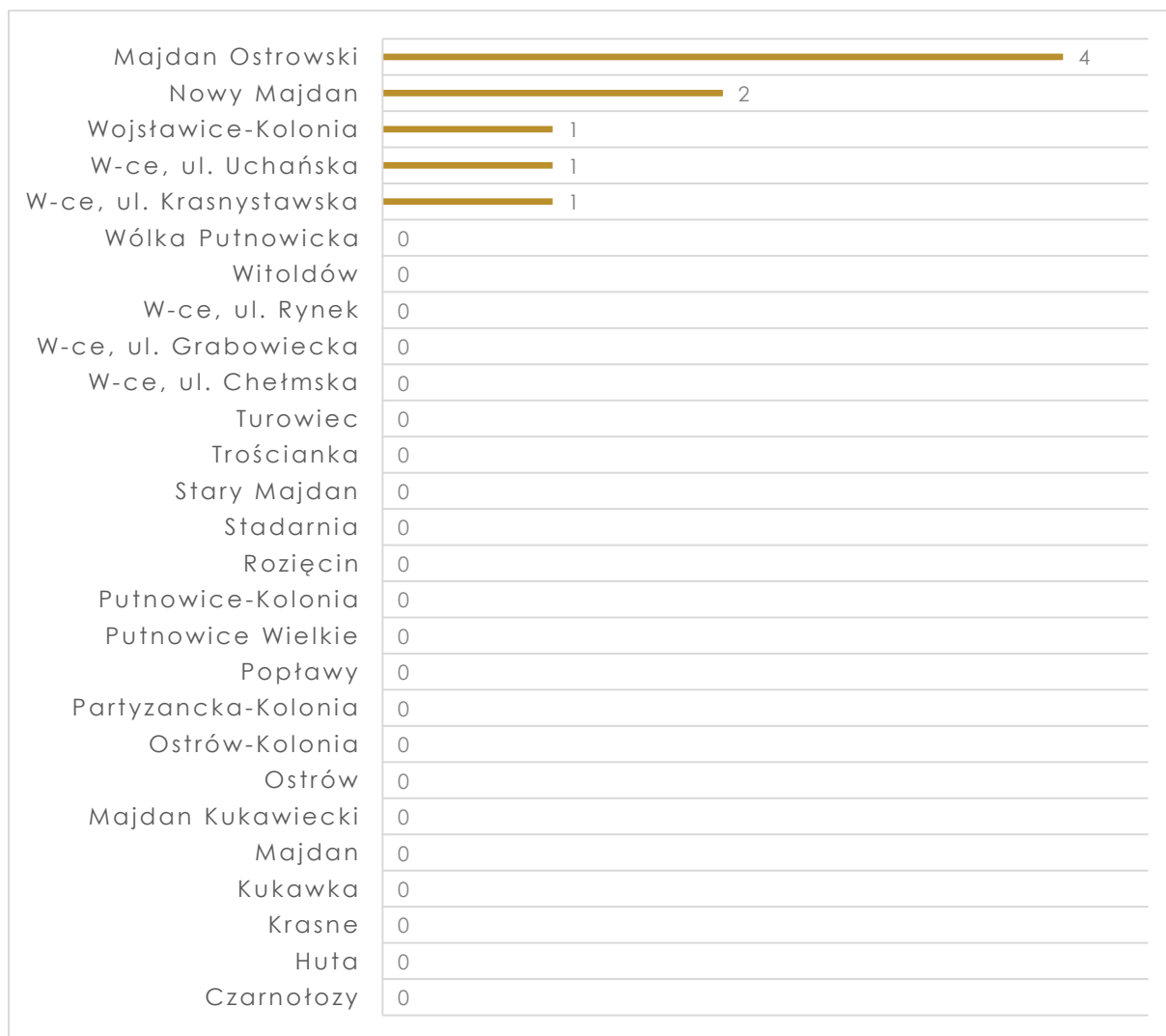
Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu zamieszkiwało w sołectwie: **Rozięcín** (2 osób – 28,57% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu alkoholizmu).

Wykres 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie w 2021 roku.

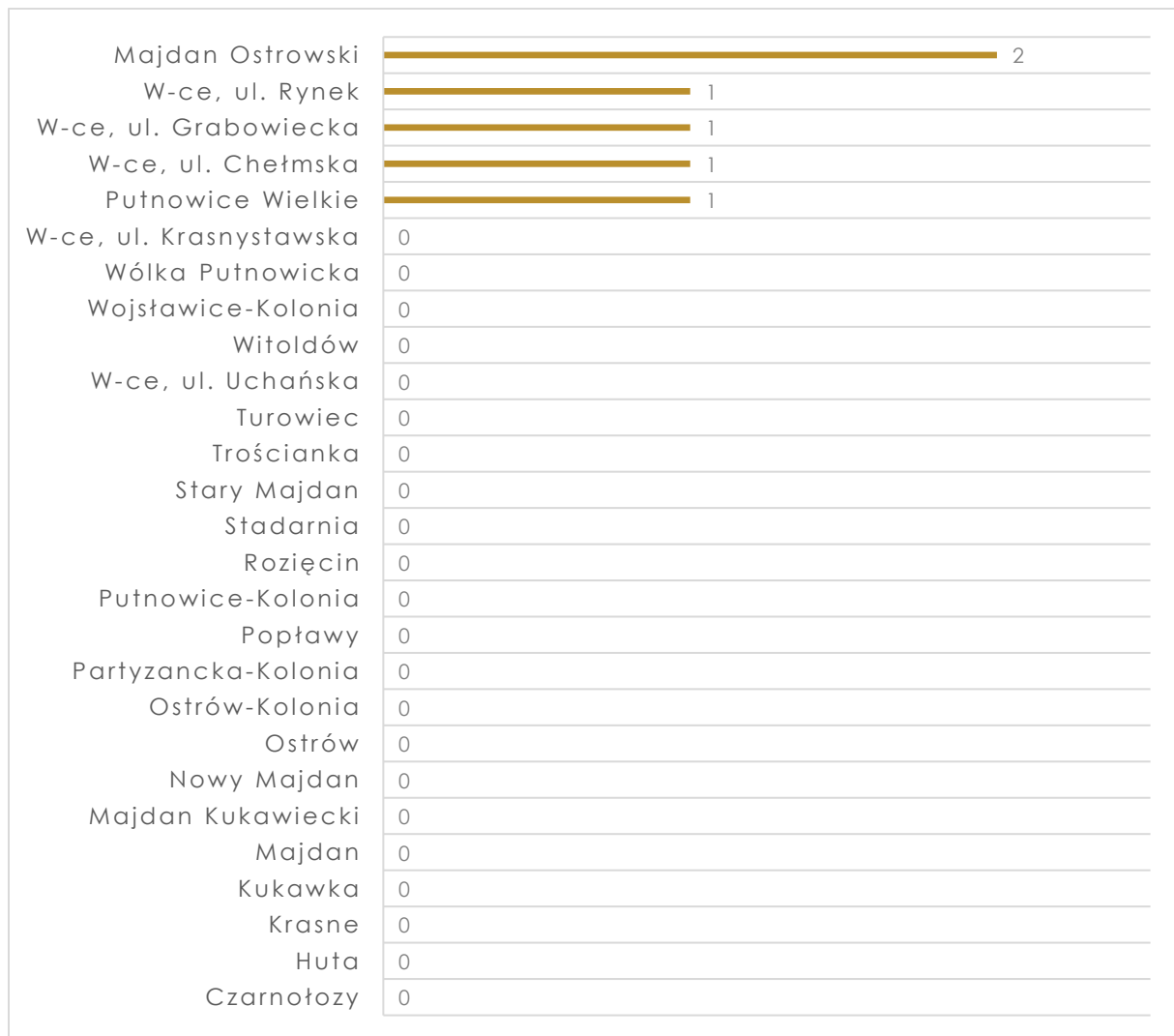
Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zamieszkiwało w sołectwie: **Majdan Ostrowski** (4 osób – 57,14% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych).

Wykres 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w Gminie w 2021 roku.

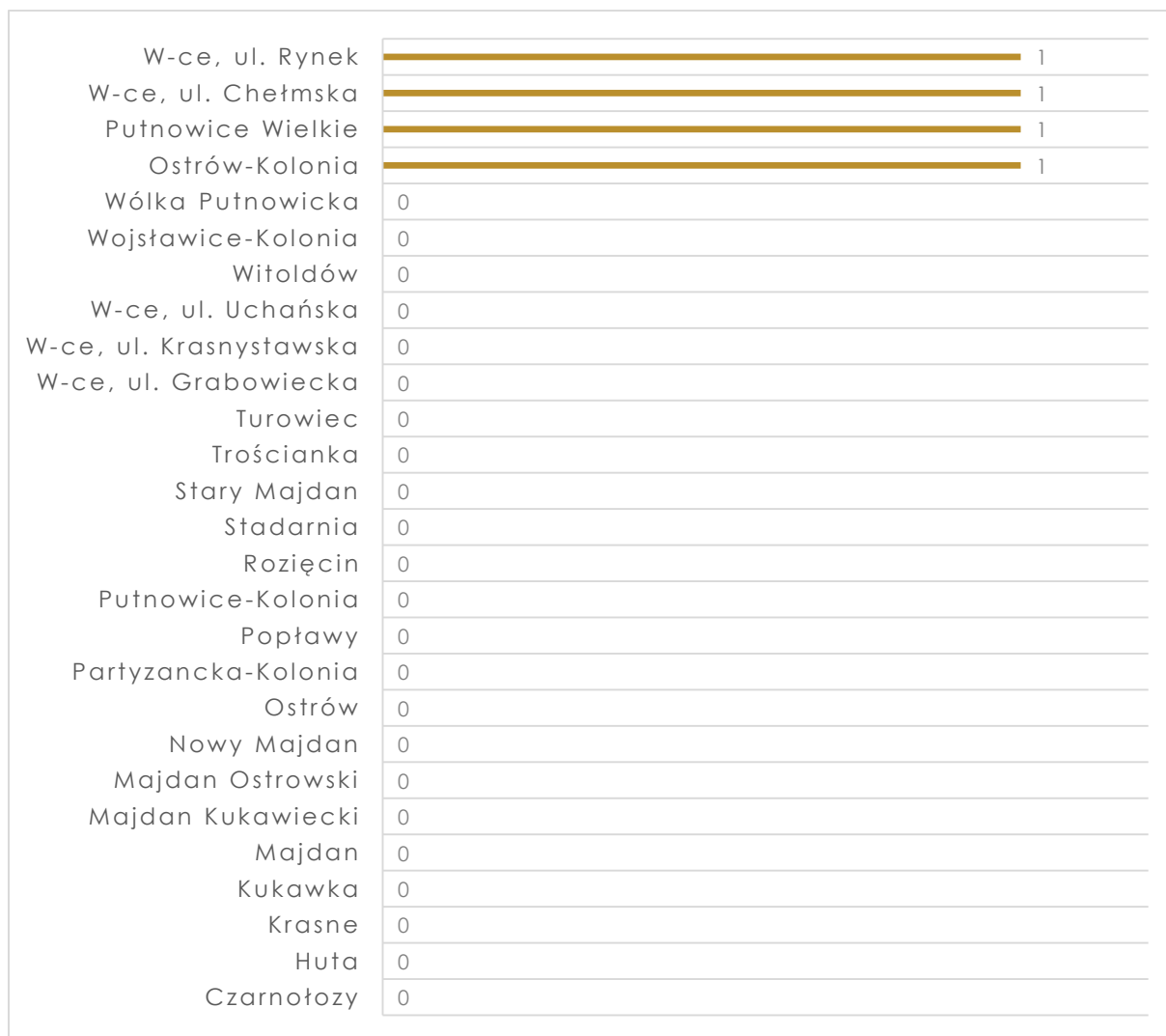
Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności zamieszkiwało w sołectwach: **Nowy Majdan** (4 osób – 50,00% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu wielodzietności).

Wykres 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu sieroctwa w Gminie w 2021 roku.

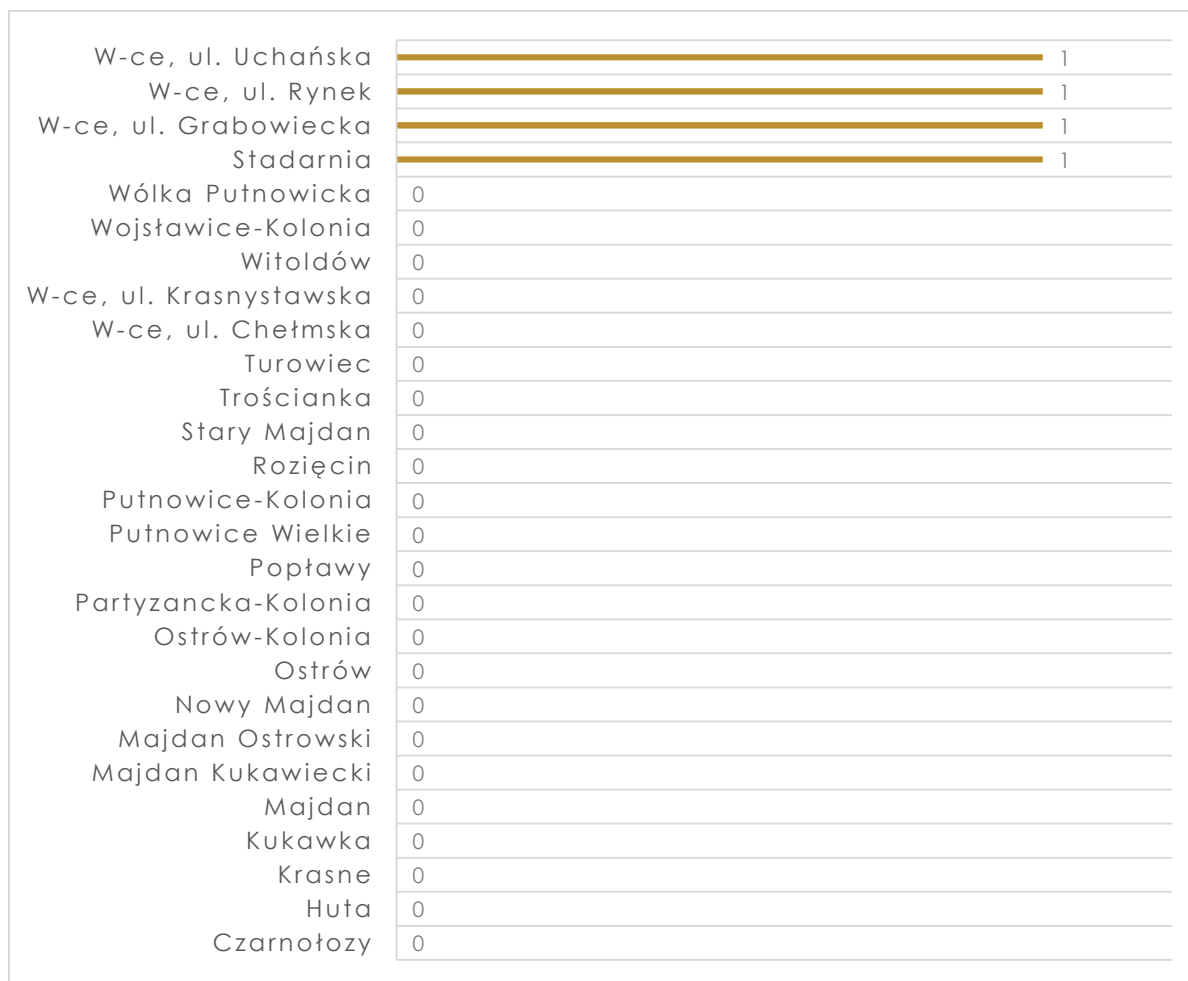
Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu sieroctwa zamieszkiwało w sołectwie: **Majdan Ostrowski** (2 osoby – 33,33% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu sieroctwa).

Wykres 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w Gminie w 2021 roku.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego zamieszkiwało w sołectwach: **W-ce, ul. Rynek; W-ce, ul. Chełmska; Putnowice Wielkie; Ostrów-Kolonia** (w każdym sołectwie 1 osoba – 25% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego).

Wykres 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w Gminie w 2021 roku.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa zamieszkiwało w sołectwie: **W-ce, ul. Uchańska; W-ce, ul. Rynek; W-ce, ul. Grabowiecka; Stadarnia** (1 osoby – 25,00% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa).

Tabela 11. Liczba osób korzystających ze wszystkich form pomocy społecznej w podziale na poszczególne sołectwa Gminy Wojsławice w 2021 roku.

Sołectwo	Liczba ludności 2021	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu bezrobocia / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu niepełnosprawności / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu ubóstwa / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu alkoholizmu / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu wieloletniości / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu sieroctwa / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego / 100 mieszkańców		Przekroczenie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa / 100 mieszkańców		SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK									
		Próg	6,16	Próg	2,57	Próg	1,05	Próg	1,43	Próg	0,44	Próg	0,22	Próg	0,12	Próg	0,19	Próg	0,13	Próg	0,10	Próg	0,10										
Czarnolozy	100	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0		
Huta	246	15	6,10	0	8	3,25	1	9	3,66	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	2	
Krasne	27	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	
Kukawka	126	6	4,76	0	6	4,76	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	1	
Majdan	135	15	11,11	1	6	4,44	1	5	3,70	1	4	2,96	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	4	
Majdan Kukawiecki	40	1	2,50	0	0	0,00	0	1	2,50	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	1	
Majdan Ostrowski	170	13	7,65	1	0	0,00	0	0	0,00	0	2	1,18	0	2	1,18	1	0	0,00	0	3	1,76	1	4	2,35	1	2	1,18	1	0	0,00	0	0	5
Nowy Majdan	176	32	18,18	1	5	2,84	1	8	4,55	1	14	7,95	1	3	1,70	1	0	0,00	0	0	0,00	0	2	1,14	1	0	0,00	0	0	0,00	0	6	
Ostrów	89	15	16,85	1	6	6,74	1	0	0,00	0	8	8,99	1	0	0,00	0	1	1,12	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	4	
Ostrów-Kolonia	77	4	5,19	0	1	1,30	0	0	0,00	0	2	2,60	1	0	0,00	0	1	1,30	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	1	1,30	1	0	3
Partyzancka Kolonia	132	7	5,30	0	4	3,03	1	0	0,00	0	3	2,27	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	2	
Popławy	22	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	
Putnowice-Kolonia	153	11	7,33	1	7	4,67	1	4	2,67	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	3	
Putnowice Wielkie	150	3	1,96	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	1	1,00	1	0	0,00	0	1	1,00	1	1	1,00	1	0	3
Rożycin	150	13	8,67	1	4	2,67	1	2	1,33	1	3	2,00	1	2	1,33	1	2	1,33	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	6	
Stadarnia	68	5	7,35	1	4	5,88	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	1	1,47	1	3	
Stary Majdan	112	3	2,68	0	2	1,79	0	1	0,89	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	
Trościanka	51	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	
Turowiec	119	9	7,56	1	9	7,56	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	2	
Witoldów	121	8	6,61	1	1	0,83	0	0	0,00	0	1	0,83	0	6	4,96	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	2	
W-ce, ul. Chelmska	242	21	8,68	1	8	3,31	1	4	1,65	1	5	2,07	1	4	1,65	1	0	0,00	0	1	0,41	1	0	0,00	0	1	0,41	1	0	0,00	0	0	7
W-ce, ul. Grabowiecka	285	24	8,42	1	10	3,51	1	5	1,75	1	7	2,46	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	1	0,35	1	0	0,00	0	1	6
W-ce, ul. Krasnystawska	173	5	2,89	0	1	0,58	0	1	0,58	0	1	0,58	0	0	0,00	0	1	0,58	1	0	0,00	0	1	0,58	1	0	0,00	0	0	0,00	0	2	

Sołectwo	Liczba ludności 2021	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej		Przekroczenie		z powodu bezrobocia		Przekroczenie		z powodu niepełnosprawności		Przekroczenie		z powodu ubóstwa		Przekroczenie		z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby		Przekroczenie		z powodu alkoholizmu		Przekroczenie		z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		Przekroczenie		z powodu wielodzietności		Przekroczenie		z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego		Przekroczenie		z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa		Przekroczenie		SUMA NIEKORZYSTNYCH ZAŁAWISK
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej / 100 mieszkańców		z powodu bezrobocia / 100 mieszkańców		z powodu niepełnosprawności / 100 mieszkańców		z powodu ubóstwa / 100 mieszkańców		z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby / 100 mieszkańców		z powodu alkoholizmu / 100 mieszkańców		z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych / 100 mieszkańców		z powodu wielodzietności / 100 mieszkańców		z powodu sieroctwa / 100 mieszkańców		z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego / 100 mieszkańców		z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa / 100 mieszkańców																				
		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg		Próg						
W-ce, ul. Rynek	223	21	9,42	1	8	3,59	1	4	1,79	1	5	2,24	1	0	0,00	0	1	0,45	1	0	0,00	0	0	0,00	0	1	0,45	1	1	0,45	1	1	0,45	1	1	0,45	1	8				
W-ce, ul. Uchańska	267	24	8,99	1	9	3,37	1	5	1,87	1	7	2,62	1	3	1,12	1	1	0,37	1	0	0,00	0	1	0,37	1	0	0,00	0	0	0,00	0	1	0,37	1	1	0,37	1	8				
Wojślawice-Kolonia	144	9	6,25	1	5	3,47	1	2	1,39	1	0	0,00	0	0	0,00	0	1	0,69	1	0	0,00	0	1	0,69	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	5				
Wólka Putnowicka	57	1	1,75	0	1	1,75	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0				
ŚREDNIA:	158,91	9,81	6,16	0,52	3,89	2,57	0,56	1,89	1,05	0,41	2,30	1,43	0,37	0,74	0,44	0,22	0,31	0,22	0,26	0,19	0,12	0,11	0,33	0,19	0,19	0,22	0,13	0,19	0,11	0,10	0,11	0,15	0,10	0	0	3,07						
RAZEM:	3655	265	166,22	14,00	105,00	69,34	15,00	51,00	28,34	11,00	62,00	38,74	10,00	20,00	11,95	6,00	8,00	5,85	7,00	5,00	3,18	3,00	9,00	5,14	5,00	6,00	3,39	5,00	3,00	2,75	3,00	4,00	2,64	4,00	83,00							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Najwięcej osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwałą lub ciężką chorobę, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, wielodzietność, i bezdomność zamieszkiwało w sołectwach: Roziecin; Wojsławie, ul. Uchańska; Wojsławie, ul. Grabowiecka; Wojsławie, ul. Rynek; Wojsławie, ul. Chelmska.

Dużo osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców (znacznie powyżej średniej dla całej gminy) korzystała z pomocy społecznej także w sołectwach: Majdan; Majdan Ostrowski; Nowy Majdan, Wojsławice-Kolonia.

4.1.4. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

KULTURA

Za działalność kulturalną i sportową odpowiada Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki. Do podstawowych jego zadań należy upowszechnianie kultury, sportu, turystyki i czytelnictwa poprzez rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań oraz potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy Wojsławice, przygotowywanie do odbioru i tworzenia wartości kulturalnych, kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze, organizowanie przedsięwzięć propagujących i prezentujących dorobek kulturalny regionu, organizowanie różnorodnych form edukacji artystycznej, kulturalnej, społecznej oraz naukowej kierowanej do odbiorców wszystkich grup wiekowych, popularyzacja i promocja twórczości artystycznej ze wszystkich dziedzin sztuki oraz podejmowanie działań integracyjnych w sferze kultury dla osób zamieszkujących teren Gminy Wojsławice. Zgodnie z zapisami statutu Gminnego Centrum Kultury Sportu i Turystyki prowadzone są systematyczne otwarte zajęcia przeznaczone dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zamieszkałych przede wszystkim na terenie gminy.

W skład GCKSiT wchodzi:

1. Ośrodek Trzech Kultur w Majdanie Ostrowskim,
2. Ośrodek Dawnych Kultur i Tradycji w Rożęcinie,
3. Biblioteka Publiczna Gminy w Wojsławicach,
4. Izba Tradycji Ziemi Wojsławickiej,
5. Zbiornik wodny z przyległym terenem, na którym znajduje się siłownia zewnętrzna oraz plac zabaw,
6. Stadion sportowy,
7. Ścieżka przyrodnicza w Starym Majdanie,
8. Ścieżka edukacyjna w Majdanie Ostrowskim.

Stan infrastruktury należy ocenić jako zadowalający. Większość obiektów jest po remoncie i termomodernizacji. Sale warsztatowe są należycie wyposażone. We wszystkich Ośrodkach przeprowadzone zostały terminowe przeglądy techniczne: elektryczne, wyłączników przeciwpożarowych, kominowe, hydranty, oznaczenia ewakuacyjne.

Zajęcia obejmują aktywność w zakresie zajęć wokalnych, tanecznych, rękodzielniczych, rekreacyjnych oraz zajęcia interdyscyplinarne. Ich zasięg obejmuje zarówno uczestników czynnych, tj. zgrupowanych w sekcjach i kołach zainteresowań działających w placówce, jak i biernych, tj. odbiorców produktów działalności artystycznej prezentowanych jako przedstawienia, występy, spotkania etc.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych i promujących gminę Wojsławice należą:

- Orszak Trzech Króli, Koncert Kolęd i Pastorałek,
- Memoriał Szachowy im. Ryszarda Semeniuka,
- Ferie z Domem Kultury,
- Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Wojsławice,
- Bal karnawałowy dla dzieci,
- Warsztaty kulinarny dla dzieci w Ośrodku Dawnych Kultur i Tradycji w Rozięcinie,
- Koncert z okazji Dnia Kobiet,
- Światowy Dzień Ziemi – akcja zbierania sadzonek kwiatowych wśród mieszkańców gminy Wojsławice,
- Kulturalny Mini Ogródek – zakładanie rabat kwiatowych przy zbiorniku wodnym,
- Obchody rocznicy Bitwy pod Wojsławicami,
- Ultra maraton rowerowy „Piękny wschód”,
- Obchody święta uchwalenia Konstytucji 3-go Maja,
- Powiatowy Festiwal Piosenki Dziecięcej „Dziecięce Nutki”,
- Światowy Dzień Inwalidy i Osób Niepełnosprawnych,
- Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze,
- Dzień Dziecka przy zbiorniku wodnym w Wojsławicach,
- Powiatowy Festiwal Pieśni i Piosenki Religijnej,
- Turniej Sołectw Gminy Wojsławice,
- Spotkania Trzech Kultur,
- Letnie „Pod Lipami”,

- Dni Jakuba Wędrowycza,
- Kajakowa przygoda,
- Dożynki Gminno-Parafialne,
- Festyn „Pożegnanie Wakacji”,
- Narodowe Czytanie,
- Jesień w Wojsławicach - Festyn „Kultura, Tradycja... i placki” w Ośrodku Dawnych Kultur i Tradycji w Rozięcinie,
- Obchody Święta Niepodległości, „Koncert dla Niepodległej”,
- Zaduszki Muzyczne Trzech Kultur,
- Wieczór andrzejkowy dla dzieci,
- Wigilia Wojsławian,
- Sylwester na placu targowym.

KAPELE LUDOWE

Zespół wokalny – instrumentalny „Czerwona Jarzębina” działa od grudnia 2015 r. i skupia mieszkańców wsi Rozięcin, celem których jest ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój twórczości ludowej na terenie gminy Wojsławice. Zespół swoje korzenie posiada w funkcjonującej w latach 2009 – 2013 grupie muzycznej „Jarzębina Czerwona”, która działała przy Gminnym Centrum Kultury w Wojsławicach. Obecnie zespół liczy 10 osób. Repertuar przygotowany jest pod okiem instruktorów Małgorzaty Winnik i Jana Tokarza. Członkowie zespołu uczestnictwo w zajęciach uważają za jeden z lepszych sposobów spędzania wolnego czasu. Dzięki wspólnej działalności realizują swoje marzenia, rozwijają zdolności i aktywnie kształtują społeczność małej ojczyzny. Z wielką ochotą i zaangażowaniem uczestniczą w imprezach gminnych, uświetniając je występami artystycznymi. Zajęcia odbywają się w świetlicy wiejskiej w Rozięcinie. Zespół zajął III miejsce na IX Powiatowym Festiwalu Piosenki Strażackiej oraz II miejsce na IX Międzypowiatowym Festiwalu Zespołów Śpiewaczych w Werbkowicach.

TWÓRCY LUDOWI

Obecnie na terenie Wojsławic odnotowuje się działalność kilku osób zajmujących się sztuką ludową. Są to: Irena i Ryszard Staińscy (szydełkowanie, rzeźbiarstwo), Maciej Staiński

(rzeźbiarstwo), Maria Ciołek (szydełkowanie, malowanie obrazów, lepienie z gliny), Marek Wepa (malarstwo sztalugowe, rysunek ołówkiem i tuszem), Jadwiga Majcher (zajmuje się szyciem torebek ozdobionych aplikacjami kwiatowymi), Sylwia Jasiuk (zajmuje się ceramiką, batikiem oraz malowaniem obrazów). Niedawno zmarła wybitna śpiewaczka Zofia Sulikowska. Dodatkowo na terenie Gminy Wojsławice działa Klub Seniora „Aktywna Jesień”, którego członkinie i członkowie pod opieką między innymi Teresy Szwarz zajmują się na co dzień rękodziełem, oraz Warsztat Terapii Zajęciowej – z którego także wychodzą przepiękne prace rękodzielniczo – plastyczne.

Na terenie gminy Wojsławice funkcjonuje 8 jednostek terenowych OSP:

1. OSP Kukawka.
2. OSP Wojsławice.
3. OSP Turowiec.
4. OSP Rozięcín.
5. OSP Nowy Majdan.
6. OSP Huta.
7. OSP Stary Majdan.
8. OSP Putnowice-Kolonia.

Gmina Wojsławice jest jednym z 32 samorządów z województwa lubelskiego, które wspólnie z 15 gminami z obwodu Wołyńskiego na Ukrainie biorą udział w projekcie „Wzmocnienie potencjału Ochotniczych Straży Pożarnych w ratowaniu ofiar wypadków na drogach województwa lubelskiego i obwodu Wołyńskiego przy wsparciu Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina 2014 - 2020”. Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy oprócz swoich zadań aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym Gminy. Wyznaczają i zabezpieczają trasy rajdów rowerowych oraz pieszych, współorganizują nocne rajdy piesze, przygotowują zabezpieczenie przedmedyczne, przygotowują ognisk dla dzieci, organizują pokazy działań ratowniczych OSP, oraz pokazy ratownictwa przedmedycznego, pomagają w uprzątnię miejsc pamięci narodowej, zabezpieczają wydarzenia gminne (dożynki, festyny, turnieje). Zabezpieczają imprezy nad zbiornikiem wodnym poprzez pomoc ratownikom wodnym, wypożyczają pachołki, taśmy,

barierki itp. do zabezpieczania terenu. W miarę potrzeb udostępniają podnośnik do oczyszczania rynien czy usuwania gałęzi przy Ośrodkach. Członkowie OSP bardzo aktywnie zaangażowali się do zbierania eksponatów, dokumentów, zdjęć na wystawę przygotowywaną do Ośrodka Kultury i Tradycji Pożarnictwa w Wojsławicach- Kolonii. OSP we współpracy z GCKSiT w Wojsławicach, co roku organizuje „Gminne Zawody Sportowo- Pożarnicze”. Przy uroczystościach patriotycznych oraz kościelnych deleguje Poczty Sztandarowe. Swoją obecnością uatrakcyjniają wiele wydarzeń gminnych i kościelnych.

BIBLIOTEKA

W strukturze Gminnego Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Wojsławicach znajduje się Biblioteka Publiczna Gminy w Wojsławicach. Biblioteka mieści się w budynku przy ul. Rynek 9 w Wojsławicach. Placówka czynna jest pięć dni w tygodniu przez osiem godzin dziennie. Biblioteka nie posiada udogodnień dla osób poruszających się na wózkach lub matek z małymi dziećmi.

Dodatkowe działania Biblioteki (konkursy, warsztaty):

- Cotygodniowe zajęcia interdyscyplinarne z małymi dziećmi wraz z rodzicami „Małe miłe czwartki”,
- Lekcje biblioteczne dla uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wojsławicach- Kolonii,
- Spotkania autorskie dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- Konkursy recytatorskie dla dzieci,
- Konkurs na „Najaktywniejszego Czytelnika Roku”,
- Uczestnictwo w kolejnych edycjach Narodowego Czytania,
- Warsztaty tworzenia stroików i kartek świątecznych,
- Konkursy plastyczne dla dzieci.

Tabela 12. Dane dotyczące korzystania z Biblioteki Publicznej Gminy w Wojsławicach.

Korzystanie z wypożyczalni	3 568
Liczba czytelników	193
Ilość tytułów prasy	4

Liczba uczestników imprez organizowanych w bibliotece (ogółem)	375
Międzynarodowy Dzień Dziecka	300
Wystawa Wojsławickie Monidla	75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Wojsławice za rok 2021.

Biblioteka na koniec roku 2021 r. posiada w zbiorach 6 672 woluminów. W roku 2021 przybyło 359 woluminów, w tym z zakupu 329 książki, z darów 30. W wyniku selekcji ubyło 180 woluminów. W 99,3% wprowadzono księgozbiór do bazy komputerowej programu bibliotecznego MAK+. Ponadto na bieżąco wprowadzani są do bazy czytelnicy, którzy od 2016 r. otrzymują karty czytelnika z kodem kreskowym. Działa wypożyczalnia komputerowa, a od stycznia 2016 r. można z bazy biblioteki wyszukiwać i zamawiać książki przez Internet.

KLUB SENIORA

Klub Seniora „Aktywna Jesień” w Wojsławicach powstał w ramach RPO WL na lata 2014 - 2020, Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne, numer umowy: RPLU.11.02.00-06-0006/18. Wartość projektu: 796.075,00 zł, z czego dofinansowanie wyniosło: 755.055,00 zł, natomiast wkład własny: 41.000,00 zł.

Seniorzy spotykają się trzy razy w tygodniu: w poniedziałek, wtorek i czwartek, mają zapewniony transport do klubu z miejsca zamieszkania oraz do miejsca zamieszkania, a także gorący posiłek, kawę i herbatę. Głównym celem spotkań osób starszych jest pobudzenie aktywności w starszym wieku, dlatego przygotowano szereg zajęć z instruktorami, aby każdy z uczestników mógł rozwijać swoje zainteresowania, są to m. in. zajęcia rękodzielnicze, nordic – walking, zajęcia gimnastyczno – ruchowe, terapeutyczne, artystyczne, zdrowotne, informatyczne dietetyczne, psychologiczne, wokalne, spacerowanie badawcze, ubezpieczeniowe oraz bankowe. Celem spotkań w grupie jest poprawa funkcjonowania psychicznego i społecznego członków klubu, zmniejszenie izolacji społecznej, zapewnienie wzrostu poczucia własnej wartości oraz bezpieczeństwa.

SPORT

Na terenie gminy Wojsławice działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu prowadzą:

1. Uczniowski Klub Sportowy „ARKA”,
2. Gminno – Szkolny Klub Sportowy „WOJSŁAWIA”,
3. Koło Strzeleckie ACUMEN działające przy Szkole Podstawowej w Wojsławicach pod patronatem LOK Zarząd Wojewódzki w Lublinie,
4. Stowarzyszenie na rzecz dziedzictwa, rozwoju i integracji społecznej Wojsławic i gminy Wojsławice SZANSA.

W zakresie działań z dziedziny sportu GCKSiT włączyło się w organizację Międzynarodowych Rowerowych Maratonów Kresowych „Wojsławice – śladami woja Wojsława i Jakuba Wędrowczyca ...”. Zorganizowano we współpracy z innymi jednostkami Urzędu Gminy, Międzynarodowy Dzień Dziecka „Profilaktyka poprzez sport”. Od maja 2021 r. zorganizowano bezpłatne zajęcia w nowoczesnym systemie walki Krav Maga, które prowadzi Ksiądz Łukasz Boguta. Utworzono także Klub Szachowy, którego opiekunem jest pracownik GCKSiT. Kajaki i rowerki wodne udostępniane były do bezpłatnego wypożyczenia podczas wszystkich wydarzeń plenerowych. Opiekę nad osobami korzystającymi ze sprzętu sprawowali ratownicy WOPR w Chełmie.

Wszystkie stowarzyszenia prowadzą swoją działalność w oparciu o uchwalone statuty. Kluby sportowe zajmują się w szczególności upowszechnianiem sportu na terenie gminy, biorą udział w międzypowiatowych i międzywojewódzkich rozgrywkach ligowych w następujących dyscyplinach sportowych:

- piłka nożna (seniorzy, juniorzy, trampkarze),
- siatkówka,
- (dzieci i młodzież szkolna),
- tenis stołowy (dzieci i młodzież szkolna),
- szachy (dzieci i młodzież szkolna),
- strzelectwo z broni pneumatycznej.

Członkowie poszczególnych zarządów angażowani są do organizowania i przygotowania imprez sportowo-rekreacyjnych oraz innych zajęć związanych z upowszechnianiem różnych dyscyplin sportowych na terenie gminy. Stowarzyszenia nie prowadzą działalności gospodarczej. Funkcjonują w oparciu o środki finansowe przyznane przez Radę Gminy oraz od sponsorów.

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I MEDIAMI

W roku 2021 w zakresie realizacji zadań statutowych prowadzono współpracę z następującymi podmiotami:

- Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
- Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie
- Starostwo Powiatowe w Chełmie
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wojsławicach-Kolonii
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Wojsławicach
- Parafia rzymskokatolicka w Wojsławicach
- Parafia prawosławna w Chełmie
- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów koło nr 2 w Wojsławicach
- Stowarzyszenie na rzecz dziedzictwa, rozwoju i integracji społecznej Wojsławic i Gminy Wojsławice „Szansa”
- Klub Seniora „Aktywna Jesień” w Wojsławicach
- Stowarzyszenie Rozwój i Odnowa Gminy Wojsławice
- Stowarzyszenie Miłośników Wojsławic
- Muzeum Ziemi Chełmskiej w Chełmie
- Klub sportowy Wojsławia Wojsławice
- Koło Wędkarskie w Wojsławicach
- Szkolne Koło Strzeleckie ACUMEN
- UKS Arka Wojsławice
- Fundacja „Ku Przyszłości”
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Chełmskiej
- Chełmska Biblioteka Publiczna w Chełmie
- Biblioteka Narodowa w Warszawie
- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie

- Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie
- Lubelskie Stowarzyszenie Fantastyki Cytadela Syriusza
- Rejonowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Chełmie
- Fundacja „5 Medium” z Lublina
- Fundacja Maratony Kresowe
- Stowarzyszenie proActive

Współpraca z mediami:

- prasa wojewódzka: „Dziennik Wschodni”
- tygodniki lokalne: „Super Tydzień Chełmski”, „Nowy Tydzień Chełmski”
- czasopisma kościelne: „Niedziela” i „Gość Niedzielny”
- radio: „Radio Bon-Ton” , Jedyńka, Radio Lublin
- telewizja TVP3 Lublin
- portale internetowe: www.chelmski.eu, www.chelm.naszemiasto.pl.

TURYSTYKA

Wojsławice mogą pochwalić się stosunkowo dużą, w stosunku do skali miejscowości, liczbą zachowanych obiektów materialnego dziedzictwa kulturowego. Poczynając od zabytkowego, niezmiennego od pół tysiąca lat, układu urbanistycznego (nr rej. zabytków A/590), średniowieczne zamczysko z resztkami umocnień (nr rej. zabytków A/219), zachowane budynki sakralne trzech wyznań tradycyjnie współtworzących lokalną społeczność – kościoła katolickiego (nr rejestru zabytków A/320), cerkwi prawosławnej (nr rejestru zabytków A/478) i żydowskiej synagogi (nr rej. zabytków CH A/131/37), unikalne na skalę ogólnopolską zachowane fragmenty tradycyjnej drewnianej podcieniowej zabudowy przyrynekowej, a także kapliczki wotywnie z XVIII w. i związaną z nimi historię pobytu w Wojsławicach sekty frankistów i fałszywego oskarżenia o mord rytualny (historię żywą w lokalnej tradycji, dodatkowo spopularyzowaną w ostatnich latach przez Olgę Tokarczuk w „Księgach Jakubowych”). Literacki obraz Wojsławic znajdziemy też w popularnych powieściach satyrycznego fantasy pisanych przez Andrzeja Pilipiuka. Wśród twórców literatury związanych z Wojsławicami są takie postaci jak Stanisław Brzozowski i Henryk Sienkiewicz.

Do istotnych miejsc rozwoju oferty turystycznej należy **Izba Tradycji Ziemi Wojsławickiej** – dawna synagoga. To miejsce gdzie odbywają się koncerty, wernisaże kultywujące tradycje kultury żydowskiej, prezentacje kulturowe o charakterze obyczajowym.

Ważnym punktem na mapie turystycznej gminy jest **Ośrodek Trzech Kultur w Majdanie Ostrowskim**. Dawną wielokulturowość gminy Wojsławice możemy poznawać dzięki ekspozycjom w salach kultury polskiej, kultury ukraińskiej i kultury żydowskiej. W Ośrodku prowadzone są warsztaty nawiązujące do ginących rzemiosł.

Ośrodek Dawnych Kultur i Tradycji w Rożęcinie jest miejscem wskrzeszania dawnych kultur i lokalnych tradycji. Organizowane są warsztaty rękodzielnicze, śpiewacze i kulinarne.

Pomnik Jakuba Wędrowycza na ulicy Krasnystawskiej - ma trzy metry wysokości. Wyrzeźbił go twórca ludowy Ryszard Staiński, częściowo na podstawie rysunków Andrzeja Łaskiego, który jest autorem okładek książek Andrzeja Pilipiuka o Wędrowyczu.

Oprócz tego w ofercie miejsc, które warto zobaczyć znajduje się: Cmentarz Parafialny na którym znajduje się 28 zabytkowych nagrobków (ulica Chełmska), Cmentarz Żydowski na ulicy Grabowieckiej; „Grodzisko” w Nowym Majdanie, Cmentarz Austriacki w Majdanie Ostrowskim, Izba Ludowa „Wrzeciono” w Majdanie Ostrowskim, pomnik poległych w Hucie, Cmentarz Prawosławny w Turowcu.

Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki w zakresie działań mających na celu rozwój turystyki na terenie gminy, świadczy nieodpłatną usługę przewodnicką, oprowadzając po Wojsławicach dla grup zorganizowanych jak i turystów indywidualnych oraz udziela informacji turystycznych. Przy współpracy z Urzędem Gminy w Wojsławicach i lokalną społecznością utrzymywane są dwie edukacyjne ścieżki przyrodnicze: „Wojsławickim wąwozem” w Starym Majdanie i „Przy szurze” w Majdanie Ostrowskim. Mieszkańcy miejscowości Rożęcina opiekują się krynica i studnią, a mieszkańcy Majdanu Ostrowskiego Izba Ludową „Wrzeciono” na tzw. Kocim Dołku. Gmina aktywnie współpracuje ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Ziemi Chełmskiej w zakresie promocji marki Malowniczy Wschód oraz utrzymuje współpracę z gospodarstwami agroturystycznymi z terenu Gminy Wojsławice.

ŚCIEŻKI

Ścieżka edukacyjno-przyrodnicza w Starym Majdanie.

Trasa w formie pętli liczy około 2,3 km. Ścieżka rozpoczyna się przy niszy źródłowej i prowadzi przez malowniczy wąwóz lessowy. Jar wyróżnia duża głębokość, długość oraz wybijające na jego początku źródła, a także bogate runo sprzyjające występowaniu różnorodnych gatunków grzybów, paproci oraz rzadkich gatunków roślin. Poza tradycyjnymi tablicami edukacyjnymi, zawierającymi opisy pobliskiej przyrody ustawione zostały również przyrządy edukacyjne tj. drewniane puzzle, światowid, zegar wiedzy. Po wyjściu z wąwozu na jedno z najwyższych wzniesień na terenie gminy, podziwiamy przepiękną panoramę najbliższej okolicy.

Ścieżka edukacyjno – przyrodnicza w Majdanie Ostrowskim.

Trasa liczy około 800 m. Ścieżka rozpoczyna się przy dawnym budynku szkoły w Majdanie Ostrowskim i prowadzi przez malowniczy młodnik oraz okopy z I wojny światowej. Przyrządy i tablice edukacyjne umieszczone na trasie ścieżki mogą posłużyć do przeprowadzenia ciekawych lekcji przyrody i sprawdzić wiedzę na ten temat.

Staw z promenadą spacerową

W centrum Wojsławic (ok. 200 m od Rynku) znajduje się staw z promenadą spacerową. Staw to dobre miejsce do relaksu podczas zwiedzania miejscowości. Do dyspozycji turystów dostępny jest pomost spacerowy, wiata, siłownia plenerowa i plac zabaw. Podczas festynów oraz imprez rekreacyjnych dostępne są kajaki i rowery wodne. Staw ma powierzchnię ok. 0,9 ha i głębokość do 1,6 m.

Trasa rowerowa „Malowniczy Wschód”.

„Malowniczy Wschód” to szlak rowerowy o długości blisko 100 kilometrów, biegnący przez obszar Wyżyny Lubelskiej i Doliny Bugu na wschód od Chełma. Trasa jest dość urozmaicona, prowadzi przez pagórkowate tereny w części południowej, a równinę nadbużańską w drugiej części

OBIEKTY AGROTURYSTYCZNE/BAZA NOCLEGOWA

Na terenie gminy Wojsławice znajdują się:

- Gospodarstwo Agroturystyczne „Ćmilówka”. Elżbieta i Zenon Furmaniuk. Majdan Ostrowski 99, 22-120 Wojsławice,
- Gospodarstwo Agroturystyczne Urszula Tustanowska. Stary Majdan 80, 22-120 Wojsławice,
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Dom Pod Lipami” Barbara Kowalska. Czarnołozy 42, 22-120 Wojsławice,
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Agro-pszczoła” Jerzy Luty. Ul. Grabowiecka 113, 22-120 Wojsławice,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wojsławicach-Kolonii. Wojsławice-Kolonia 1A, 22-120 Wojsławice.

BAZA GASTRONOMICZNA

Na terenie gminy Wojsławice znajdują się:

- Spółdzielnia socjalna Wojsławianka. Ul. Uchańska 114, 22-120 Wojsławice,
- Dom weselny „Belweder”.

4.1.5. OCHRONA ZDROWIA

Całość infrastruktury służby zdrowia w gminie przedstawia się następująco:

- Podstawową opiekę medyczną zapewniają: **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wojsławicach-Kolonii** – lek. med. Jakub Właż, lek. med. Andrzej Właż Spółka Jawna.
- Specjalistyczną opiekę medyczną zapewniają: **Indywidualna Praktyka Stomatologiczna w Wojsławicach** – lek. stom. Ewa Płanda-Banaś
- Świąteczną opiekę medyczną zapewniają: **Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie** – dla mieszkańców powiatu Chełmskiego, w tym gminy Wojsławice.

- Punkty apteczne: dwa punkty apteczne w Wojsławicach: „**Na Gwarku**” **Apteka Lenart Joanna**, adres: Rynek 28, 22-120 Wojsławice; **Apteka ogólnodostępna**, adres: Rynek 13, 22-120 Wojsławice

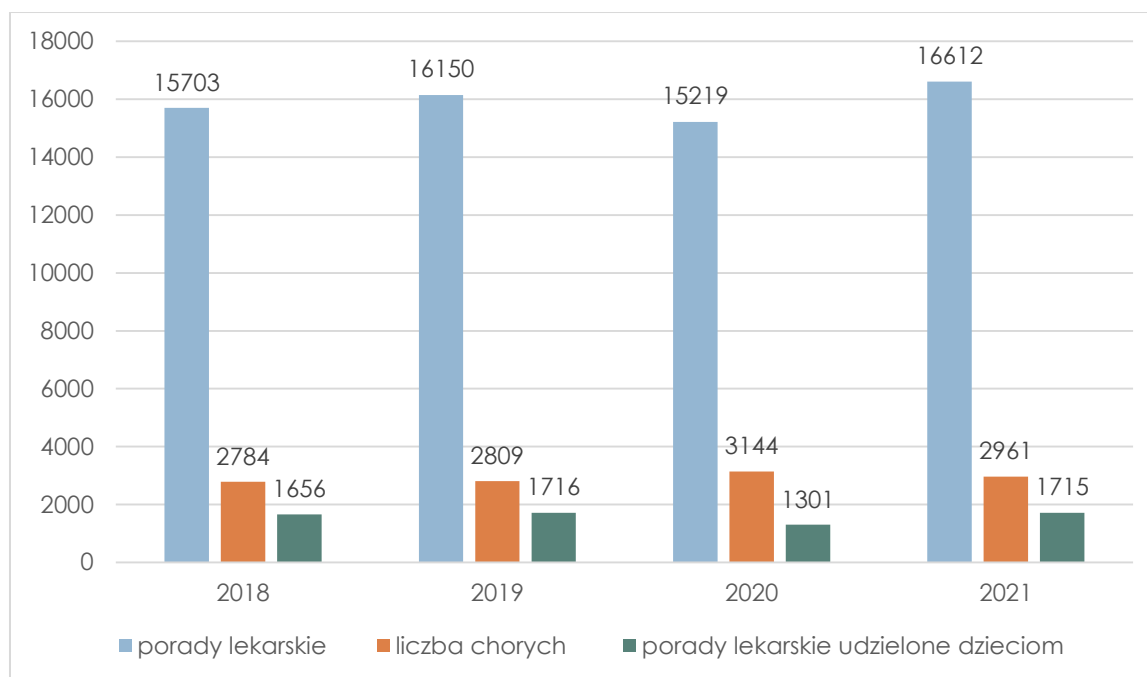
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wojsławicach - Kolonii zatrudnia następujących pracowników:

- Lekarz specjalista chorób wewnętrznych,
- Lekarz specjalista medycyny rodzinnej, internista,
- Lekarz pediatra,
- 2 Pielęgniarki środowiskowo- rodzinne, położna, higienistka szkolno- środowiskowa,
- Pielęgniarka,
- Rejestratorka medyczna.

Aktualnie przechodnia wyposażona jest w:

- Oftalmoskop,
- Analizator moczu,
- Spirometr,
- Otoskop,
- Aparat do pomiaru ciśnienia tętniczego krwi,
- Aparat do EKG,
- Holter ciśnieniowy,
- Holter EKG,
- Aparat USG.

Wykres 17. Porady lekarskie w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Wojsławicach-Kolonii w latach 2018-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

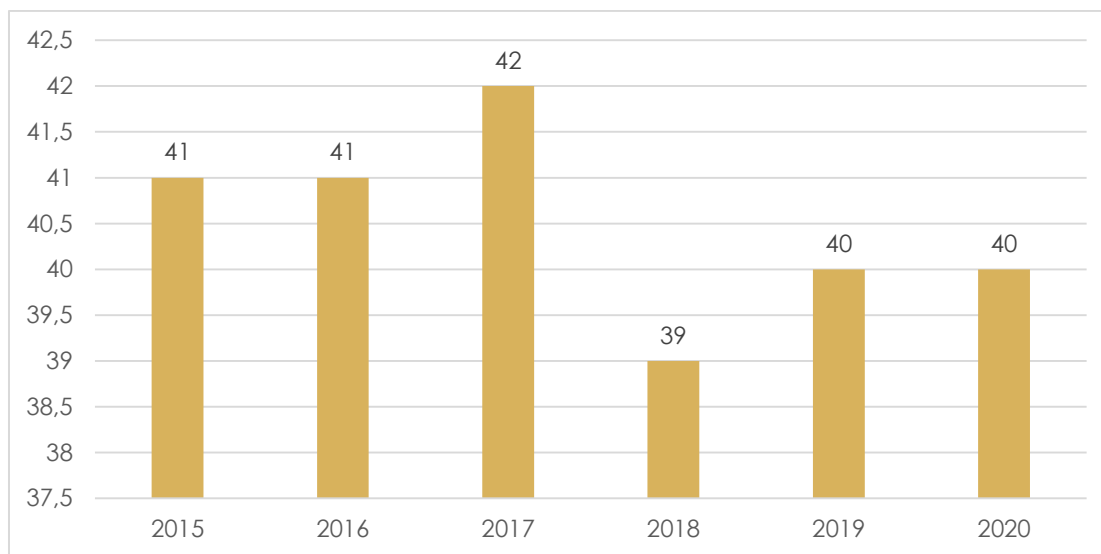
W 2021 roku NZOZ w Wojsławicach objął opieką medyczną 2 961 osób (o 183 mniej niż w roku 2020). W 2021 roku udzielono 16 612 porad lekarskich w miejscu działalności, w tym 135 wizyt domowych. Dzieciom zostało udzielonych 1 715 porad lekarskich, w tym 2 wizyty domowe.

4.1.6. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe stanowią istotny element demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Pełnią w nim najróżniejsze funkcje - społeczne, polityczne, a także ekonomiczne. Organizacje umożliwiają wspólne działanie ludzi o podobnych zainteresowaniach, wzbogacając ich życie i życie społeczności.

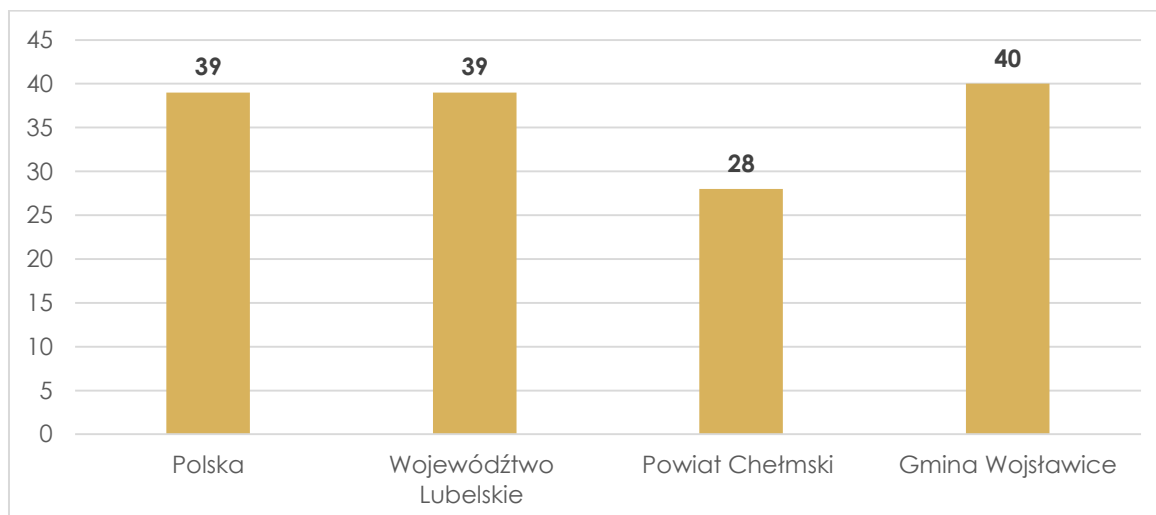
Wykres 18. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w Gminie Wojsławice w latach 2015-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Wojsławice w 2020 roku, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, funkcjonowało 40 tego typu organizacji. Liczba organizacji działających w Gminie Wojsławice jest znacząco wyższa jak w powiecie chełmskim i wyższa od średniej zarówno w województwie lubelskim, jak i Polsce (przedstawia to wykres nr 19).

Wykres 19. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Polsce, województwie lubelskim, powiecie chełmskim oraz Gminie Wojsławice.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 13. Liczba aktywnych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Wojsławice w 2021 r.

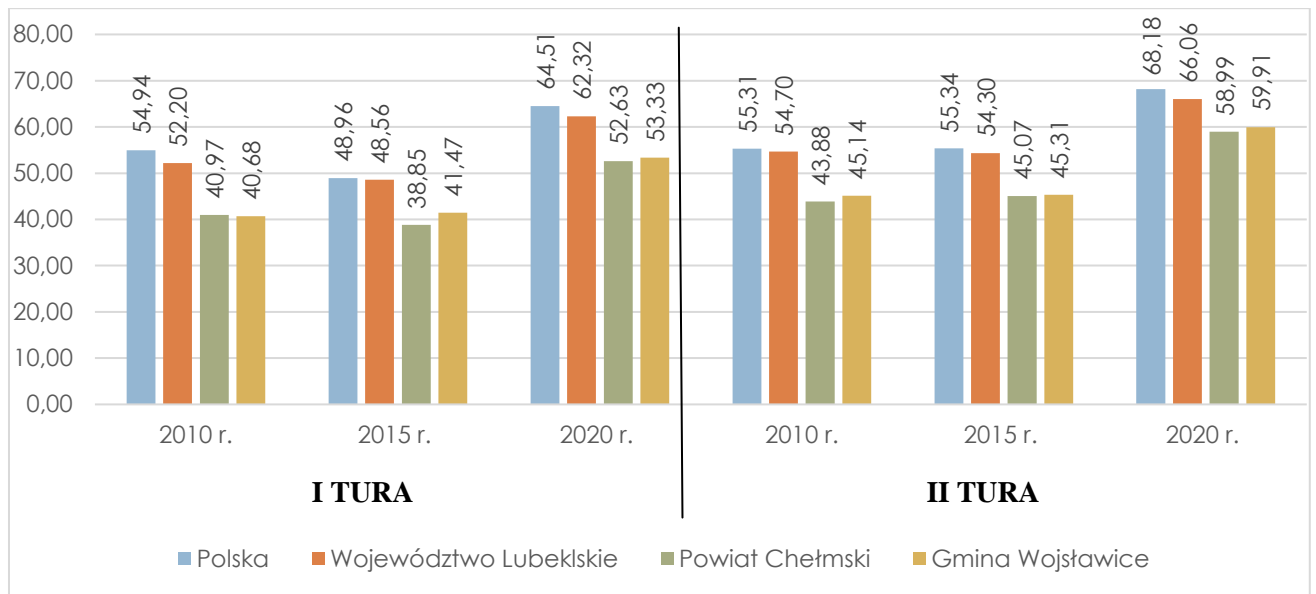
Lp.	Sołectwo	Liczba aktywnych organizacji pozarządowych
1	Czarnołozy	0
2	Huta	1
3	Krasne	0
4	Kukawka	0
5	Majdan	0
6	Majdan Kukawiecki	0
7	Majdan Ostrowski	0
8	Nowy Majdan	1
9	Ostrów	1
10	Ostrów-Kolonia	0
11	Partyzancka-Kolonia	0
	Popławy	0
12	Putnowice-Kolonia	1
13	Putnowice Wielkie	0
14	Rozięcín	2
15	Stadarnia	0
16	Stary Majdan	1
17	Trościanka	0
18	Turowiec	1
19	Witoldów	0
20	Wólka Putnowicka	0
21	Wojsławice-Kolonia	0
22	Wojsławice, ul. Chełmska	0
23	Wojsławice, ul. Grabowiecka	0
24	Wojsławice, ul. Krasnystawska	0
25	Wojsławice, ul. Rynek	5
26	Wojsławice, ul. Uchańska	1
	RAZEM:	14

Źródło: <https://spis.ngo.pl/lubelskie-wojswlawice-060313>

FREKWENCJA W WYBORACH

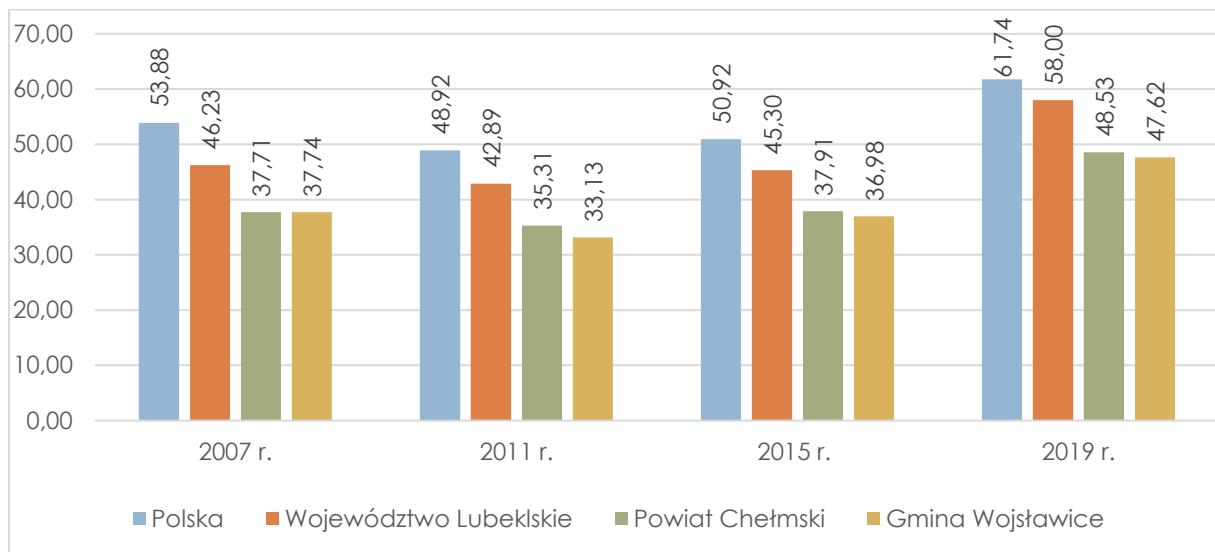
Kolejnym elementem, który warto wziąć pod uwagę aktywność obywatelską jest analiza frekwencji wyborczej. Uznaje się bowiem, że im wyższy udział mieszkańców w czasie głosowania tym wyższa świadomość społeczna, jak również wyższa chęć uczestnictwa w życiu publicznym.

Wykres 20. Wybory prezydenckie RP - I i II tura (w %).

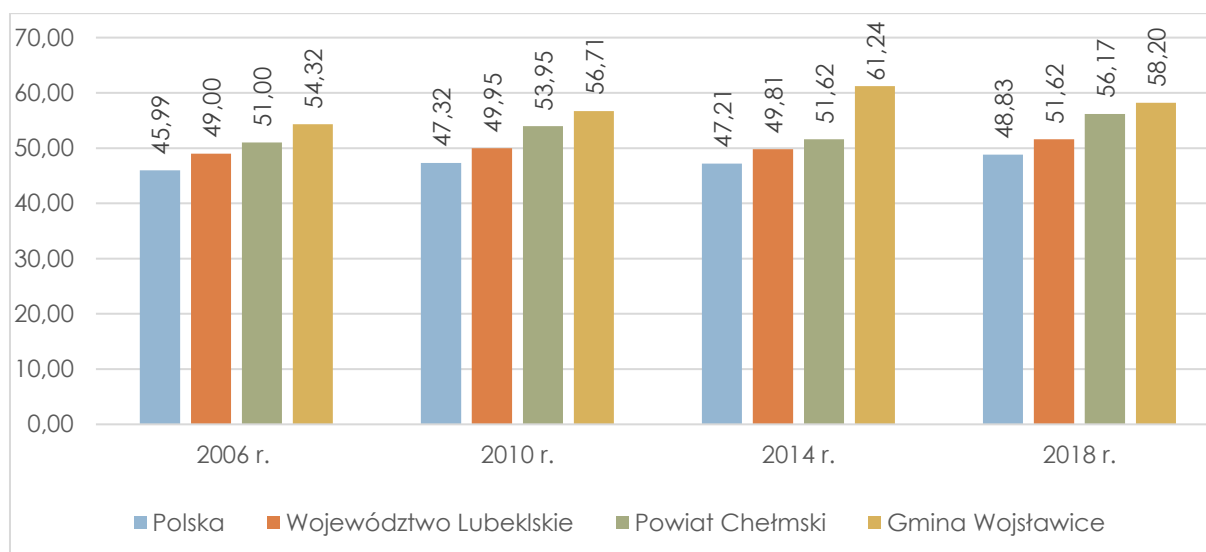
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Wykres 21. Wybory do Sejmu RP (w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Wykres 22. Wybory samorządowe (w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

W Gminie Wojsławice we wszystkich głosowaniach wyborczych w wyborach na Prezydenta RP i do Sejmu RP frekwencja była na podobnym poziomie jak w powiecie chełmskim, natomiast niższa niż średnia ogólnopolska i w województwie lubelskim.

Jeśli zaś chodzi o wybory samorządowe to frekwencja w Gminie Wojsławice w każdym badanym roku była wyższa niż średnia ogólnopolska i frekwencja w województwie lubelskim oraz w powiecie chełmskim.

Tabela 14. Frekwencja wyborcza w wyborach Samorządowych w poszczególnych sołectwach Gminy Wojsławice w 2014 i 2018 r.

L.p.	Sołectwo	Frekwencja wyborcza w wyborach Samorządowych 2014	Frekwencja wyborcza w wyborach Samorządowych 2018
1.	Czarnołozy	59,14 %	59,21 %
2.	Huta	57,85 %	56,77 %
3.	Krasne	57,85 %	56,77 %
4.	Kukawka	53,72 %	48,94 %
5.	Majdan	62,03 %	64,46 %
6.	Majdan Kukawiecki	53,72 %	48,94 %
7.	Majdan Ostrowski	59,14 %	59,21 %
8.	Nowy Majdan	62,03 %	64,46 %
9.	Ostrów	59,14 %	59,21 %
10.	Ostrów-Kolonia	59,14 %	59,21 %
11.	Partyzancka-Kolonia	65,73 %	61,63 %
	Popławy	65,73 %	61,63 %

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA
SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU
REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

12.	Putnowice-Kolonia	57,85 %	56,77 %
13.	Putnowice Wielkie	57,85 %	56,77 %
14.	Rożęcín	62,03 %	64,46 %
15.	Stadarnia	65,73 %	59,21 %
16.	Stary Majdan	53,72 %	56,59 %
17.	Trościanka	53,72 %	48,94 %
18.	Turowiec	57,85 %	59,21 %
19.	Witoldów	53,72 %	56,77 %
20.	W-ce, ul. Chełmska	58,34 %	61,63 %
21.	W-ce, ul. Grabowiecka	58,34 %	61,63 %
22.	W-ce, ul. Krasnystawska	58,34 %	61,63 %
23.	W-ce, ul. Rynek	58,34 %	61,63 %
24.	W-ce, ul. Uchańska	58,34 %	61,63 %
25.	Wólka Putnowicka	57,85 %	61,63 %
26.	Wojśławice- Kolonia	65,73 %	61,63 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojśławice i PKW.

Tabela 15. Poziom uczestnictwa w życiu publicznym w poszczególnych sołectwach Gminy Wojsławice.

Sołectwo	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO /100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2014)	Poniżej poziomu normalizacji	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2018)	Poniżej poziomu normalizacji	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE POZIOMU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO
	Próg		0,31	Próg	58,92	Próg	59,20	
Czarnolozy	0	0,00	1	59,14%	0	59,21%	0	1
Huta	1	0,41	0	57,85%	1	56,77%	1	2
Krasne	0	0,00	1	57,85%	1	56,77%	1	3
Kukawka	0	0,00	1	53,72%	1	56,77%	1	3
Majdan	0	0,00	1	62,03%	0	64,46%	0	1
Majdan Kukawiecki	0	0,00	1	53,72%	1	48,94%	1	3
Majdan Ostrowski	0	0,00	1	59,14%	0	59,21%	0	1
Nowy Majdan	1	0,57	0	62,03%	0	64,46%	0	0
Ostrów	1	1,12	0	59,14%	0	59,21%	0	0
Ostrów-Kolonia	0	0,00	1	59,14%	0	59,21%	0	1
Partyzancka-Kolonia	0	0,00	1	65,73%	0	61,63%	0	1
Poplawy	0	0,00	0	58,34%	1	61,63%	0	1
Putnowice-Kolonia	1	0,65	0	57,85%	1	56,77%	1	2
Putnowice Wielkie	0	0,00	1	57,85%	1	56,77%	1	3
Rożęcín	2	1,33	0	62,03%	0	64,46%	0	0
Stadarnia	0	0,00	1	65,73%	0	59,21%	0	1
Stary Majdan	1	0,89	0	53,72 %	1	56,59%	1	2
Trościanka	0	0,00	1	53,72%	1	48,94%	1	3
Turowiec	1	0,84	0	57,85%	1	59,21%	0	1
Witoldów	0	0,00	1	53,72%	1	56,77%	1	3
W-ce, ul. Chelmska	0	0,00	1	58,34%	1	61,63%	0	2

Sołectwo	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO /100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2014)	Poniżej poziomu normalizacji	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2018)	Poniżej poziomu normalizacji	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE POZIOMU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO
	Próg		0,31	Próg	58,92	Próg	59,20	
W-ce, ul. Grabowiecka	0	0,00	1	58,34%	1	61,63%	0	2
W-ce, ul. Krasnystawska	0	0,00	1	58,34%	1	61,63%	0	2
W-ce, ul. Rynek	5	2,24	0	58,34%	1	61,63%	0	1
W-ce, ul. Uchańska	1	0,37	0	58,34%	1	61,63%	0	1
Wojsławice-Kolonia	0	0,00	1	65,73%	0	61,63%	0	1
Wólka Putnowicka	0	0,00	1	57,85%	1	61,63%	0	2
Średnia:	0,52	0,31	0,63		0,63		0,33	1,59
RAZEM:	14	8,44	17	58,92%	17	59,20%	9	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Najwyższy odsetek niekorzystnych zjawisk w obszarze poziomu kapitału społecznego, biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych organizacji NGO oraz frekwencję wyborczą w wyborach samorządowych występuje w sołectwach: Krasne; Kukawka; Majdan Kukawiecki; Putnowice Wielkie; Trościanka oraz Witoldów.

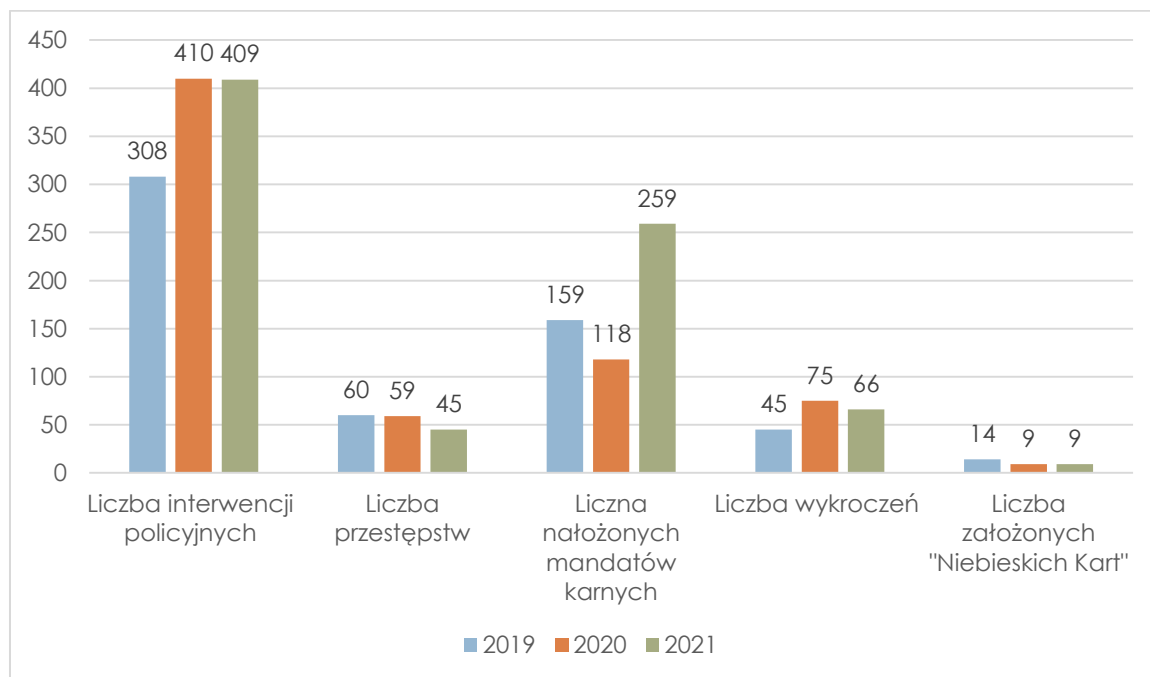
Duży odsetek niekorzystnych zjawisk w obszarze poziomu kapitału społecznego, biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych organizacji NGO oraz frekwencję wyborczą w wyborach samorządowych występuje w sołectwach: Huta; Putnowice-Kolonia; Stary Majdan; Wojsławice, ul. Chelmska; Wojsławice, ul. Grabowiecka; Wojsławice, ul. Krasnystawska; Wólka Putnowicka.

4.1.7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie porządku publicznego, bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej należy do zadań własnych gminy. Za bezpieczeństwo na terenie Gminy Wojsławice odpowiada Komisariat Policji w Żmudzi.

Zestawienie dotyczące stanu bezpieczeństwa w gminie Wojsławice na podstawie danych Komisariatu Policji na terenie gminy Wojsławice w latach 2019-2021 przedstawione zostało w poniższych wykresach.

Wykres 23. Przestępczość w gminie Wojsławice w latach 2019-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Żmudzi.

Na terenie Gminy Wojsławice wg Informacji złożonej przez Komendanta Komisariatu Policji w Żmudzi wystąpiło w 2021 roku 45 przestępstw, z czego sprawców wykryto w 42 przypadkach (91,3%). Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 12,31 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Najbardziej uciążliwe dla społeczeństwa są przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu oraz mieniu, tj. rozboje, uszkodzenie ciała, bójki i pobicia, kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem, uszkodzenie mienia. Działania Policji zostały ukierunkowane w głównej mierze na zapobieganie tego typu przestępstwom.

Na podstawie przedmiotowej Informacji ustalono, iż w 2021 roku na terenie Gminy Wojsławice odnotowano 9 przypadków przemocy w rodzinie, w tym 2, w których sprawca znajdował się pod wpływem alkoholu. W 2021 roku miało miejsce 14 kolizji drogowych (wypadków nie było). Zatrzymano 16 kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości, 6 w stanie po użyciu alkoholu. Zgłoszono 52 interwencje domowe, w tym 24, podczas których sprawcy znajdowali się pod wpływem alkoholu - wdrożono procedurę Niebieskiej Karty. Niebieskie Karty zostały założone rodzinom w miejscowościach Wojsławice - 4, Wojsławice Kolonia - 2, Partyzancka Kolonia - 1, Kukawka - 1, Huta - 1. W celu wytrzeźwienia doprowadzono 5 osób do Ośrodka Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie oraz 4 osoby do Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji w Chełmie – były to osoby zatrzymane w związku ze zgłoszeniem interwencji domowej.

4.1.8. ANALIZA KONCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Tabela 16. Stopień natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.

Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze ubóstwa	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości (Nalożone "Niebieskie Karty")	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W SFERZE SPOŁECZNEJ
Czarnołozy	0	0	1	1
Huta	2	1	2	5
Krasne	0	0	3	3
Kukawka	1	1	3	5
Majdan	4	0	1	5
Majdan Kukawiecki	1	0	3	4
Majdan Ostrowski	5	0	1	6
Nowy Majdan	6	0	0	6
Ostrów	4	0	0	4
Ostrów-Kolonia	3	0	1	4
Partyzancka-Kolonia	2	1	1	4
Popławy	0	0	1	1
Putnowice Wielkie	3	0	2	5
Putnowice-Kolonia	3	0	3	6
Rozięcín	6	0	0	6
Stadarnia	3	1	1	5

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

72 Rozdział 4

Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze ubóstwa	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości (Nalożone "Niebieskie Karty")	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W SFERZE SPOŁECZNEJ
Stary Majdan	0	1	2	3
Trościanka	0	0	3	3
Turowiec	2	0	1	3
Witoldów	2	0	3	5
W-ce, ul. Chelmska	7	1	2	10
W-ce, ul. Grabowiecka	6	2	2	10
W-ce, ul. Krasnystawska	2	0	2	4
W-ce, ul. Rynek	8	1	1	10
W-ce, ul. Uchańska	8	1	1	10
Wojślawice-Kolonia	5	1	1	7
Wólka Putnowicka	0	0	2	2
RAZEM:	81	11	43	136

Źródło: Opracowanie własne.

4.2. STREFA GOSPODARCZA

4.2.1. SYTUACJA FINANSOWA GMINY

Budżet gminy na dzień 31 grudnia 2021 roku został wykonany w 103,31%, tj. do wysokości: 22.836 015,49 zł w stosunku do planu: 22.103 473,25 zł, po stronie dochodów oraz 89,63%, tj. do wysokości: 19.372 856,84 zł w odniesieniu do planu: 21.613 473,25 zł, po stronie wydatków. Na dzień 31 grudnia 2021 r. budżet gminy zamknął się nadwyżką w wysokości: 3.463 158,65 zł, tj. większą niż planowano o: 2.973 158,65 zł - plan nadwyżki to kwota: 490 000,00 zł.

Przychody

Przychody budżetu ogółem w 2021 roku wyniosły: 3.488 447,75 zł w stosunku do zaplanowanych: 500 000,00 zł, z tego:

- z tytułu wolnych środków – 2.400 035,53 zł
- z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunkach wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków związanych ze szczególnymi zasadami wykorzystania budżetu – 1.088 412,22 zł.

Rozchody

Planowane rozchody budżetu gminy w kwocie: 990 000,00 zł, wykonane zostały do wysokości: 990 000,00 zł, tj. w 100% na spłatę kredytów.

Zobowiązania

Na koniec roku 2021 zobowiązania gminy z tytułu kredytów i pożyczek wyniosły: 3.872 571,90 zł. Zobowiązania niewymagalne z tytułu dostaw i usług na dzień 31.12.2021 r. wyniosły: 116 783,34 zł, z tytułu wynagrodzeń i pochodnych: 694 782,29 zł.

Należności

Należności wymagalne gminy, czyli zaległości w spłacie podatków i opłat wynoszą: 1.208 875,64 zł, w tym:

- z tytułu mienia gminy: 5 884,27 zł,
- w podatkach od osób prawnych: 42 928,70 zł,
- w podatkach od osób fizycznych: 297 077,62 zł,
- z tytułu zaliczek alimentacyjnych: 711 265,67 zł,
- z tytułu opłat wodę i ścieki: 48 135,27 zł,
- z tytułu opłat za odpady: 103 584,11 zł.

Wydatki

Wydatki budżetowe zaplanowane w kwocie: 21.613 473,25 złotych zrealizowane zostały w 89,63%, tj. do kwoty: 19.372 856,84 złotych, z tego:

- wydatki na zadania zlecone: 5.971 361,07 zł w tym przekazano:
- dotację podmiotową dla Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Turystyki: 541 994,37 zł,
- dotacja dla biblioteki: 170 000,00 zł,
- dotację na realizację zadań w zakresie upowszechniania sportu: 69 996,00 zł,
- zakup sprzętu pożarniczego - dotacja dla OSP: 2 200,00 zł,
- dotacja dla miasta Zamość: 1 800,00 zł,
- dotacja dla Miasta Chełma - pomoc osobom uzależnionym: 5 000,00 zł.

Tabela 17. Przychody i rozchody budżetu gminy w 2021 roku.

Przychody		Plan	Wykonanie
		500.000,00	3.488.447,75
1.	Wolne środki - § 950	267.097,65	2.400.035,53
2.	Niewykorzystane środki na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczeń dochodów i wydatków § 905	232.902,35	1.088.412,22
Rozchody		990.000,00	990.000,00
1.	Splata kredytu i pożyczek § 992	990.000,00	990.000,00

Źródło: Raport o stanie gminy Wojsławice za rok 2021.

4.2.2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Działalność gospodarcza na terenie gminy skupia się na handlu i usługach, nastawionych na zaspokajanie lokalnego popytu, głównie dla rolnictwa. Na terenie gminy brak jest zakładów produkcyjnych. W 2021 r. firma Green Genius rozpoczyna budowę biogazowni, która będzie produkować prąd o mocy 999 kW. Instalacja powstaje w miejscowości Turowiec i wykorzystywać będzie głównie surowce rolnicze.

Na terenie gminy funkcjonują m. in.: zakłady remontowo-budowlane, mechaniki pojazdowej, stację kontroli pojazdów, stację benzynową, Posterunek Energetyczny, Urząd Pocztowy, dom weselny, sklep „Biedronka”, targowisko „Mój Rynek”, gospodarstwa turystyczne, restaurację itp. Podmioty te świadczą swoje usługi nie tylko dla mieszkańców gminy, ale także dla mieszkańców gmin ościennych.

Wykaz branż podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy przedstawia się następująco:

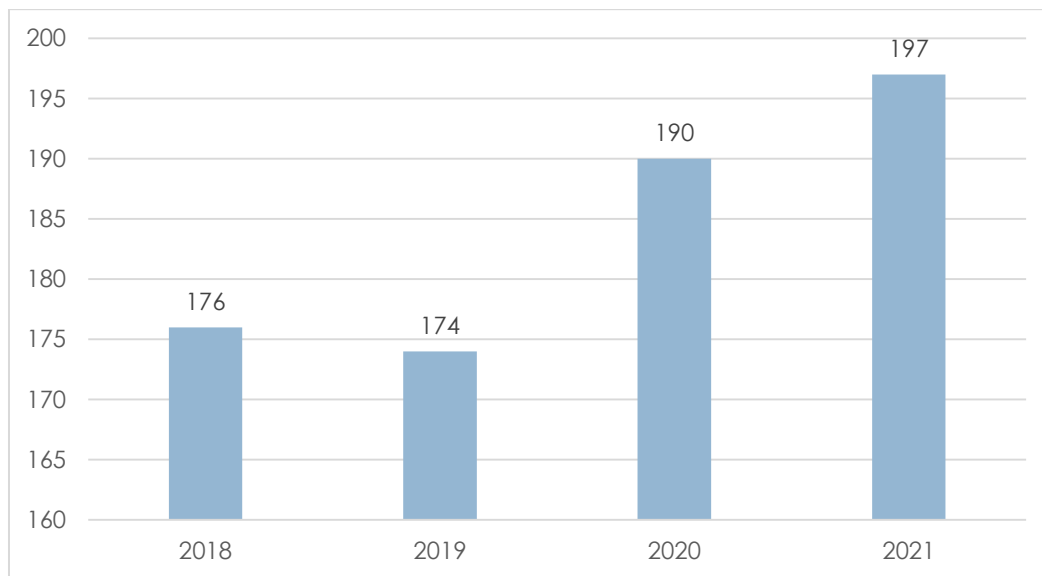
- handel,
- transport,
- mechanika pojazdowa,
- usługi stolarskie i ciesielskie,
- usługi gastronomiczne,
- przetwórstwo rolno – spożywcze,
- pozostałe.

Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do REGON w 2020 roku.

Ogółem	190
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8
Przemysł i budownictwo 126	56
Pozostała działalność 21	126
Podmioty nowo zarejestrowane w gminie Wojsławice w 2020 roku	21
Podmioty wyrejestrowane w gminie Wojsławice w 2020 roku	5
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	149

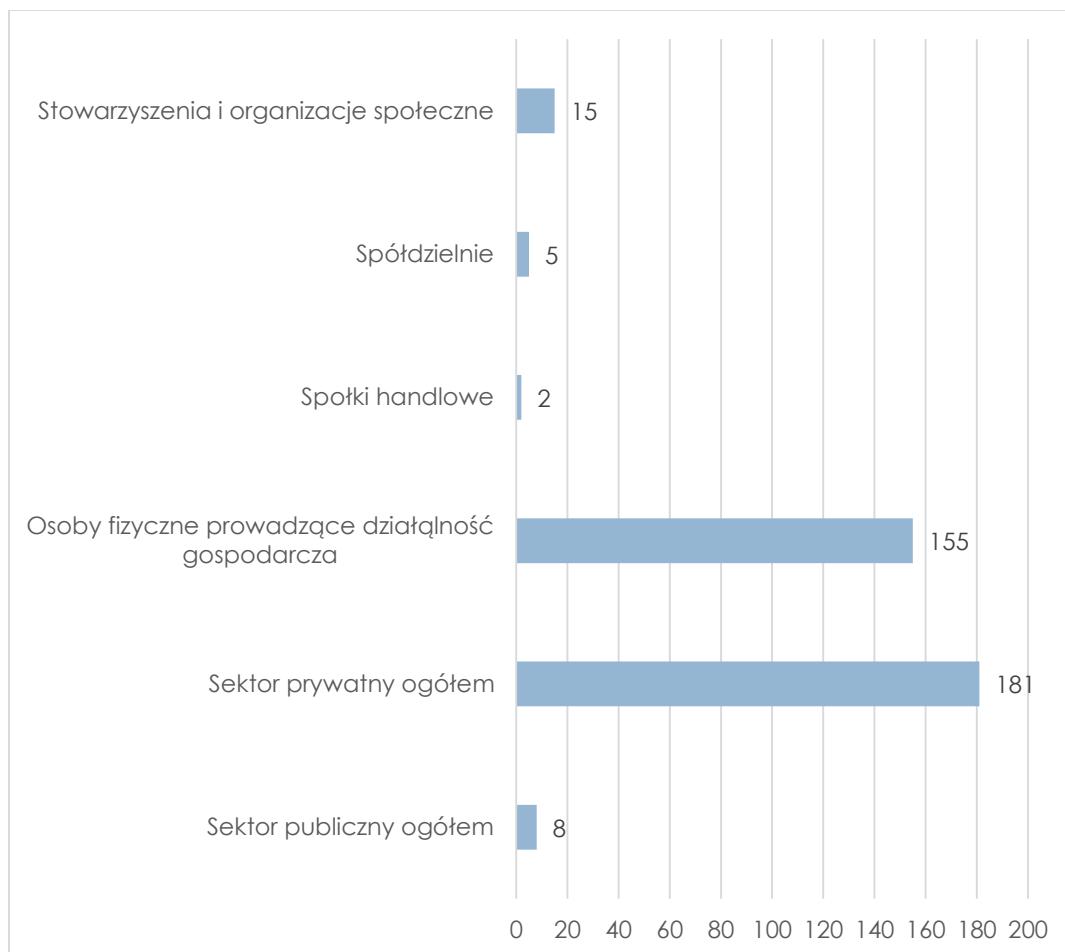
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 24. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do REGON w latach 2018-2021.

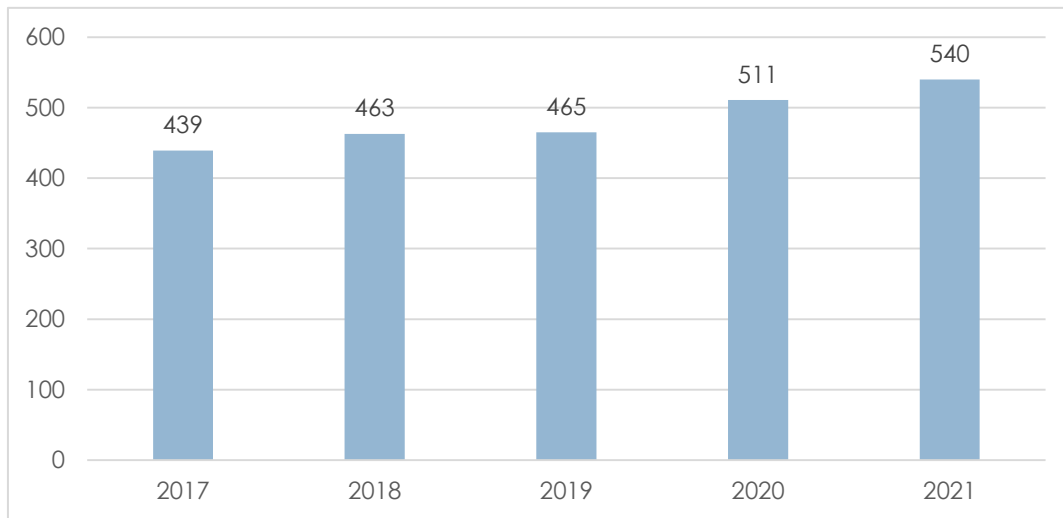
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 25. Podmioty gospodarcze w poszczególnych sektorach, funkcjonujące w gminie Wojsławice w 2021.

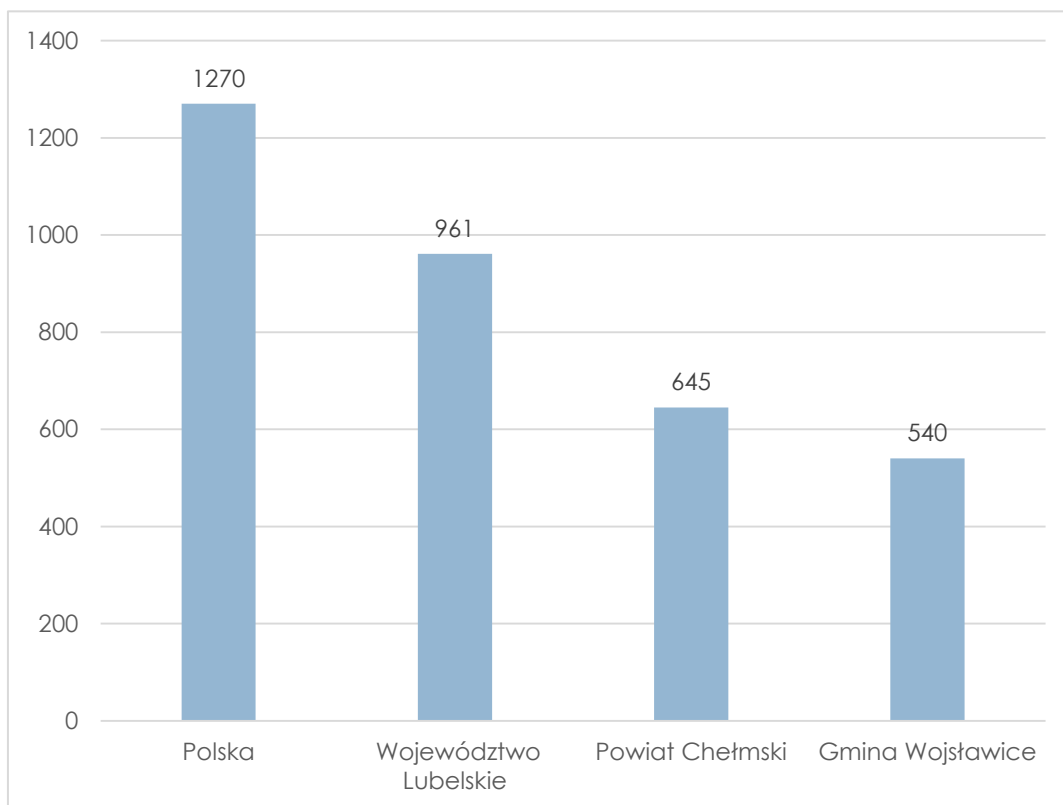
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 26. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. Ludności w gminie Wojsławice w latach 2017-2021.

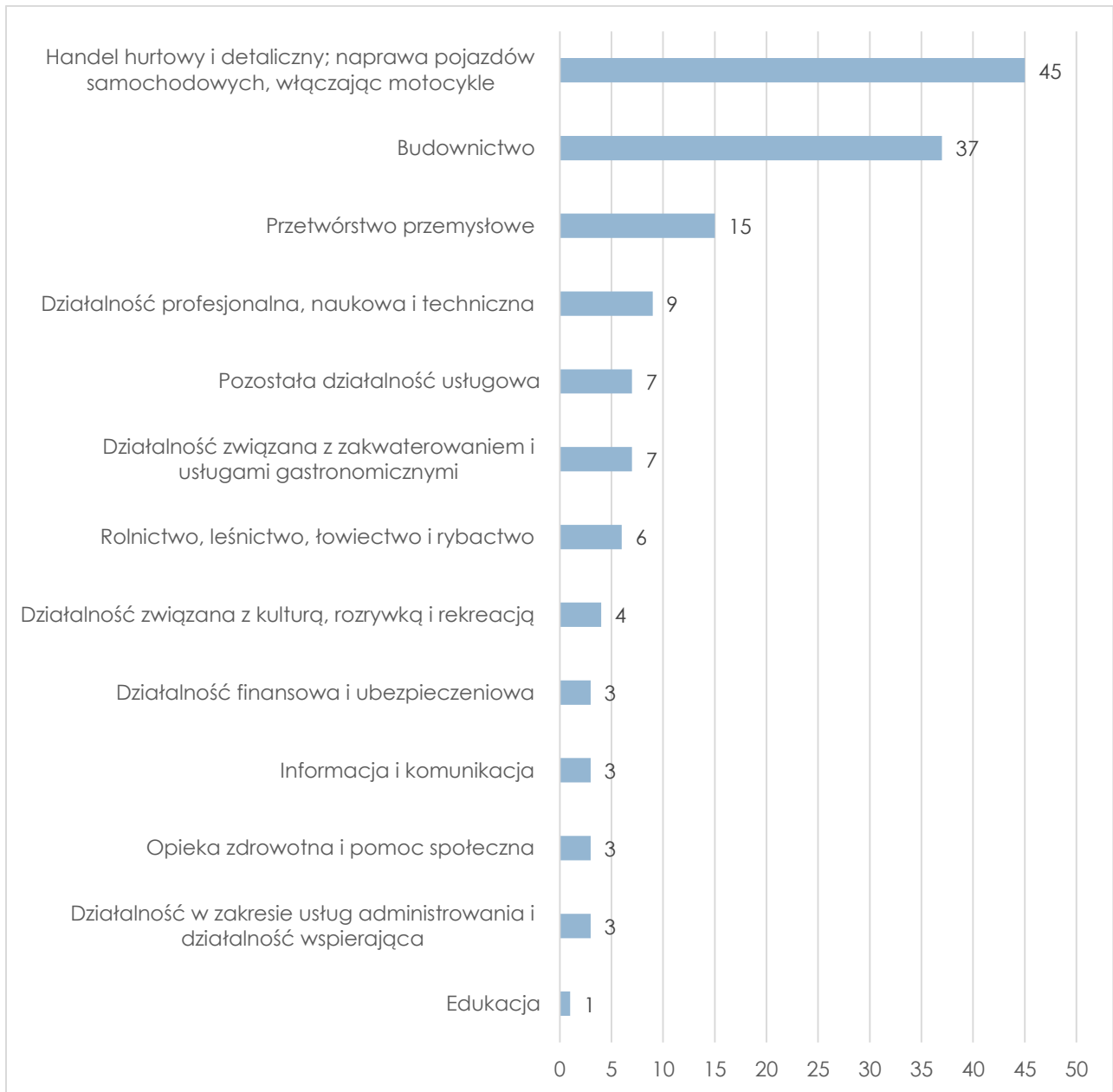
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 27. Podmioty wpisane do REGON na 10 ty. Ludności w 2021 roku - gmina Wojsławice na tle Polski, Województwa Lubelskiego oraz Powiatu Chełmskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

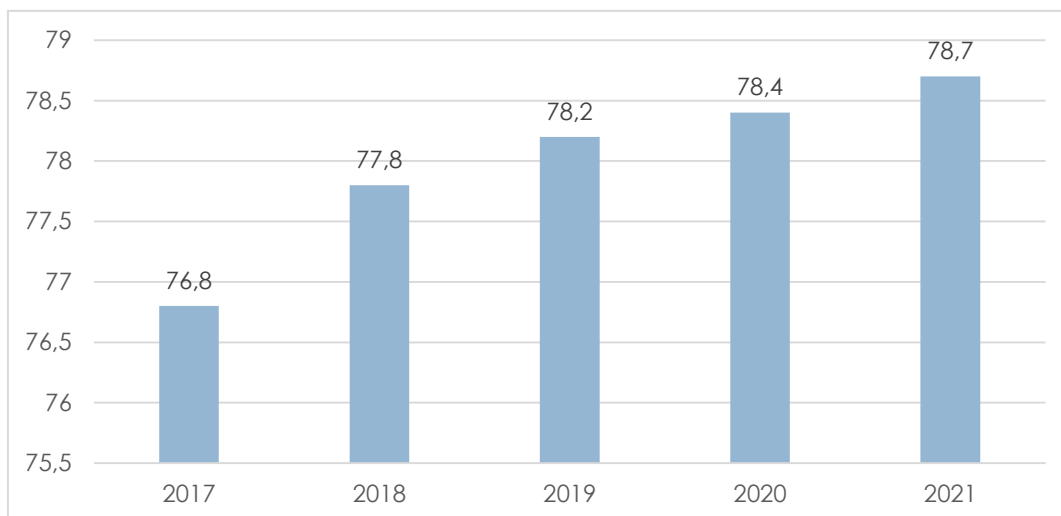
Wykres 28. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji PKD 2007 w roku 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

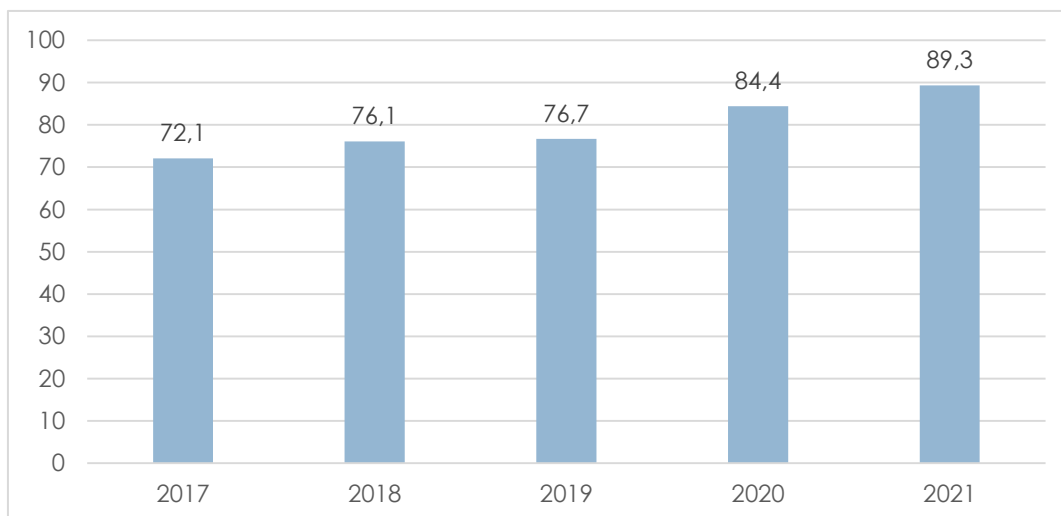
Według klasyfikacji PKD 2007 w 2020 r. najwięcej osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą z branży handlu hurtowego i detalicznego, budownictwa, przetwórstwa przemysłowego, działalności profesjonalnej, naukowej, pozostałej działalności usługowej.

Wykres 29. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

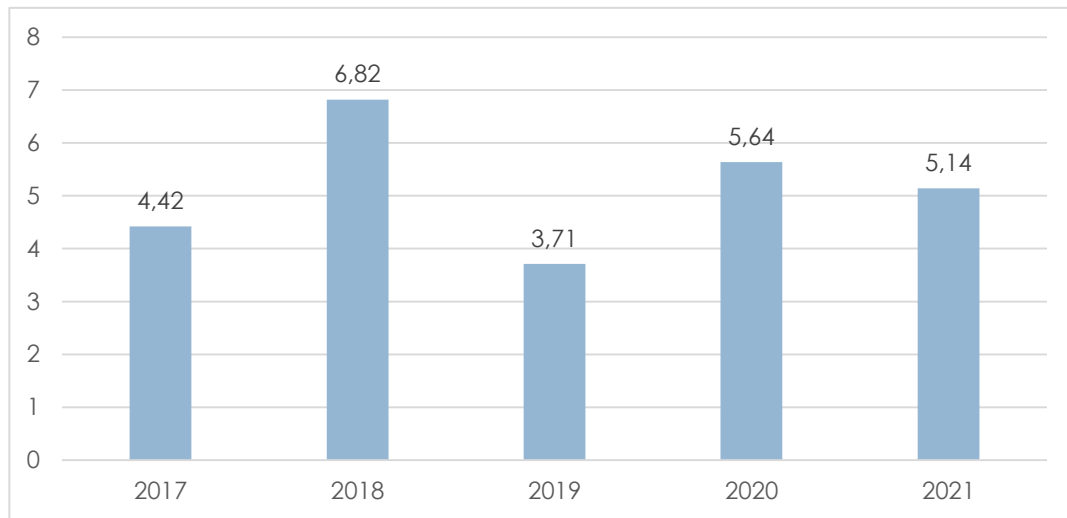
Wykres 30. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Wojsławice w latach 2017–2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik ilości podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2017-2021 z roku na rok ciągle rósł. Najniższy był w 2017 r. (72,1), natomiast w 2021 roku wrósł o 17,2 i wyniósł 89,3.

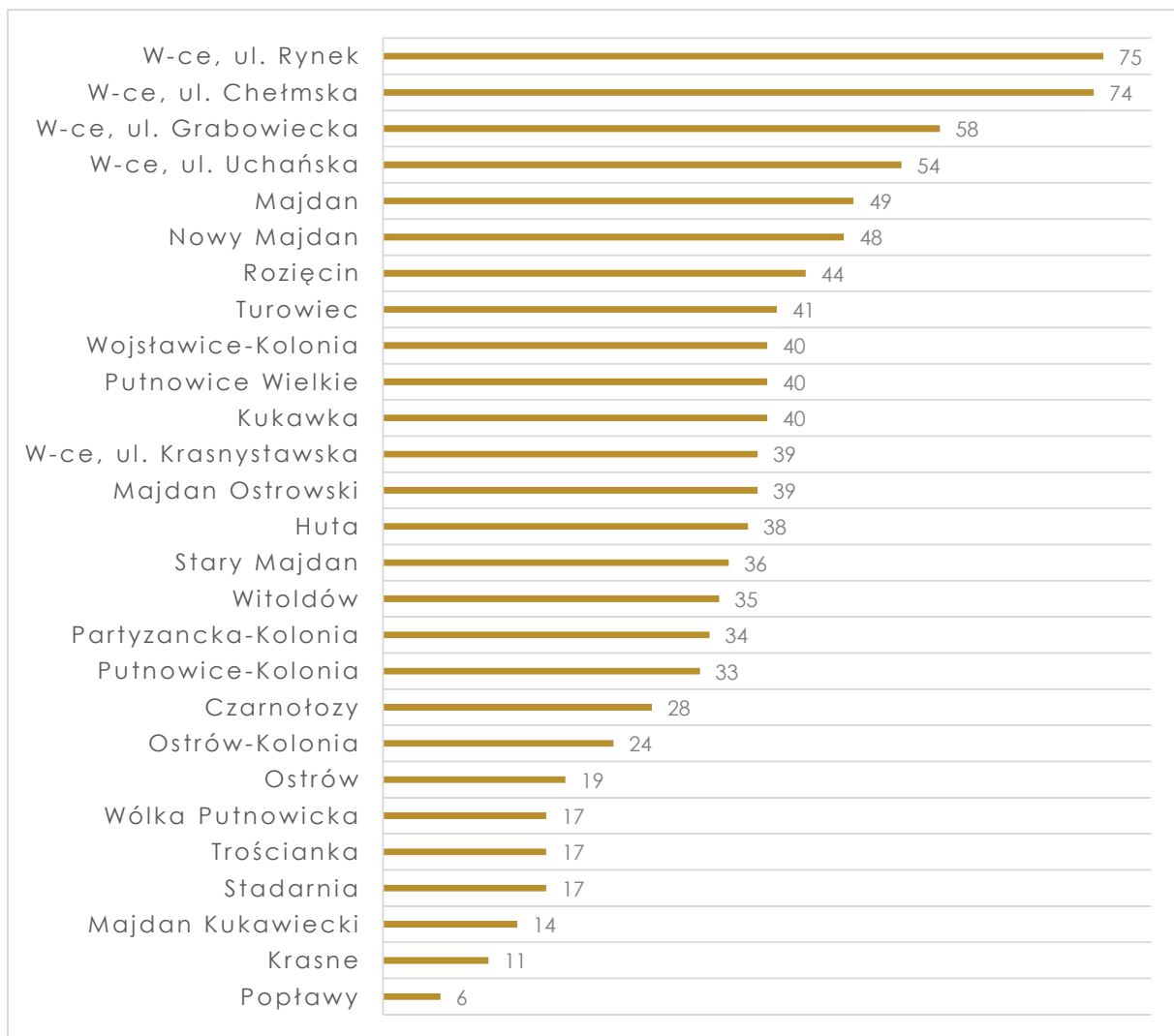
Wykres 31. Jednostki nowo zarejestrowane w REGON na 1000 ludności w Gminie Wojsławice w latach 2017–2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba jednostek nowo zarejestrowanych na 1000 ludności podlegała wahaniom w latach 2017-2021. W 2019 roku w gminie wskaźnik nowo zakładanych przedsiębiorstw był najniższy wyniósł bowiem 3,71, natomiast najwyższy nastąpił w 2018 roku (6,82).

Wykres 32. Podmioty wpisane do REGON w 2022 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych REGON.

Tabela 19. Poziom przedsiębiorczości w poszczególnych sołectwach Gminy Wojsławice.

Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych w REGON w 2022 roku	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	NIEKORZYSTNE ZJAWISKA W OBSZARZE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
	Próg			
Czarnołozy	28	28,00	1	1
Huta	38	15,45	1	1
Krasne	11	40,74	0	0
Kukawka	40	31,75	0	0
Majdan	49	36,30	0	0
Majdan Kukawiecki	14	35,00	0	0
Majdan Ostrowski	39	22,94	1	1
Nowy Majdan	48	27,27	1	1
Ostrów	19	21,35	1	1
Ostrów-Kolonia	24	31,17	0	0
Partyzancka-Kolonia	34	25,76	1	1
Popławy	6	27,27	1	1
Putnowice-Kolonia	33	21,57	1	1
Putnowice Wielkie	40	26,67	1	1
Rożęcín	44	29,33	0	0
Stadarnia	17	25,00	1	1
Stary Majdan	36	32,14	0	0
Trościanka	17	33,33	0	0
Turowiec	41	34,45	0	0
Witoldów	35	28,93	0	0
W-ce, ul. Chelmska	74	30,58	0	0
W-ce, ul. Grabowiecka	58	20,35	1	1
W-ce, ul. Krasnystawska	39	22,54	1	1
W-ce, ul. Rynek	75	33,63	0	0
W-ce, ul. Uchańska	54	20,22	1	1
Wojsławice-Kolonia	40	27,78	1	1
Wólka Putnowicka	17	29,82	0	0
Średnia	35,93	28,12	0,52	0,52

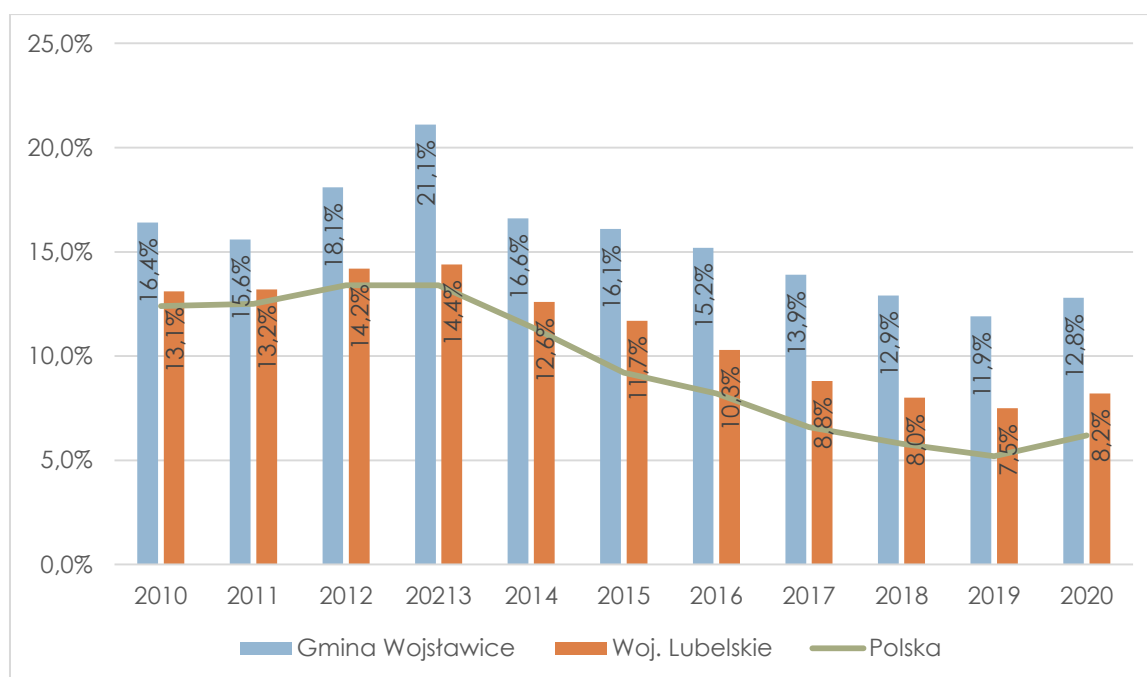
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Najniższy stopień przedsiębiorczości na 100 mieszkańców występuje w sołectwach: Czarnołozy; Huta; Majdan Ostrowski; Nowy Majdan; Ostrów; Partyzancka-Kolonia; Popławy; Putnowice-Kolonia; Putnowice Wielkie; Stadarnia; W-ce, ul. Grabowiecka; W-ce, ul. Krasnystawska, Wojsławice-Kolonia.

4.2.3. RYNEK PRACY

W Gminie Wojsławice na 1000 mieszkańców pracowało w 2020 roku 50 osób. Była to o wiele mniej od wartości dla województwa lubelskiego (189 osób) oraz od wartości dla Polski (252 osoby). 58,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 41,2% mężczyźni. Gmina Wojsławice ma charakter typowo rolniczy i należy do mało uprzemysłowionego regionu w związku, z czym obserwuje się na jej terenie niewielki rozwój przedsiębiorczości oraz prywatnych firm. Taka sytuacja nie stwarza wielu możliwości do powstawania nowych miejsc pracy w gminie. Zapobieganie bezrobociu w Gminie Wojsławice opiera się na tworzeniu tymczasowych miejsc pracy poprzez współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Chełmie. Bezrobocie rejestrowane w gminie Wojsławice wynosiło w 2020 roku 186 osób, tj. 12,8% (15,3% wśród kobiet i 10,9% wśród mężczyzn). Liczba osób bezrobotnych zamieszkujących gminę Wojsławice zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmie według stanu na dzień 31.12.2021 roku wyniosła 144, tj. 9,9%. W odniesieniu do stanu w 2020 roku odnotowano spadek poziomu bezrobocia o 42 osób, tj. 22,6%.

Wykres 33. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wojsławice w latach 2010-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 20. Zarejestrowani bezrobotni w gminie Wojsławice w latach 2017-2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	201	188	170	186	144
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	136	114	106	113	92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chełmie.

Tabela 21. Struktura osób bezrobotnych w Gminie Wojsławice według wybranych kategorii w 2021 roku.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2021 roku					
Ogółem	W tym kobiety	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Osoby do 30 roku życia	w tym osoby do 25 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia
144	66	9	58	29	57
Bezrobotni według wieku					
18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-59 lata	60 lat i więcej
30	42	22	27	13	10
Bezrobotni według wykształcenia					
Wyższe	Średnie ogólnokształcące	Policealne i średnie zawodowe	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej	
11	10	43	37	43	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chełmie.

Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych w podziale na poszczególne sołectwa w gminie Wojsławice w latach 2019-2021.

Sołectwo	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych			Liczba osób długotrwale bezrobotnych		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Ogółem	170	186	146	106	113	92
Czarnołozy	7	6	3	5	3	2
Huta	16	15	16	6	8	7
Krasne	0	0	1	0	0	0
Kukawka	6	6	3	4	6	2
Majdan	5	6	4	3	5	3
Majdan Kukawiecki	0	0	1	0	0	0
Majdan Ostrowski	9	14	10	6	8	7
Nowy Majdan	12	13	5	3	3	3
Ostrów	9	11	13	8	8	9
Ostrów-Kolonia	4	6	4	4	4	4
Popławy	0	1	1	0	0	0
Putnowice-Kolonia	9	7	7	3	3	3

Putnowice Wielkie	5	5	5	5	4	3
Rozięcín	5	7	7	3	3	3
Stadarnia	5	4	4	4	3	1
Stary Majdan	6	4	1	2	3	1
Trościanka	0	2	0	0	0	0
Turowiec	3	2	1	3	2	1
Witoldów	6	7	6	6	6	5
W-ce, ul. Chełmska	11	12	10	6	6	7
W-ce, ul. Grabowiecka	9	8	8	7	7	6
W-ce, ul. Krasnystawska	5	5	8	5	5	5
W-ce, ul. Rynek	9	9	3	6	6	2
W-ce, ul. Uchańska	10	13	11	6	6	8
Partyzancka Kolonia	15	12	9	9	10	8
Wojsławice-Kolonia	3	3	7	1	2	2
Wólka Putnowicka	1	3	2	1	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chełmie.

Tabela 23. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w 2021 roku.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci	
Ogółem	6,5%
Mezcyźni	5,7%
Kobiety	7,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

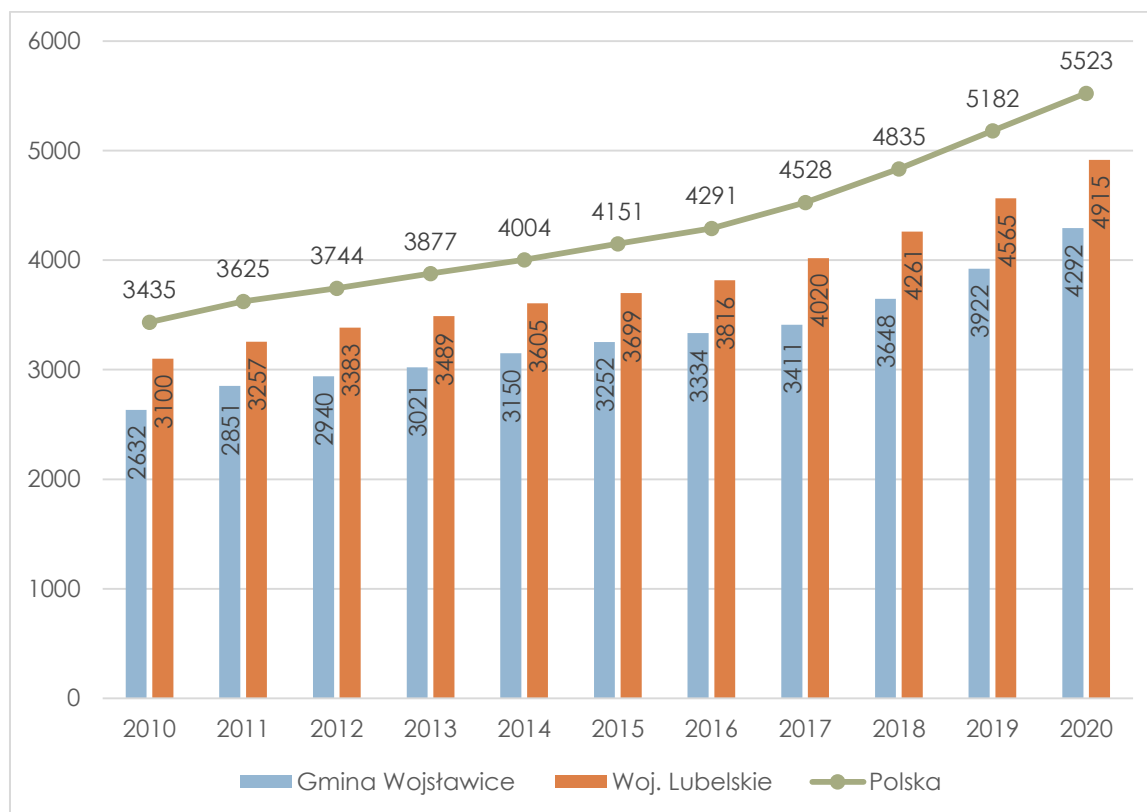
Tabela 24. Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Wojsławice w 2019 roku.

Sektor ekonomiczny	Ogółem	Kobiety	Mezcyźni
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16693	8203	8490
Przemysł i budownictwo	1643	330	1313
Handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	1371	652	719
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	140	102	38
Pozostałe	3677	2664	1013
RAZEM	23524	11951	11573

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z powyższej tabeli wynika, iż 71,0% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Wojsławice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 7% w przemyśle i budownictwie, a 5,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 15,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

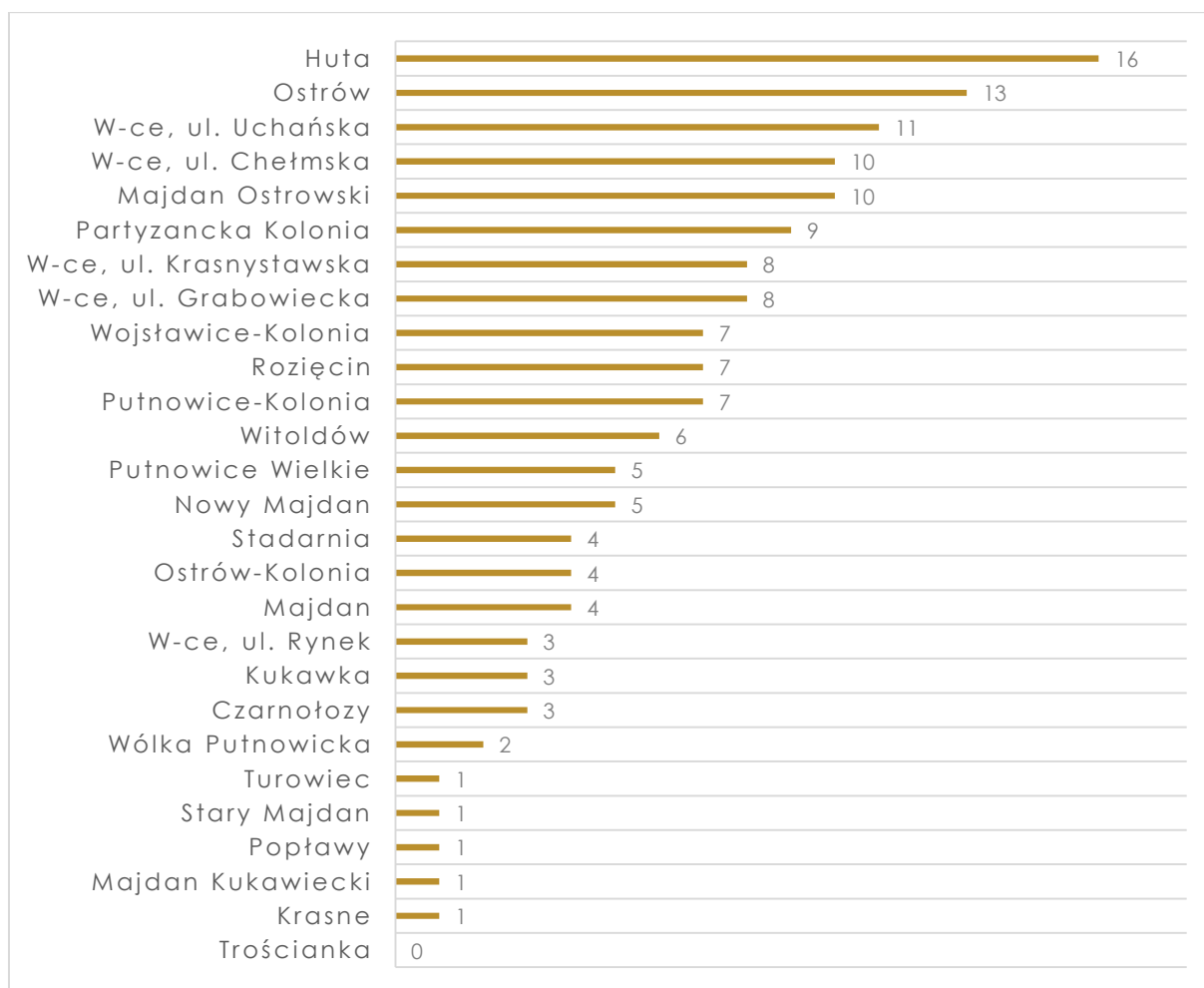
Wykres 34. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2010-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Wojsławice w 2020 r. wyniosło 4292 zł, co odpowiada 77,71% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

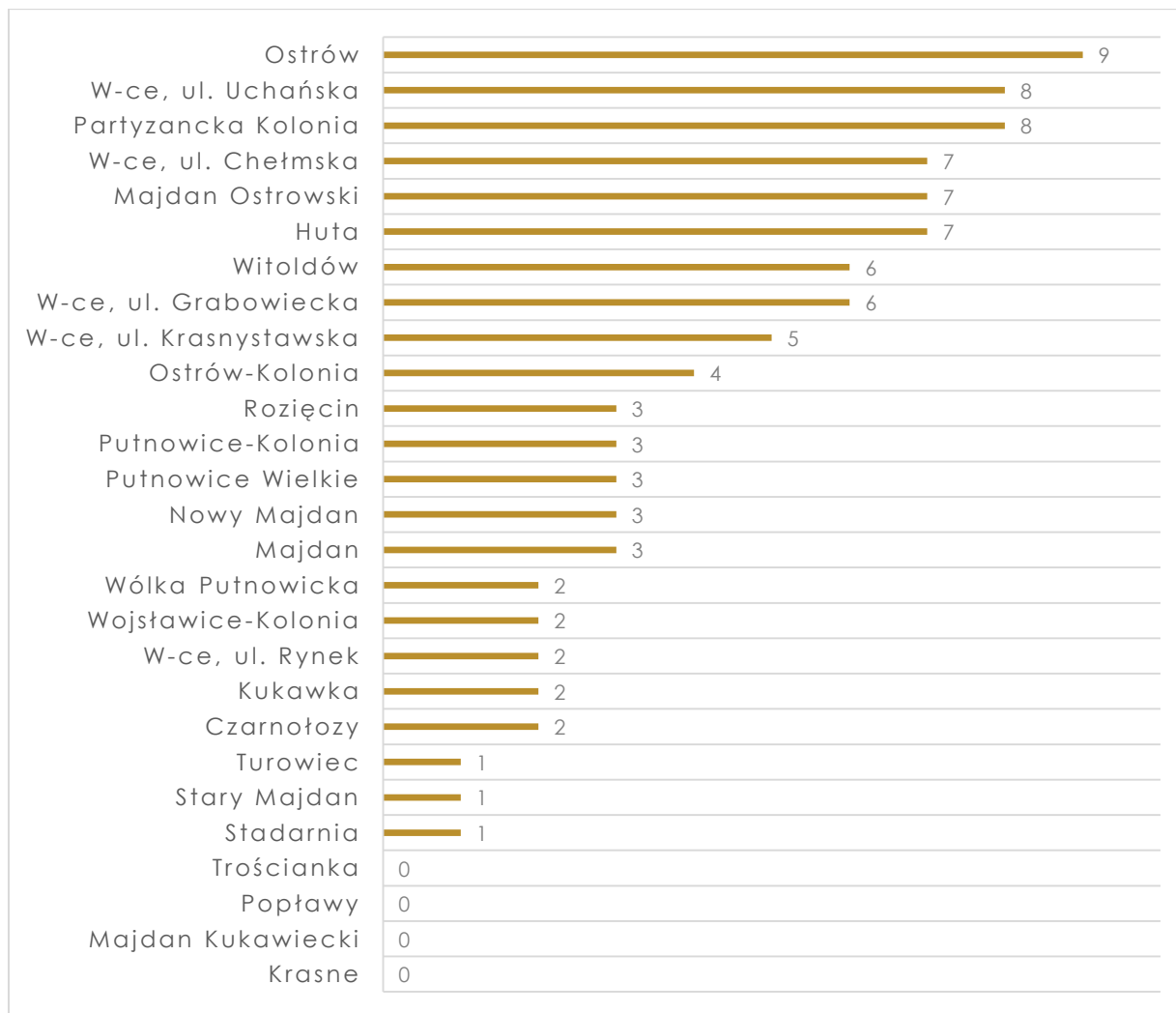
Wykres 35. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chełmie.

Zgodnie z danymi PUP w 2021 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 144 bezrobotnych. Najwięcej zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkiwało w sołectwie: **Huta** (16 osób – 11,11%) i **Ostrów** (13 osób – 9,03%)

Wykres 36. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chełmie.

Bezrobocie, zwłaszcza wysokie, jest negatywnym zjawiskiem społecznym. Może mieć zły wpływ na sytuację materialną oraz zdrowie psychiczne zarówno bezrobotnych, jak i ich rodzin. Zjawisko to jest tym gorsze (bardziej dokuczliwe) im osoba nim objęta, bezrobotny, pozostaje długo bez pracy. Szczególny nacisk winien być położony na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych, które stanowią 63,89% ogółu mieszkańców pozostających bez pracy na terenie gminy. Najwięcej długotrwale bezrobotnych zamieszkiwało sołectwa: **Ostrów** (9 osób – 9,78%), ogółu długotrwale bezrobotnych na terenie gminy), **Partyzancka Kolonia oraz Wojsławice, ul. Uchańska** (po 8 osób – 8,70%), **Wojsławice, ul. Chełmska; Huta i Majdan Ostrowski** (po 7 osób – 7,61%).

Tabela 25. Poziom bezrobocie w poszczególnych sołectwach w gminie Wojsławice w 2021 roku.

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych w 2021 roku	Liczba osób bezrobotnych/ 100 mieszkańców	Przekroczenie	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w 2021 roku	Liczba osób długotrwale bezrobotnych/ 100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE BEZROBOCIA
	Próg		4,16	Próg		2,47	
Czarnolozy	3	3,00	0	2	2,00	0	0
Huta	16	6,50	1	7	2,85	1	2
Krasne	1	3,70	0	0	0,00	0	0
Kukawka	3	2,38	0	2	1,59	0	0
Majdan	4	2,96	0	3	2,22	0	0
Majdan Kukawiecki	1	2,50	0	0	0,00	0	0
Majdan Ostrowski	10	5,88	1	7	4,12	1	2
Nowy Majdan	5	2,84	0	3	1,70	0	0
Ostrów	13	14,61	1	9	10,11	1	2
Ostrów-Kolonia	4	5,19	1	4	5,19	1	2
Partyzancka Kolonia	9	6,82	1	8	6,06	1	2
Popławy	1	4,55	1	0	0,00	0	1
Putnowice Wielkie	5	3,27	0	3	1,96	0	0
Putnowice-Kolonia	7	4,67	1	3	2,00	0	1
Rozięcín	7	4,67	1	3	2,00	0	1
Stadarnia	4	5,88	1	1	1,47	0	1
Stary Majdan	1	0,89	0	1	0,89	0	0
Trościanka	0	0,00	0	0	0,00	0	0
Turowiec	1	0,84	0	1	0,84	0	0

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

90 Rozdział 4

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych w 2021 roku	Liczba osób bezrobotnych/ 100 mieszkańców	Przekroczenie	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w 2021 roku	Liczba osób długotrwale bezrobotnych/ 100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE BEZROBOCIA
	Próg		4,16	Próg		2,47	
Witoldów	6	4,96	1	6	4,96	1	2
W-ce, ul. Chelmska	11	4,55	1	7	2,89	1	2
W-ce, ul. Grabowiecka	8	2,81	0	6	2,11	0	0
W-ce, ul. Krasnystawska	8	4,62	1	5	2,89	1	2
W-ce, ul. Rynek	3	1,35	0	2	0,90	0	0
W-ce, ul. Uchańska	12	4,49	1	8	3,00	1	2
Wojślawice-Kolonia	7	4,86	1	2	1,39	0	1
Wólka Putnowicka	2	3,51	0	2	3,51	1	1
ŚREDNIA:	5,63	4,16	0,52	3,52	2,47	0,37	0,89
RAZEM:	152	112,30	14	95	66,65	10	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Najwięcej osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców zamieszkuje sołectwa: Huta; Majdan Ostrowski; Ostrów; Ostrów-Kolonia; Partyzancka Kolonia; Witoldów; Wojsławice, ul. Chelmska; Wojsławice, ul. Krasnystawska; Wojsławice, ul. Uchańska.

Duży odsetek osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców zamieszkuje sołectwa: Popławy; Putnowice-Kolonia; Rozięciny; Stadarnia; Wojsławice-Kolonia; Wólka Putnowicka.

4.2.4. ANALIZA KONCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ

Tabela 26. Stopień natężenia zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.

Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przedsiębiorczości	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ
Czarnolozy	1	0	1
Huta	1	2	3
Krasne	0	0	0
Kukawka	0	0	0
Majdan	0	0	0
Majdan Kukawiecki	0	0	0
Majdan Ostrowski	1	2	3
Nowy Majdan	1	0	1
Ostrów	1	2	3
Ostrów-Kolonia	0	2	2
Partyzancka-Kolonia	1	2	3
Popławy	1	1	2
Putnowice Wielkie	1	0	1
Putnowice-Kolonia	1	1	2
Rożęcín	0	1	1
Stadarnia	1	1	2
Stary Majdan	0	0	0
Trościanka	0	0	0
Turowiec	0	0	0
Witoldów	0	2	2

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

92

Rozdział 4

W-ce, ul. Chelmska	0	2	2
W-ce, ul. Grabowiecka	1	0	1
W-ce, ul. Krasnystawska	1	2	3
W-ce, ul. Rynek	0	0	0
W-ce, ul. Uchańska	1	2	3
Wojślawice-Kolonia	1	1	2
Wólka Putnowicka	0	1	1
RAZEM:	14	24	38

Źródło: Opracowanie własne.

4.3. STREFA PRZESTRZENNO-TECHNICZNA

4.3.1. CHARAKTERYSTYKA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Gmina Wojsławice objęta jest w całości Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego. Taki stan faktyczny należy uznać w związku z obecnie obowiązującą zasadą faktywności planowania, za przykład prowadzenia prawidłowej i skutecznej polityki przestrzennej. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są jedynymi skutecznymi narzędziami prowadzenia gospodarki przestrzennej, uwzględniającymi ważenie interesu publicznego (dobra wspólnego) z interesami prywatnymi oraz określają zasady zagospodarowania terenu oparte na precyzyjnie dobranych parametrach i wskaźnikach kształtowania zabudowy. Potrzeby rozwojowe Gminy oraz częste zmieniające się wymogi prawne stawiane miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego powodują konieczność zmian obowiązujących planów. Na terenie Gminy obowiązują 3 uchwały planistyczne (Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy z 2003 r. oraz jego dwie zmiany).

Dokonując analizy obowiązujących planów miejscowych należy podzielić je na dwie grupy. Do pierwszej można zaliczyć zasadniczy plan miejscowy gminy z roku 2003 opracowany na podstawie nieobowiązującej już ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. nr 15, poz. 139 z późn. zm.), która nie wymagała tak jak obecnie obowiązujące przepisy w tym zakresie, szczegółowego określenia przeznaczenia i sposobu zagospodarowania nieruchomości. Pozostałą grupę uchwał planistycznych, stanowią dwie zmiany planu miejscowego uchwalonego w 2003 r., sporządzone w trybie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2003 r. Nr 164 poz. 1587).

Plany inwestycyjne w odniesieniu do sieci transportowej określone na szczeblu centralnym, regionalnym – w miejscowości Wojsławice wzdłuż drogi wojewódzkiej 846 zostaną wyznaczone tereny inwestycyjne w planowanej zmianie Miejscowego Planu

Zagospodarowania Przestrzennego. Tereny inwestycyjne zostaną też wyznaczone wzdłuż drogi powiatowej 1839L w miejscowości Wojsławice.

Gmina posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno-usługowy dla ludności gminy Wojsławice, z zabytkowym układem ulicznym w jego centrum. Ośrodek administracyjno-usługowy w Wojsławicach jest siedzibą władz samorządowych oraz pełni funkcje skoncentrowanego ośrodka usługowego mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej. Pozostałe miejscowości pełnią funkcję – głównie związane z produkcją żywności i usługi podstawowe. We wsiach położonych malowniczo i krajobrazowo – istnieje możliwość rozwoju funkcji wypoczynku i turystyki. Zabudowa zagrodowa poza miejscowością Wojsławice i Rozięcín posiada charakter rozproszony. Dominującym typem struktury przestrzennej wsi na terenie gminy jest ulicówka.

Zabudowa poszczególnych miejscowości skupia się bezpośrednio po obu stronach drogi. Wsie tego typu mają kształt wydłużony i najczęściej posiadają tylko jedną ulicę, która jednocześnie jest miejscem koncentracji przestrzeni publicznej miejscowości. Osadnictwo w okolicach Wojsławic rozpoczęło się już w okresie neolitu. Status miejscowości Wojsławice uległ zmianie, od około 1440 r. do 1869 r. Wojsławice posiadały prawa miejskie, obecnie mają status wsi.

Sieć osadnicza w gminie jest dosyć rozproszona, co stwarza określone trudności w wyposażeniu gminy w podstawową infrastrukturę, a w szczególności drogową i kanalizacyjną. Wiele wsi zachowało swój historyczny wygląd, jednak ich stan i zagospodarowanie wymaga wielu działań rewitalizacyjnych. Odnosi się to zarówno do budynków mieszkalnych i gospodarczych (większość została wybudowana przed rokiem 1970), jak i szeroko rozumianej przestrzeni publicznej.

Na terenie Gminy Wojsławice znajdują się obiekty, które z uwagi na położenie i potrzeby gminy stały się zbędne dla jej funkcjonowania i Uchwałami Rady Gminy Wojsławice zostały przeznaczone do sprzedaży:

- Obiekt byłej apteki położonej w Wojsławicach przy ul. Uchańskiej 114 z terenem o pow. 0.1253 ha. Budynek byłej apteki został przeznaczony do sprzedaży uchwałą Rady Gminy Wojsławice Nr XXXIV/124/2009 z dnia 28.09.2009 roku. Przeprowadzone do tej pory przetargi zakończyły się wynikiem negatywnym. W 2020 roku podjęto działania w sprawie remontu i zagospodarowania obiektu. Wykonano

nowe pokrycie dachowe oraz docieplono budynek styropianem z wykonaniem wyprawy elewacyjnej. W 1/2 części ma swoją siedzibę spółdzielnia socjalna „Wojsławianka”. Planuję się zagospodarowanie piętra budynku.

- Obiekt byłej szkoły podstawowej w Majdanie wraz z gruntem o pow. 1.25 ha został przeznaczony do sprzedaży Uchwałą Rady Gminy Wojsławice Nr XXXIX/146/2011 z dnia 23.03.2010 roku. Wartość szacunkowa obiektu zgodnie z wyceną rzeczoznawcy wynosiła: 247.986,00 zł. Przeprowadzone do tej pory przetargi zakończyły się wynikiem negatywnym, mimo obniżki ceny. Obiekt nie został zagospodarowany.
- Obiekt byłego Urzędu Gminy Wojsławice wraz z gruntem o pow. 0.0410 ha został przeznaczony do sprzedaży Uchwałą Rady Gminy Wojsławice Nr XXXVI/178/2014 z dnia 27.03.2014 roku. Wartość szacunkowa obiektu zgodnie z wyceną rzeczoznawcy wynosiła: 260.945,00 zł. Przeprowadzone przetargi zakończyły się wynikiem negatywnym.

4.3.2. DZIEDZICTWO KULTUROWE

RYS HISTORYCZNY

Początki Wojsławic sięgają najprawdopodobniej czasów Leszka Białego i legendarnego Wojsława – założyciela wsi, od którego wzięła nazwę. Osadnictwo w okolicach Wojsławic rozpoczęło się już w okresie neolitu. Świadczy o tym kamienny grób skrzynkowy odkryty na polach wsi Poniatówka w 1934 roku, pochodzący z połowy pierwszego tysiąclecia p.n.e. W Wojsławicach znajdowano również toporki, grociki z krzemienia, groby popielnicowe i wczesnośredniowieczne kurhany. Istnieją przypuszczenia, że zamek w Wojsławicach został wzniesiony w miejscu wcześniejszego grodu. Najstarsza odnaleziona pisana wzmianka o Wojsławicach pochodzi z albumu studentów Akademii Krakowskiej z 1404 roku – zapisani są tam bracia Andreas, Nicolas, Johannes Roslay de Voyslawycze dioec. Chelmensis.

W roku 1434 pojawia się informacja o Wojsławicach jako wsi należącej do katolickiej parafii kumowskiej. Około 1440 roku królewską wieś Wojsławice nadał Władysław Jagiełło na własność Janowi Ligęzie Czyżowskiemu herbu Półkozic, kasztelanowi krakowskiemu. Wtedy

właśnie Wojsławice otrzymały prawa miejskie. Czyżowski ufundował drewniany kościół p.w. NMP i Wszystkich Świętych. Powstał również warowny zamek położony ok. 500 m na południowy wschód od miasta, na niedużym wzniesieniu, tuż za dawnym stawem.

W roku 1445 odnotowana jest pierwsza wzmianka o wojsławickich Żydach. Świadectwem wysokiego rozwoju Wojsławic jest fakt zwołania w 1466 roku sejmiku ziemi chełmskiej. W 1490 roku Tatarzy najechali i częściowo zniszczyli Wojsławice, które w drodze spadku przeszły w ręce Jakuba Zakliki. Od 1499 roku Wojsławice były w posiadaniu Hieronima Zaklika Czyżowskiego herbu Topór, który zwolnił mieszkańców na 10 lat od obowiązków względem miasta i pomagał w jego odbudowie. W 1508 roku potwierdzono przywileje lokacyjne. W akcie powtórzenia lokacji miejskiej mowa jest o istniejącym w Wojsławicach kościele oraz trzech cerkwiach – św. Eliasza, św. Onufrego i św. Praksedy.

W XVI wieku ludność Wojsławic składała się w głównej mierze z Polaków, Rusinów i Żydów, którzy stanowili około 20 proc. mieszkańców miasta. W 1629 roku miasto przeszło we władanie Janusza Tyszkiewicza – wojewody kijowskiego, a następnie jego spadkobierców. W 1636 roku w wyniku pożaru spłonęły 64 domy. Kolejnym właścicielem miasta był Stefan Stanisław Czarniecki. W 1703 roku Wojsławice odziedziczyła jego córka Zofia Aniela Potocka, żona Michała Potockiego – wojewody wołyńskiego.

W XVIII w. w Wojsławicach powstała gmina żydowska. W 1761 przybyła do miasta żydowska sekta frankistów, którzy niechętnie przyjęci przez ortodoksyjnych wyznawców religii mojżeszowej mieli rzucić na nich oskarżenie o mord rytualny – zabicie chrześcijańskiego dziecka. Pojmano całą starszyznę gminy, uwięziono w Krasnymstawie, a następnie poddano dochodzeniu z użyciem tortur, wreszcie skazano na śmierć przez poćwiartowanie. W tym czasie nie-żydowscy mieszkańcy Wojsławic dokonali pogromu swoich sąsiadów. Wreszcie w 1761 roku ortodoksyjni Żydzi zostali z miasta wygnani. Wojsławicki Rabin popełnił w więzieniu samobójstwo, ale przed śmiercią rzucił klątwę na mieszkańców i dziedziców miasteczka z powodu niesprawiedliwego oskarżenia i wyroku. Wtedy to Marianna Teresa z Daniłowiczów Potocka ufundowała przy pięciu drogach prowadzących do Wojsławic wotywny kapliczki poświęcone świętym: Barbarze, Tekli, Florianowi, Janowi Nepomucenowi i Michałowi Archaniołowi. Święci mieli osłonić miasto przed klątwą rabina. Kapliczki stoją tu do dziś. Frankiści zdziesiątkowani czarną ospą ostatecznie opuścili miasto w 1763 roku. Ortodoksyjni Żydzi ponownie mogli się tu osiedlać od 1780 roku. Przy placu targowym, na południe od rynku

została stworzona dzielnica żydowska. W 1780 roku powstała tam murowana bożnica, którą odbudowano w latach 90 –tych.

W 1779 roku miasto dostała w spadku Humbelina z Potockich Kurdwanowska. Ponieważ chciała szybko odbudować strawione kolejnym pożarem miasto, zezwoliła na ponowne osiedlenie się Żydów, dając im przy tym szereg ulg. Zadłużone przez dzieci Humbeliny dobra odkupił Wojciech Poletyło, kasztelan chełmski. W rękach tej rodziny pozostały aż do 1923 roku. Poletyłowicze powiększali majątek skupując sąsiednie wsie i rozwijając gospodarkę rolną. W pierwszej połowie XIX wieku Alojzy Poletyło, senator Królestwa Kongresowego rozbudował dwór oraz zbudował browar, gorzelnię, octownię, fabrykę sukna i fabrykę narzędzi rolniczych. We wsi Huta funkcjonowały: huta szkła i piec wapienniczy. Miasto było bardzo zaniedbane: ulice i rynek nie posiadały bruków, brakowało studni, zabudowa była wyłącznie drewniana, chaotyczna, typu wiejskiego.

W 1863 roku oddział wojsk rosyjskich dokonał napadu na miasteczko. Splądrowano i zniszczono pałac Poletyłów. W 1869 roku władze carskie odebrały Wojsławicom prawa miejskie.

W 1915 roku wieś stała się terenem działań wojennych. W najbliższej okolicy zginęło w walkach ok. 1400 żołnierzy rosyjskich i niemieckich. Kolejny pożar strawił część rynku, ulice Chełmską i Krasnystawską. Podupadł też majątek Poletyłów. Na początku lat dwudziestych majątek Poletyłów został rozparcelowany. Folwark rozpadł się, a park został wycięty. W 1916 roku Austriacy zbudowali kolej wąskotorową, która łączyła Wojsławice z Uchaniem. Odcinek rozebrano w 1942 roku.

W 1932 roku powstały w Wojsławicach dwie komórki Komunistycznej Partii Pracy. W czasie II wojny światowej przez Wojsławice przechodziły liczne oddziały wojska polskiego ze składu Frontu Północnego idące z rejonu Chełma na południe, w stronę Zamościa i Tomaszowa, m.in. grupa operacyjna kawalerii gen. Andersa po walkach w rejonie Sawina. W Majdanie Ostrowskim 20 września 1939 roku stacjonowała 41 dywizja piechoty gen. W. Piekarskiego przeprowadzając reorganizację. Dnia 25 maja 1940 roku SS rozstrzelało 12 osób, a 100 wywieziono do Niemiec. Całkowicie zlikwidowano ludność żydowską. W Wojsławicach powstała siatka AK i BCh. W 1941 roku zorganizowano we wsi komórkę organizacji komunistycznej "Czerwona Partyzantka". W okolicy działała również grupa partyzancka dowodzona przez Konstantego Mastalerza ps. Stary (bitwa pod Nowym Folwarkiem – czerwiec 1942, 10 kwietnia 1944 roku zniszczenie niemieckiego urzędu

pocztowego, inne akcje: likwidacja posterunków policji, urzędów gminnych i mleczarni kontyngentowych). W 1943 roku, w akcji prowadzonej przez Witolda Fałkowskiego ps. Wik, zniszczono urząd gminny w Wojsławicach, spalono wykazy kontyngentowe i rozbito mleczarnię.

Dnia 17 kwietnia 1944 roku oddziały AK, BCh i AI, pod dowództwem por. Witolda Fałkowskiego i komendanta miejscowego rejonu AK, stoczyły bitwę o Wojsławice. Była to najpoważniejsza akcja zbrojna na terenie powiatu chełmskiego w czasie okupacji. W hołdzie partyzantom, którzy polegli

w bitwie o Wojsławice wystawiono pomnik przy ulicy Uchańskiej, obok domu kultury. Wojsławice zostały wyzwolone 24 lipca 1944 roku przez oddziały 3 Armii Gwardyjskiej I Frontu Ukraińskiego.

Po wojnie na terenie gminy działały oddziały Ukraińskiej Powstańczej Armii. W 1947 roku Wojsławice zostały zelektryfikowane, natomiast w 1962 roku zbudowano wodociąg. Do roku 1947 społeczność Wojsławic charakteryzowała się wielokulturowością. Teren miejscowości zamieszkiwali Polacy, Rusini i Żydzi stanowiący ludność napływową. W 1957 roku wzniesiono na gruzach pałacu Poletyłów szkołę, która funkcjonuje do dziś. W 1968 roku wybudowano w Wojsławicach Gminny Dom Kultury.

ZABYTKI

Gmina Wojsławice jest miejscem o bogatej historii i tradycjach kulturowych. Wielowiekowa historia Wojsławic wytworzyła specyficzne tradycje i cechy kulturowe, które są widoczne w obrzędach i tradycji. Mimo długiej i burzliwej historii w gminie zachowały się liczne zabytki, objęte ścisłą ochroną konserwatorską.

Do najważniejszych zabytków Gminy Wojsławice należą:

Zabytki architektoniczne i cmentarze:

1. W miejscowości Ostrów-Kolonia: cmentarz wojenny z I wojny światowej.
2. W miejscowości Turowiec: cerkiew greckokatolicka, obecnie Kościół rzymskokatolicki pw. św. Barbary, w granicach cmentarza kościelnego.

3. W miejscowości Wojsławice: Układ urbanistyczny osady Wojsławice, obejmujący rozplanowanie oraz utrzymane w tradycyjnej skali relacje przestrzenne zabudowy miejskiej z XIX-XX wieku, z akcentami monumentalnych zespołów architektonicznych: kościelnego, cerkiewnego i bożniczego; Zespół kościelny: kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła wraz z wyposażeniem w zabytki ruchome, dzwonnica, plebania, drzewostan w granicach cmentarza kościelnego; Zabytkowe kapliczki przydrożne; Dawna cerkiew greckokatolicka (obecnie Cerkiew prawosławna pw. Kazańskiej Ikony Matki Bożej) i murowana dzwonnica cerkiewna; Synagoga, w granicach murów zewnętrznych.

Zabytki archeologiczne:

1. W miejscowości Nowy Majdan: Grodzisko z wałami tzw. „Pohulanka”.
2. W miejscowości Putnowice Wielkie: Cmentarzisko kurhanowe (44 mogiły).
3. W miejscowości Wojsławice: Zamczysko średniowieczne z pozostałościami umocnień ziemnych.
4. W miejscowości Wólka Putnowicka: Kopiec ziemny (mogiła) tzw. „Ostra Mogiła”.

W Wojsławicach zachował się tradycyjny średniowieczny układ urbanistyczny, z kwadratowym rynkiem o charakterze miejskim (czyli obecnie - małomiasteczkowym) i biegnącymi doń z różnych stron świata ulicami przedmiejskimi o charakterze wiejskim. Jeszcze niedawno rynek otaczała przedwojenna drewniana zabudowa, w tym urokliwe domy podcieniowe, które w ostatnich latach jeden po drugim, znikają z powierzchni ziemi. Zostało ich już tylko kilka. Podobnie coraz mniej jest na ulicach przedmiejskich tradycyjnych drewnianych chałup. Więcej malowniczych chat zobaczyć możemy wyjeżdżając do okolicznych wiosek.

Wojsławice to jedno z nielicznych miejsc w Polsce, w których zachowały się budynki trzech świątyń - kościół, cerkiew i synagoga, rozmieszczone wokół rynku o tradycyjnie średniowiecznym układzie urbanistycznym.

Zdjęcie 1. Układ urbanistyczny Wojsławic z budynkami trzech świątyń – kościoła, cerkwi i synagogi.

Źródło: <http://gcksitwojslawice.naszdomkultury.pl/>

Przy ulicy Chełmskiej leży cmentarz parafialny, założony w latach 1793-1803. Kiedyś podzielony był równo na pół między groby rzymskich katolików i - zależnie od okresu historycznego - greckich katolików albo wyznawców prawosławia. Dziś zostały już tylko nieliczne, nagrobki wyznawców obrządku wschodniego, które sukcesywnie są restaurowane. Z kolei przy ulicy Grabowieckiej znajdziemy wzgórze z cmentarzem żydowskim - kirkutem. Na ogrodzonym terenie są już tylko nieliczne fragmenty macew.

Dróg wylotowych z Wojsławic strzegą murowane, barokowe kapliczki, ufundowane w roku 1762 roku przez Mariannę Daniłowicz z Potockich. Mówi się, że kapliczki miały bronić Wojsławice przed klątwą rzuconą przez wojsławickiego rabina, niezasłużenie skazanego na śmierć. Niewykluczone, iż miały również ochronić miasteczko przed szalejącą w tym czasie zarazą. W centrum Wojsławic stoi kapliczka św. Jana Nepomucena, na wschodzie - św. Floriana, na zachodzie - św. Michała Archanioła, na południu - św. Barbary, a na północy - św. Tekli.

Podobno pomiędzy istniejącym niegdyś zamkiem w Wojsławicach, a zamkiem w pobliskiej miejscowości Uchanie (7 km) biegnie podziemny tunel, który służył do przemieszczania się w trudnych czasach tatarskich najazdów. Wejścia do niego są zasypane.

Zabytki budownictwa i architektury:

- ❖ **Kościół pw. św. Michała Archanioła wraz z zespołem parku przykościelnego.** Pierwszy murowany budynek świątyni powstał z fundacji Mikołaja Czyżowskiego w latach 1595-1608. Około roku 1671 kościół uległ zniszczeniu, odbudowano go około 1687 roku z inicjatywy Stanisława Stefana Czarnieckiego. Na starych fundamentach powstała budowla wzorowana na projekcie Jana Michała Linka, nadwornego architekta Marcina Zamoyskiego. Do bryły korpusu głównego dodano wówczas kaplice, całość zaś zyskała barokowy charakter. Kościół ponownie uległ zniszczeniu w pożarze w 1736 roku (obiekt wyremontowano z inicjatywy Nikodema Kazimierza Woronicza), a następnie kolejny pożar wybuchł w 1754 roku. Na przełomie XVIII i XIX wieku budynek poddano gruntownemu remontowi, drewniany strop zastąpiono sklepieniem z lunetami i dobudowano wieżyczkę z sygnaturką. Kościół ulegał kolejnym zniszczeniom, po których następowały jego kolejne remonty i przebudowy. Obecnie kościół jest jednonawową budowlą z węższym, trójbocznie zamkniętym prezbiterium i dwiema kaplicami po bokach. Do dwukondygnacyjnej fasady dostawiono przybudówki, pomiędzy którymi na osi znajduje się wejście. Stan zachowania dobry, obiekt jest po gruntownej konserwacji wnętrza (1998–2010), fasady (2012), fundamentów (2013) i elewacji.

Zdjęcie 2. Kościół pw. św. Michała Archanioła w Wojsławicach.

Źródło: <http://m.polskiekrajobrazy.pl/Galerie/3208:Wojslawice>

- ❖ **Dzwonnica przykościelna.** Istnienie murowanej dzwonnicy odnotowano już w 1763 roku. Pierwotnie budowla stanowiła jednocześnie jednokondygnacyjną bramę na przykościelny

mentarz. Od strony kościoła do bramy przylegała kostnica. Obecny kształt dzwonnicy jest wynikiem przebudowy z 1948 roku. Odrestaurowana w latach 2015-2016.

❖ **Cmentarz parafialny.**

❖ **Plebania** - parterowy, częściowo podpiwniczony budynek mieszkalny z poddaszem użytkowym. Założony na planie prostokąta, z prostokątną przybudówką od strony północno-wschodniej. Budowla kryta dwuspadowym dachem, od frontu posiada dwukolumnowy portyk, nad którym znajduje się balkonik. Budynek jest obecnie nieużytkowany, znajduje się w bardzo złym stanie, grozi zawaleniem.

❖ **Pięć kapliczek wotywnych (1762).** Kapliczki murowane, bielone, wzniesione na planie kwadratu, o namiotowych dachach krytych dachówką. Obiekty zostały ufundowane przez Mariannę Teresę z Daniłowiczów Potocką. Usytuowano je u wjazdów do miasta by, jak głosi legenda, chroniły mieszkańców przed klątwą rabina niesłusznie skazanego na poćwiartowanie. W kapliczkach znajdują się drewniane, pełnoplastyczne, polichromowane rzeźby świętych.

❖ **Kapliczka św. Barbary** (ul. Grabowiecka) – z figurą z 1905 roku, autorstwa Michała Olechwiera, (pierwotna rzeźba datowana na 2. połowę XVII wieku uległa zniszczeniu).

❖ **Kapliczka św. Floriana** (ul. Uchańska) – pierwotna, drewniana rzeźba świętego została skradziona, obecnie w kapliczce znajduje się figura z tworzywa sztucznego, pomalowana białą farbą olejną.

❖ **Kapliczka św. Michała Archaniola** (ul. Krasnystawska) – rzeźbę pierwotnie znajdującą się w kapliczce skradziono, w jej miejsce wstawiono krzyż, obecnie - rzeźbę.

❖ **Kapliczka św. Jana Nepomucena** (ul. Rynek) – z drewnianą, polichromowaną figurą, wejście do kapliczki okratowane.

❖ **Kapliczka św. Tekli** (ul. Chełmska) – figura polichromowana, odnowiona ok. 2000 roku, wejście do kapliczki okratowane.

❖ **Cerkiew Kazańskiej Ikony Matki Bożej.** Jest to jednonawowa świątynia zbudowaną na planie prostokąta, z wielobocznie zamkniętym prezbiterium, wzniesiona w latach 1771-1774. Od zachodu znajduje się kruchta, od południa zakrystia. W 1864 roku greckokatolicką cerkiew przemianowano na prawosławną. Obiekt wyremontowano około roku 2000.

- ❖ **Dzwonnica przycerkiewna** – wybudowana przed I wojną światową.

Zdjęcie 3. Cerkiew Kazańskiej Ikony Matki Bożej.

Źródło: <http://m.polskiekrajobrazy.pl/Galerie/3208:Wojslawice>

Zdjęcie 4. Dzwonnica przycerkiewna.

Źródło: <http://m.polskiekrajobrazy.pl/Galerie/3208:Wojslawice>

- ❖ **Synagoga** (1890–1894) - murowany budynek na planie prostokąta. Po stronie wschodniej znajdowała się sala męska, po zachodniej przedsionek z babińcem ponad nim. Na elewacjach budynku umieszczono inskrypcję w języku hebrajskim z datą „5663 lat od

stworzenia świata”, co oznacza rok 1902/1903 (prawdopodobnie rok ukończenia prac budowlanych). W czasie II wojny światowej w synagodze urządzono magazyn, a wnętrze uległo zniszczeniu. Po wojnie obiekt częściowo przebudowano, w latach 50. pełnił funkcję magazynu, pod koniec lat 80. został wyremontowany i do 2013 roku użytkowany był jako siedziba biblioteki gminnej i Urzędu Stanu Cywilnego. Do dziś zachowała się konstrukcja drewnianego sklepienia pozornego w formie ostrosłupa o podstawie ośmioboku, a także wnęka po aron ha-kodeszu. Obecnie synagoga pełni funkcję **Izby Tradycji Ziemi Wojsławickiej**, gdzie odbywają się koncerty, wernisaże kultywujące tradycje kultury żydowskiej, prezentacje kulturowe o charakterze obyczajowym.

Zdjęcie 5. Synagoga w Wojsławicach.

Źródło: <http://m.polskiekrajobrazy.pl/Galerie/3208:Wojslawice>

- ❖ **Nowy cmentarz żydowski** (pow. 0,62 ha, ul. Grabowiecka). Założony pod koniec XIX wieku w odległości ok. 800 m na południe od centrum Wojsławic. Zdewastowany w czasie II wojny światowej, po wojnie pozostałości macew wykorzystano jako materiał budowlany, do dziś zachowały się tylko pojedyncze fragmenty.
- ❖ **Drewniane domy podcieniowe** (tzw. dom szewca Fawki), ul. Rynek 59, lata 20. XX wieku. Zespół dwóch, połączonych komórką, drewnianych domów podcieniowych, do połowy XX wieku zamieszkiwanych przez rodziny żydowskie. Pierwszy budynek zajmowali Abram, Aron i Icek Tuchman oraz Fejga Stachler, drugi Fajwel i Icek Szyld z rodziną. Od lat 40. do połowy 90. obiekt zamieszkiwany był przez rodziny Majuków i Chodakowskich. Obecnie domy są nieużytkowane, znajdują się w bardzo złym stanie.

Rekonstrukcja domów znajduje się w Muzeum Wsi Lubelskiej jako element ekspozycji *Miasteczko*.

Zdjęcie 6. Dom Szewca Fawki w Wojsławicach.

Źródło: http://teatrnn.pl/leksykon/node/4542/wojslawice_-_dom_szewca_fawki

Zdjęcie 7. Rekonstrukcja domu Szewca Fawki z Wojsławic w Muzeum Wsi Lubelskiej.

Źródło: <http://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/dlibra/docmetadata?id=91387>

❖ **Układ urbanistyczny (XIX–XX).**

Zdjęcie 8. Ratusz w centrum Wojsławic.

Źródło: <https://polska-org.pl/8014334,Wojslawice.html>

Zdjęcie 9. Ratusz (ujęcie z lotu ptaka).

Źródło: <https://polska-org.pl/8014334,Wojslawice.html>

Zdjęcie 10. Układ urbanistyczny centrum Wojsławic.

Źródło: <https://polska-org.pl/8014334,Wojslawice.html>

Zabytki ruchome:

- ❖ **Wyposażenie wnętrza kościoła pw. Michała Archanioła.** Ołtarz główny ufundowany przez Nikodema Woronicza w 1736 roku, przebudowany w XIX wieku. Niszę znajdującą się w części centralnej ołtarza flankują dwie kolumny korynckie powtórzone na lewej i prawej ścianie ołtarza. Na gzymsie wieńczącym ołtarz, w osiach kolumn, usytuowano cztery figury siedzących aniołków. Ściany ołtarza zdobią formy snycerskie. Około 1998 roku przeprowadzono renowację obiektu, w wyniku której zmieniono polichromię z beżowo-białej na brunatną oraz położono złocenia. W niszy ołtarza znajdują się krucyfiks (koniec XVII wieku) i dwie rzeźby pełnoplastyczne: postaci Jana Ewangelisty i Matki Bożej (ok. XVII wieku). Funkcję zasłony krucyfiksu pełni obraz św. Michała Archanioła (1803–1818). Drewniane, złożone tabernakulum datuje się na połowę XVIII wieku. Ołtarz wieńczy obraz Chrystusa Miłosiernego (połowa XIX wieku) w glorii promienistej z obłokami.

Zdjęcie 11. Ołtarz główny w kościele pw. Michała Archanioła w Wojsławicach.

Źródło: <http://www.wojslawice.kuria.lublin.pl>

- ❖ Ołtarz w kaplicy południowej, pw. Matki Bożej Lewicyńskiej (1. połowa XVIII wieku), z obrazem Matki Bożej Lewicyńskiej (XVII wiek) w złoczonej sukience (XIX wiek). Obraz flankują rzeźby świętych (1. połowa XVIII wieku). W zwieńczeniu znajduje się obraz św. Mikołaja (1700).
- ❖ Ołtarz w kaplicy północnej, pw. św. Antoniego (1. połowa XVIII wieku), ze współczesnym obrazem św. Antoniego w retabulum, z przedstawieniem Ecce Homo (XVIII wieku) w zwieńczeniu ołtarza i figurką Archanioła Michała w szczycie (XVII/XVIII wiek).
- ❖ Dwa ołtarze boczne o analogicznej konstrukcji retabulum, w którym obraz ołtarzowy flankuje para kolumn korynckich podtrzymujących fryz i gierowany gzyms. Ołtarz południowy pw. św. Trójcy (1. połowa XVIII wieku), z fundacji Feliksa Potockiego lub Nikodema Woronicza, w części centralnej posiada obraz Trójcy Świętej (XVIII wiek) w zwieńczeniu zaś przedstawienie Chrystusa Miłosiernego (XVIII wiek). Ołtarz północny pw. św. Franciszka Ksawerego (1. połowa XVIII wieku), z przedstawieniem patrona w części centralnej retabulum, wieńczy obraz św. Alojzego Gonzagi (1. połowa XVIII wieku).

- ❖ Ambona koszowa (po 1736 roku), drewno.
- ❖ Chrzcielnica (XVII wiek), drewno.
- ❖ Epitafia marmurowe (ok. połowy XIX wieku): hrabiego Wojciecha Poetyło, kasztelana chełmskiego i Anny z Kurzewskich hrabiny Poetyłowej, kasztelanowej (nawa, ściana północna), hrabiego Jana Poetyło, senatora i kasztelana Królestwa Polskiego i Katarzyny z hrabiów Poetyłów Rzewuskiej (nawa, ściana południowa), doktora Pawła Mathieu (nawa, ściana południowa) .

Malarstwo tablicowe:

- ❖ Obraz *Zwiastowanie Najświętszej Maryi Pannie* (XVII/XVIII wiek), olej na płótnie, 160 x 80 cm, wzorowany na obrazie Carlo Dolciego z kolegiaty zamojskiej (XVII wiek).
- ❖ Obraz przedstawiający św. Teklę (połowa XVIII wieku) olej na płótnie, 150x80 cm.
- ❖ Kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej (XIX wiek), olej na płótnie, 170x83 cm.
- ❖ Obraz św. Jana Chrzciela (XVIII wiek), olej na płótnie, 170x110 cm.
- ❖ Obraz *Cudowna Komunia Katarzyny Sieneńskiej*, datowany na 1643 rok, sygnowany RAF.
- ❖ Dzieło powstałe prawdopodobnie w kręgu północnej szkoły malarstwa, w nurcie wpływów bolońskiej Akademii Caraccich. Tematyka przedstawienia (komunia dominikańskiej świętej) wskazuje na to, że obraz powstał na zamówienie środowiska dominikańskiego, być może środowiska artystycznego północnych Włoch (Lombardii lub Emilii).

Rzeźba:

- ❖ Chrystus Zmartwychwstały, początek XX wieku, wys. 80 cm, drewno polichromowane.
- ❖ Krucyfiks, koniec XVIII wieku, wys. 107 cm, drewno.

Złotnictwo:

- ❖ Trzy krzyże ołtarzowe: cynowy (wys. 65 cm, z XVIII wieku); metalowy na okrągłej stopie (38x14 cm, początek XX wieku); odlewany z platynowanej miedzi, na czworobocznej podstawie (50x18 cm, połowa XIX wieku, znaczony fabrycznie „Norblin i ska.”). Krzyże procesyjne: miedziany (74x32, 1891, pochodzący z pracowni Norblina) i drewniany (koniec XIX wieku).

- ❖ Naczynia liturgiczne: dwie monstrancje (XIX wiek, 1. połowa XVIII wieku), trzy kielichy (ok. połowy XVIII wieku), pięć par świeczników (trzy z XIX wieku, dwie z XX wieku).
- ❖ Paramenty liturgiczne: puszka na komunikanty (XIX wiek), dzbanek (2. połowa XIX wieku), taca (2. ćwierć XVIII wieku), dwie ampułki (2. ćwierć XVIII wieku), kociołek na wodę święconą (XVIII wiek), dzwonki (przed 1896 rokiem), dzwonek przy zakrystii (2 połowa XIX wieku).

Obiekty dawniej stanowiące wyposażenie kościoła:

- ❖ Anonim, obraz ołtarzowy przedstawiający Trójcę Świętą (ok. XVIII wieku), prawdopodobnie ocalony z pożaru w 1754 roku. Obecnie przechowywany na plebanii.
- ❖ Anonim, obraz z przedstawieniem ofiary „mordu rytualnego”, 2. połowa XVIII wieku, olej na płótnie. Jest to jedno z dwóch przedstawień nawiązujących do wydarzeń z 1761 roku, kiedy członków wojsławickiej gminy żydowskiej niesłusznie oskarżono o rytualne zamordowanie Mikołaja Andrzejuka z Czarnołów. Obraz ma charakter propagandowy, powstał prawdopodobnie z inicjatywy środowiska sekty frankistów zamieszanej w sprawę. Obecnie znajduje się na plebanii, dawniej wisiał w kruchcie kościoła, nad wejściem. Drugi tego typu, również anonimowy, obraz przechowywany jest w Muzeum Zamojskim, gdzie trafił w 1956 roku z parafii Łabunie, wraz z kilkoma innymi płótnami, które znajdowały się w klasztorze w Radeczniczy, przed jego kasatą.

4.3.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

DROGI I KOMUNIKACJA

Przez centrum gminy Wojsławice przebiega droga wojewódzka nr 846 (relacji Małochowiej Duży – Wojsławice – Teratyń) łącząca drogę międzynarodową Nr 17 relacji Warszawa – Lublin – Zamość – Granica Państwa z drogą wojewódzką relacji Chełm - Hrubieszów do przejścia granicznego z Ukrainą w Zosinie. Układ komunikacyjny gminy uzupełnia sieci dróg powiatowych o łącznej długości 49,5 km oraz sieć dróg gminnych o łącznej długości 36 km. 83,6% dróg gminnych to drogi utwardzone, 5,6 km nieutwardzone.

Tabela 27. Drogi powiatowe na terenie gminy Wojsławice.

Numer drogi (odcinek drogi)	Nazwa drogi(odcinek drogi)	Długość (km)
1839L	dr woj. 844 Wojsławice – Tuczępy – Grabowiec	9,4
1859L	dr pow. 1839L - Popówka – Buśno	6,8
1860L	Wojsławice-Turowiec-Wólka Leszczańska	9,2
1861L	Turowiec – Uchanie	1,7
1865L	Nowy Folwark-Majdan Ostrowski	2,2
1866L	Leśniowice - Majdan Ostrowski – Czarnołozy	3,0
1867L	Drewniki-Kukawka-Czarnołozy	11,3
1868L	Wojsławice – Białowody	5,9
RAZEM:		49,5

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Wojsławice na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030.

Tabela 28. Drogi gminne na terenie Gminy Wojsławice.

Numer drogi (odcinek drogi)	Nazwa drogi (odcinek drogi)	Długość (km)
105026L	Witoldów – Stary Majdan – Trościanka	5,375
105027L	Huta - Turowiec – Wólka Putnowicka – Putnowice Wielkie	6,125

105028L	Ostrów- Kolonia - Horodysko	1,750
105029L	Partyzancka Kolonia-Rozięcín– Nowy Majdan – Hołużne	5,342
105030L	Putnowice Wielkie - Aurelin	1,372
105031L	Ostrów – Bończa	3,700
105032L	Putnowice Wielkie – Korytyny	2,625
105033L	Wojsławice – ul. Krasnystawska	1,0
105034L	Wojsławice – ul. Rynek	0,627
105035L	Rozięcín	1,450
105036L	Wojsławice, ul. Chełmska	1,825
105037L	Wojsławice-Kolonia	1,512
112705L	Czarnołozy-Witoldów	2,430
112706L	Droga w miejscowości Partyzancka Kolonia	1,0
RAZEM:		36,133

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Wojsławice na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030.

Drogi gminne: długość dróg 37,8 km., w tym o nawierzchni: bitumicznej 30,9 km, żwirowej – tłuczniowej: 3,2 km, gruntowe 3,7 km. Drogi są w dobrym stanie technicznym, 20 % kwalifikuje się do remontów, pozostałe drogi utwardzone wymagają sukcesywnego remontu lub modernizacji. Na terenie gminy jest ok. 20 km dróg wewnętrznych asfaltowych/z płyt yomb, tłuczniowych.

Powiat chełmski, ze względu na swoje peryferyjne położenie i występowanie na jego terenie przejść granicznych znajduje się w obszarze przygranicznym, typ obszaru: przygraniczny obszar funkcjonalny oraz strefa oddziaływania: przygraniczny obszar funkcjonalny: Ruda-Huta, Chełm, Dorohusk, Dubienka oraz strefa oddziaływania: Sawin, Wierzbica, Siedliszcze, M. Rejowiec Fabryczny, Rejowiec Fabryczny, Rejowiec, Leśniowice, Wojsławice, Kamień Żmudź, Białopole. Warunkuje to szanse rozwojowe wynikające z bliskości granicy państwa, a jednocześnie na wykorzystanie potencjału ekonomicznego obszarów przygranicznych. Niemniej jednak napotyka na problemy związane przede wszystkim z istniejącymi ograniczeniami w przepływie osób, dóbr, kapitału oraz usług.

Z terenu gminy jest komunikacja publiczna z miastem powiatowym Chełm – czas dojazdu 25 minut, przez gminę przejeżdża także komunikacja z Hrubieszowa do Lublina przez Krasnystaw 1 godzina. Wewnątrz gminy odbywa się transport komunikacją publiczną świadczącą przez PKS oraz komunikację prywatną. W gminie jest 26 szt. przystanków gminnych, 56 szt. przy drogach powiatowych, 12 szt. Przy drogach wojewódzkich. Część przystanków wymaga modernizacji. Wskazane jest ujednoczenie architektury, wyglądu przystanków przystające do otoczenia przyrodniczego oraz wydłużenie istniejących tras komunikacyjnych oraz modernizacja i zwiększenie ilości zadaszonych przystanków komunikacyjnych.

UTRZYMANIE CZYSTOŚCI I SYSTEM ODBIORU ODPADÓW

Odpady z terenu Gminy Wojsławice trafiają na Regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Srebrzyszczu (Gmina Chełm). Kluczową kwestią pozostaje wyeliminowanie działań niewłaściwych typu: dzikie wysypiska śmieci w lasach, brak odpowiedniego segregowania odpadów. Utrzymaniem czystości na terenach przynależnych do gminy zajmuje się pracownik gospodarczy wspomagany stażystami i pracownikami skierowanymi przez Sąd w celu odpracowania kary. Śmieci gromadzone są w kontenerach: niesegregowane KP 7, - segregowane KP 2,2.

Odbiorem odpadów komunalnych od gospodarstw domowych zajmuje się Gminny Zakład Obsługi Sp. z o.o. Kol. Okopy. Pobór opłat od gospodarstw domowych odbywa się na podstawie deklaracji, których w 2021 roku było złożonych 2 724 szt. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą mają indywidualne umowy na odbiór odpadów i samodzielnie rozliczają się z firmami, które mają zezwolenie na wywóz odpadów na terenie Gminy Wojsławice. Umów zawartych indywidualnie jest 35 sztuk.

Tabela 29. Ilość odpadów zebranych w gminie Wojsławice w 2021 roku.

Rodzaj odpadów	Ilość
Odpady zmieszane i odpady niesegregowane	235,8000 Mg
Zmieszane odpady opakowaniowe	88,9200 Mg
Opakowania ze szkła	61,2600 Mg

Opakowania z papieru i tektury	3,2300 Mg
Popiół	8,7200 Mg
Odpady wielkogabarytowe (mpszok)	28,8400 Mg
Inne odpady nieulegające biodegradacji	7,6800 Mg
Zużyte opony	1,5400 Mg
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	7,0650 Mg
Odpady ulegające biodegradacji	3,8200 Mg

Źródło: Raport o stanie gminy Wojsławice za rok 2021.

Według danych GUS w 2021 roku na jednego mieszkańca gminy przypadło ogółem 118 kg wytworzonych odpadów, a ilość odpadów z gospodarstw domowych wynosiła 416,06 kg.

Tabela 30. Średnia ilość wytworzonych odpadów w gminie Wojsławice.

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Ogółem [tys. t]	0,32	0,35	0,39	0,41	0,44
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	-	-	104	110	118
z gospodarstw domowych [t]	294,01	325,06	374,31	378,31	416,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

Do sieci wodociągowej w 2021 roku podłączonych było **1309** budynków mieszkalnych. W większość, ze względu na zły stan techniczny sieci wodociągowej, wymaga ona wymiany/modernizacji.

Tabela 31. Zużycie wody w gminie Wojsławice.

Wyszczególnienie [dam ³]	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Ogółem	86,9	88,5	110,9	129,4	142,1
zużycie wody na 1 mieszkańca	22,6	23,2	29,4	34,7	38,4
eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe	86,9	86,5	109,2	129,2	141,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 32. Struktura wodociągów w gminie Wojsławice w latach 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	77,87	77,87	82,00	82,00	82,00
ludność korzystająca z sieci	3684	3702	3721	3743	3800

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Wojsławice na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030.

Tabela 33. Infrastruktura wodociągowa w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.

Sołectwo	Gospodarstwa podłączone do sieci wodociągowej w 2021 roku	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej
Czarnołozy	35	35,00%
Huta	78	31,71%
Krasne	0	0%
Kukawka	66	52,38%
Majdan	39	28,89%
Majdan Kukawiecki	21	52,50%
Majdan Ostrowski	66	38,82%
Nowy Majdan	69	39,20%
Ostrów	44	49,44%
Ostrów-Kolonia	28	36,36%
Popławy	0	0%
Putnowice-Kolonia	48	32,00%
Putnowice Wielkie	32	20,91%
Rożęcín	58	38,67%
Stadarnia	16	23,53%
Stary Majdan	60	53,57%
Trościanka	25	49,02%
Turowiec	47	39,50%
Witoldów	39	32,23%
W-ce, ul. Chelmska	76	31,41%
W-ce, ul. Grabowiecka	86	30,18%
W-ce, ul. Krasnystawska	60	34,68%
W-ce, ul. Rynek	95	42,60%
W-ce, ul. Uchańska	102	38,20%
Wojsławice-Kolonia	39	27,08%
Wólka Putnowicka	23	40,35%

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wojsławice.

Analizując dane zaprezentowane w powyższych tabelach wynika, że od 2018 r. długość sieci wodociągowej w gminie była na tym samym poziomie. Zużycie wody na 1 mieszkańca

z roku na rok wzrastała, podobnie jak eksploatacja sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych. Największy odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej występował w sołectwach Stary Majdan i Majdan Kukawiecki. Natomiast mieszkańcy sołectw: Krasne i Popławy nie mają dostępu do sieci wodociągowej.

SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW

W gminie Wojsławice z roku na rok coraz więcej mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej, co za tym idzie coraz więcej ścieków odprowadzано w latach 2017-2021.

Tabela 34. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej.

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Odprowadzone ścieku ogółem [dam³]	16,0	17,0	17,0	15,0	22,0
ogółem na 1 mieszkańca [dam³]	0,004	0,004	0,005	0,004	0,006
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	600	900	890	950	1 030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 35. Infrastruktura kanalizacyjna w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.

Sołectwo	Gospodarstwa podłączone do sieci kanalizacyjnej w 2021 roku	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
Czarnolozy	0	0%
Huta	0	0%
Krasne	0	0%
Kukawka	0	0%
Majdan	0	0%
Majdan Kukawiecki	0	0%
Majdan Ostrowski	0	0%
Nowy Majdan	0	0%
Ostrów	0	0%
Ostrów-Kolonia	0	0%
Popławy	0	0%
Putnowice-Kolonia	0	0%
Putnowice Wielkie	0	0%
Rozięcín	0	0%
Stadarnia	0	0%
Stary Majdan	0	0%

Trościanka	0	0%
Turowiec	0	0%
Witoldów	0	0%
W-ce, ul. Chelmska	0	0%
W-ce, ul. Grabowiecka	61	21,40%
W-ce, ul. Krasnystawska	26	15,03%
W-ce, ul. Rynek	82	36,77%
W-ce, ul. Uchańska	86	32,21%
Partyzancka Kolonia	0	0%
Wojsławice-Kolonia	2	1,39%
Wólka Putnowicka	0	0%

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wojsławice.

SIEĆ GAZOWA

Gmina Wojsławice nie dysponuje siecią gazu przewodowego. Gmina ma opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, który jest podstawą do realizacji szeregu działań inwestycyjnych w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków prywatnych oraz budynków użyteczności publicznej, a także rozbudowy odnawialnych źródeł energii w oparciu o instalacje solarne (panele solarne i fotowoltaiczne) oraz biomasę.

SYSTEM CIEPŁOWNICZY

Na obszarze Gminy brak zorganizowanych systemów ciepłowniczych. Gospodarka cieplna bazuje na kotłowniach lokalnych oraz indywidualnych źródłach ciepła: kotły węglowe, sporadycznie piece kaflowe. Kilkanaście budynków mieszkalnych na terenie gminy jest wyposażonych w kolektory słoneczne, natomiast żaden budynek użyteczności publicznej nie posiada instalacji solarnych ani pomp ciśnieniowych. Gmina Wojsławice posiada doskonałe warunki dla pozyskania energii słonecznej ze względu na swoje położenie: usłonecznienie i natężenie promieniowania słonecznego.

INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA

Gmina Wojsławice zaopatrywana jest w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego i znajduje się na obszarze działania Spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne – Oddział w Warszawie. Operatorem systemu dystrybucyjnego

działającym na terenie gminy jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Zamość (Rejon Energetyczny Chełm), wchodzącego w skład PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Na terenie gminy zlokalizowana jest stacja transformatorowo-rozdzielcza 30/15 kV GPZ Wojsławice. Stacja zasilana jest napowietrzną linią 30 kV z GPZ Hrubieszów. Przez teren gminy przebiegają napowietrzne linie energetyczne średniego napięcia 30 i 15 kV. Istniejących odbiorców energii elektrycznej z terenu gminy zasilają stacje transformatorowe 15/04 kV przyłączone do w/w napowietrznych linii 15 kV. Z linii 30 kV zasilana jest jedynie stacja 30/15 kV GPZ Wojsławice.

Dla poprawy pewności zasilania na terenie istniejącej stacji 30/15 kV Wojsławice przewiduje się budowę rozdzielni 110/15 kV oraz linii zasilających 110 kV:

- Hrubieszów (od gminy Uchanie) – Wojsławice,
- Dorohusk (od gminy Żmudź) – Wojsławice.

Zasilanie nowych odbiorców energii elektrycznej przewiduje się poprzez rozbudowę istniejącej sieci niskiego napięcia. Przewiduje się w przyszłości możliwość dobudowy nowych stacji transformatorowych 15/04 kV typu słupowego zasilanych z istniejącej napowietrznej sieci 15 kV.

Gmina Wojsławice jest gminą typowo rolniczą, nie posiada dużych odbiorców energii elektrycznej wymagających niezawodności dostaw i dużej mocy szczytowej. Przeciętnym odbiorcą energii jest gospodarstwo rolne o mocy szczytowej 5-10 kV używanej do celów bytowych oraz zasilania urządzeń do produkcji rolnej.

Lokalne systemy urządzeń zasilających na terenie gminy są prawie w 100% urządzeniami napowietrznymi. Ich stan techniczny nie jest dobry. Prawie połowa miejscowości zasilana jest urządzeniami o złym stanie technicznym. Remonty i modernizacje linii winny być wzięte pod uwagę w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego.

4.3.4. ZASOBY MIESZKANIOWE

W 2021 roku na stanie gminy było 18 mieszkań komunalnych, w tym 12 zasiedlonych i 6 niezasiedlonych: 2 w ul. Rynek 73, 2 w ul. Uchańskiej 114,1 w szkole w miejscowości Huta oraz 1 w szkole w miejscowości Majdan. Mieszkania niezasiedlone będące w ewidencji Urzędu Gminy aktualnie nie spełniają kryteriów pozwalających na zamieszkanie. Budynek w ul. Rynek 73 został przeznaczony do rozbiórki, gdyż działka, na której jest zlokalizowany miała być przekazana dla KW Policji w Lublinie.

Tabela 36. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w gminie Wojsławice w latach 2017-2021.

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Budynki mieszkalne w gminie (ogółem)	1.508	1.511	1.522	1.449	1.450
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m²]	79,2	79,3	79,4	79,5	-
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	32,7	33,0	33,6	33,9	-
mieszkania na 1000 mieszkańców	412,8	416,2	423,0	426,8	-
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	3,57	3,57	3,57	3,57	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 37. Stan lokami mieszkaniowych komunalnych w gminie Wojsławice.

Lokalizacja	Pow. użytkowa lokalu w m ²	Stan techniczny
ul. Rynek 73/1	31,5	Przeznaczony do rozbiórki
ul. Rynek 73/2	37,87	Przeznaczony do rozbiórki
ul. Uchańska 27A/1	54,5	Dobry
ul. Uchańska 27A/2	61	Dobry
ul. Uchańska 27A/3	46	Dobry
ul. Rynek 9/1	32,3	Dobry
ul. Rynek 9/2	59,16	Dobry
ul. Rynek 9/3	40,1	Dobry
ul. Rynek 9/4	14,4	Dobry
ul. Rynek 9/5	31,87	Dobry
ul. Rynek 9/6	30,87	Dobry
ul. Rynek 9/7	23,67	Dobry
Huta 40 lokal w budynku szkoły	45,6	Średni - wymaga zainstalowania nowego źródła ciepła
Huta 40 lokal w budynku szkoły	47	Średni - wymaga zainstalowania nowego źródła ciepła

ul. Uchańska 18/7	57,7	Dobry
ul. Uchańska 114	89,6	Zły – do remontu
ul. Uchańska 114	68,9	Zły – do remontu
Majdan w budynku szkoły	61,49	Zły – budynek wymaga generalnego remontu

Użyte w zestawieniu określenia oznaczają:

Dobry - nie wymaga napraw,

Średni – elementy konstrukcji w stanie dobrym, inne elementy należy naprawić, konserwować lub wymienić,

Zły – elementy konstrukcji w stanie średnim, inne elementy należy naprawić, konserwować lub wymienić.

Źródło: Raport o stanie Gminy Wojsławice za rok 2021.

Zarządzaniem zasobem mieszkaniowym zajmuje się gmina. Ewidencję lokali, dokumentację związaną z ich najmem, obsługę finansową w zakresie poboru i windykacji należności z tytułu najmu oraz dokonywaniem niezbędnych prac remontowych realizują poszczególne referaty Urzędu Gminy Wojsławice wg ich właściwości. Lokale mieszkalne, wchodzące w skład zasobu mieszkaniowego gminy mogą być wynajmowane osobom, które nie posiadają tytułu prawnego do innego lokalu.

Tabela 38. Poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.

Sołectwo	Liczba gospodarstw korzystających z sieci wodociągowej w 2021 roku	Liczba gospodarstw korzystających z sieci wodociągowej/ 100 mieszkańców	Ponizej poziomu normalizacji	Liczba gospodarstw korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2021 roku	Liczba gospodarstw korzystających z sieci kanalizacyjnej/ 100 mieszkańców	Ponizej poziomu normalizacji	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
	Próg		34,35	Próg		3,96	
Czarnolozy	35	35,00	0	0	0,00	1	1
Huta	78	31,71	1	0	0,00	1	2
Krasne	0	0,00	1	0	0,00	1	2
Kukawka	66	52,38	0	0	0,00	1	1
Majdan	39	28,89	1	0	0,00	1	2
Majdan Kukawiecki	21	52,50	0	0	0,00	1	1
Majdan Ostrowski	66	38,82	0	0	0,00	1	1
Nowy Majdan	69	39,20	0	0	0,00	1	1
Ostrów	44	49,44	0	0	0,00	1	1
Ostrów-Kolonia	28	36,36	0	0	0,00	1	1
Partyzancka Kolonia	39	29,55	1	0	0,00	1	2
Popławy	0	0,00	1	0	0,00	1	2
Putnowice Wielkie	48	31,37	1	0	0,00	1	2
Putnowice-Kolonia	32	21,33	1	0	0,00	1	2
Rozięcín	58	38,67	0	0	0,00	1	1
Stadarnia	16	23,53	1	0	0,00	1	2
Stary Majdan	60	53,57	0	0	0,00	1	1
Trościanka	25	49,02	0	0	0,00	1	1
Turowiec	47	39,50	0	0	0,00	1	1
Witoldów	39	32,23	1	0	0,00	1	2

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJŚLAWICE

122 Rozdział 4

W-ce, ul. Chelmska	76	31,40	1	0	0,00	1	2
W-ce, ul. Grabowiecka	86	30,18	1	61	21,40	0	1
W-ce, ul. Krasnystawska	60	34,68	0	26	15,03	0	0
W-ce, ul. Rynek	95	42,60	0	82	36,77	0	0
W-ce, ul. Uchańska	102	38,20	0	86	32,21	0	0
Wojślawice-Kolonia	39	27,08	1	2	1,39	1	2
Wólka Putnowicka	23	40,35	0	0	0,00	1	1
Średnia:	47,81	34,35	0,44	9,52	3,96	0,85	1,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice.

Najmniejszy odsetek gospodarstw korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej występuje w sołectwach: Huta; Krasne; Majdan; Partyzancka Kolonia; Popławy; Putnowice Wielkie; Putnowice-Kolonia; Stadarnia; Witoldów; Wojsławice, ul. Chelmska; Wojsławice-Kolonia.

Duży odsetek gospodarstw, które nie korzystają z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zamieszkuje sołectwa: Czarnołozy; Kukawka; Majdan Kukawiecki; Majdan Ostrowski; Nowy Majdan; Ostrów; Ostrów-Kolonia; Rozięcín; Stary Majdan; Trościanka; Turowiec; Wojsławice, ul. Grabowiecka oraz Wólka Putnowicka.

4.4. STREFA ŚRODOWISKOWA

4.4.1. UWARUNKOWANIA FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

W podziale fizyczno-geograficznym (wg J. Kondrackiego „Regiony fizyczno-geograficzne Polski” 2002 r.), obszar gminy położony jest w obrębie mezoregionu Działy Grabowieckie, który stanowi część makroregionu Wyżyny Lubelskiej, stanowiącego część prowincji – Wyżyny Polskie, w paśmie Wyżyn Europejskich. Mezoregion Działy Grabowieckie charakteryzują równoleżnikowe garby skał górnokredowych, poprzecinane niewielkimi dolinami rzek oraz mniejszymi rozcięciami erozyjnymi. Garby najczęściej przykryte są pokrywami lessowymi lub pyłowymi, a miejscami cienkimi pokrywami deluwialnymi. Charakterystycznym elementem rzeźby terenu są wąwozy (o długości do 2 km), wycięte w osadach lessowych o stromych lub urwistych zboczach sięgających wysokości ponad 20 m. Krajobraz Gminy Wojsławice charakteryzuje się dużym urzeźbieniem, licznymi wąwozami i suchymi dolinami. Wojsławickie wąwozy osiągają długość do 2 km, przy głębokości od kilku do kilkunastu metrów. Wąwozy te, lokalnie nazywane są „debrami”. Z uwagi na bardzo liczne boczne odgałęzienia stanowią niepowtarzalny krajobraz. W ukształtowaniu terenu gminy można wyodrębnić trzy zasadnicze części biegnące równolegle do siebie w kierunku wschód – zachód. Część środkową stanowi dolina rzeki Wojsławki, która w swym górnym biegu łączy się z lewym dopływem noszącym nazwę Barbarka. Od strony południowej dolina Wojsławki przechodzi w pasmo wzniesień, które stanowią główny masyw Działów Grabowieckich i wznosi się na wysokość powyżej 300 m n.p.m. (teren podnosi się falami). Między grzbiętami sąsiednich fal spotyka się znaczne obniżenia w kształcie niecek. Masyw zbudowany jest na pokładzie kredowym zwanym opoką, który pokrywa warstwa lessu.

BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar objęty opracowaniem położony jest w peryferyjnej części platformy wschodnioeuropejskiej, w granicach Niecki Lubelskiej (nadbużańskiej), łagodnej struktury paleozoicznej, utworzonej ze skał karbońskich. Najstarsze utwory w podłożu to kambryjskie

piaskowce (miąższość > 700 m). Powyżej występują margle i wapienie ordowiku, których miąższość to maksymalnie 50 m, sylurskie iłowce i mułowce wapniste z soczewkami i laminami wapieni o miąższości 950 m oraz utwory dewonu dolnego - piaskowce, mułowce i iłowce, środkowego i górnego - wapienie i dolomity. Miąższość węglonośnych osadów karbońskich (iłowce, mułowce, piaskowce z wkładkami węgla) to przedział od 600 m do 1600 m.

Powyżej utworów paleozoicznych zalegają utwory mezozoiczne - jurajskie wykształcone są w postaci wapieni i dolomitów o miąższość ok. 100 m. Występujące nad nimi utwory kredy są reprezentowane przez osady węglanowe - głównie opoki, margle i kreda pisząca. Miąższość utworów kredowych przekracza 200 m.

Kumulacje morfologiczne obecne na terenie opracowania tj. stoki wzniesień i kulminacje garbów o wysokościach bezwzględnych przekraczających 210 m n.p.m. budują opoki. Czwartorzędowe utwory pokrywowe występujące we wschodniej i centralnej części terenu budują głównie utwory piaszczyste oraz lokalnie (w dolinach dawnych cieków) – mułki rzeczne, namuły i torfy. Na zboczach wzgórz i lokalnych obniżen terenu występują również pokrywy deluwialne i lessowe.

GLEBY

Na powstawanie profilów glebowych o określonych właściwościach glebowych i składzie mineralnym ma wpływ wiele czynników na przykład: budowa geologiczno-morfologiczna regionu, rodzaj skały macierzystej, klimat a także szata roślinna. W znacznej ilości lokalne gleby powstały na lessach, natomiast w okolicy miejscowości Putnowice Wielkie, Turowiec i Krasne występują czarnoziemy, a w okolicy Trościanki, Nowego Majdanu i Popław gleby gliniaste, gleby na podłożu piasków w okolicy Stadarni, Huty i miejscowości Czarnołozy. Rędziny z kolei w okolicy Ostrowa i Majdanu Ostrowskiego.

Dominujące kompleksy gleb to: pszenno-buraczany oraz żytni dobry. Najsłabsze gleby umiejscowione są we wschodniej części gminy, natomiast te najżyźniejsze występują w zachodniej części gminy, we wsiach Ostrów-Kolonia, Ostrów i Kukawka.

Na obszarze gminy Wojsławice znaczna część gleb to gleby średniej klasy, co pozytywnie wpływa na rozwój rolnictwa na tym obszarze. Wśród gruntów ornych w gminie przeważają gleby klasy bonitacyjnej IV b (36%), następnie III a (ok. 22%), III b (21%) i IV a (15%). Udział pozostałych klas (I, II, V, VI i Viz) łącznie nie przekracza 6%.

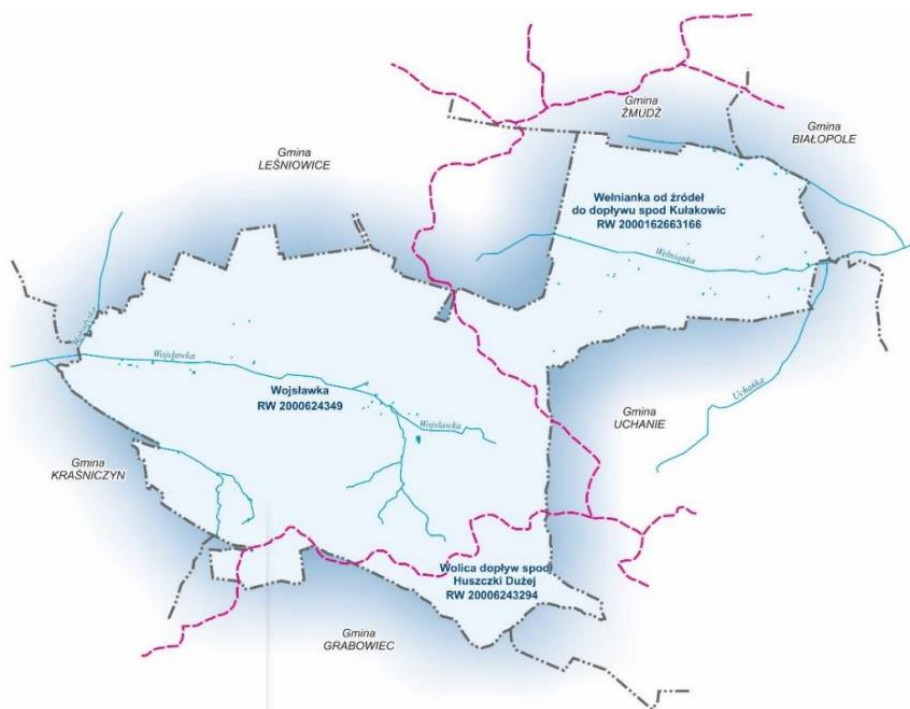
WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Wojsławice leży na terenach ubogich w sieć hydrologiczną. W jej skład wchodzi ciek od IV do VII poziomu zlewni oraz nieliczne rowy melioracyjne. Główną rzeką przepływającą przez region jest Wojsławka (prawy dopływ Wieprza, JCWP Wojsławka, kod PLRW2000624349), która prowadzi wody w kierunku zachodnim i stanowi oś hydrograficzną całej gminy. Przez gminę przepływa także rzeka Wełnianka (VI rząd zlewni, leży w obrębie JCWP Wełnianka od źródeł do Dopływu spod Kułakowic, (kod PLRW2000162663166) stanowiąca lewy dopływ Buga. Cechy tej JCWP to:

- statut - „silnie zmieniona część wód”;
- stan - dobry,
- cel - utrzymanie stanu wód.

Ponadto granicę wschodnią analizowanego obszaru stanowi niewielki ciek wodny wpływający do Wojsławki. Zarówno w obrębie doliny rzeki Wojsławki oraz Wełnianki (poza granicami obszaru) występują systemy rowów melioracyjnych oraz lokalne podmokłości. Rzeki mają reżim umiarkowany z wezbraniem wiosennym i zimowym oraz gruntowo – deszczowo-śnieżnym ustrojem.

Obraz 1. Sieć hydrograficzna oraz rozmieszczenie JCWP na terenie gminy Wojsławice

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice - Uwarunkowania Rozwoju.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z podziałem hydroregionalnym Polski Paczyńskiego (Hydrogeologia regionalna Polski, Państwowy Instytut Geologiczny, 2007) obszar gminy Wojsławice położony jest w obrębie regionu hydrogeologicznego – VII lubelsko-radomskiego, subregion Bugu wyżynny, wg podziału na jednolite części wód podziemnych – subregionu nizinnej środkowej Wisły, dokładnie w obrębie JCWPd nr 107 (PLGW2300107). Stan ilościowy JCWPd określono jako zły, stan chemiczny określono jako dobry, jednak JCWPd jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, ze względu na znaczący pobór wody z poziomu kredowego przez ujęcia aglomeracji lubelskiej.

Ograniczenia w użytkowaniu terenów wynikające z ustawy Prawo wodne

Ochronie prawnej na podstawie ustawy Prawo wodne podlegają:

- zbiorniki wód śródłądowych – udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 407 Niecka Lubelska (Chełm – Zamość),
- ujęcia wód podziemnych – zlokalizowane w miejscowościach Wojsławice, Huta, Nowy Majdan,
- Kukawka, posiadające pozwolenia wodno-prawne.

Ochrona zbiornika wód podziemnych polega na nie podejmowaniu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na ilość i jakość wód podziemnych. Preferowane powinny być formy zagospodarowania najkorzystniejsze z punktu widzenia utrzymania czystości wód podziemnych. Wskazane jest również objęcie wszystkich terenów zabudowanych zbiorowymi systemami odprowadzania i usuwania ścieków. Dla ujęć wody obowiązują zakazy i nakazy z zakresu ochrony środowiska zapisane w pozwoleniach wodno-prawnych, które dodatkowo wyznaczają strefy ochronne wokół tych ujęć.

Istniejące na terenie gminy ujęcia wody posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej, ogrodzone i oznakowane. Zgodnie z ustawą prawo wodne na terenie ochrony bezpośredniej należy:

- przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,

- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych
- przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Ochrona przed powodzią

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne ochronę przed powodzią realizuje się w szczególności przez:

- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;
- zapewnienie funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze oraz prognozowanie powodzi;
- zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;
- budowę, przebudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych;
- prowadzenie akcji lodołamania;
- prowadzenie polityki informacyjnej w zakresie ochrony przed powodzią oraz ograniczania jej skutków.

4.4.2. FORMY OCHRONY PRZYRODY I POWIERZCHNIA OBSZARÓW CHRONIONYCH

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Do obszarów chronionych na terenie gminy należą:

➤ **PLH060074 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Putnowice (w ramach sieci Natura 2000)**

Powierzchnia: 50,6 ha

Obszar położony jest na wapiennym wzgórzu, na północ od wsi Putnowice Kolonia i obejmują 6 enklaw leśnych: las grądowy z udziałem gatunków rzadkich i chronionych, a także ważne chronione siedliska (grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, ciepłolubne dąbrowy), oraz priorytetową rośliną, jaką jest obuwik pospolity. Natomiast w lasach liściastych występuje grąd z płatami świetlistej dąbrowy, a w lasach mieszanych rzadkie i chronione gatunki wapniolubne w runie, w szczególności duża populacja obuwika pospolitego rosnącego w wołyńskiej odmianie grądu subkontynentalnego. Inne występujące gatunki roślin: orlik pospolity, buławnik wielkokwiatowy, pluskwica europejska, lilia złotogłów, gniazdosz leśny, pięciornik biały. Można tu uprawiać różne formy turystyki: turystyka piesza, rowerowa i konna, wypoczynkowa - zbieranie płodów leśnych.

➤ **Grabowiecko-Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu.**

Powierzchnia: 26 963 ha, na terenie Gminy Wojsławice ok. 10 200 ha

Na obszarze Gminy Wojsławice leży znaczna część (ok. 93 % powierzchni) tego obszaru chronionego. Stanowi on naturalny korytarz pomiędzy dwoma parkami krajobrazowymi Skierbieszowskim i Strzeleckim. Integralną częścią Obszaru jest część otuliny Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego i otulina Strzeleckiego Parku Krajobrazowego.

W obrębie Obszaru ochronie pomnikowej podlega: lipa drobnolistna, buk zwyczajny, dąb szypułkowy, kasztany jadalne i tulipanowiec. Do rzadkich gatunków roślin należą:

goryczka krzyżowa, obuwnik pospolity, storczyk kukawka a także inne. Unikalna flora wpisana jest do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin (cebulica dwulistna). W okolicach miejscowości Nowy Majdan występuje jedyne na Lubelszczyźnie stanowisko tej rośliny.

Przez teren gminy przebiega korytarz ekologiczny o charakterze międzynarodowym ciągnący się wzdłuż wschodniej granicy kraju. Pełni on funkcję utrzymania ciągłości kompleksów leśnych i ekosystemów wodnych oraz zapewnia łączność między poszczególnymi obszarami chronionymi. Stanowi on fragment tzw. Korytarza Wschodniego, który łączy lasy wzdłuż wschodniej granicy kraju.

➤ **Pomniki przyrody**

Na terenie gminy Wojsławice znajdują się także cztery prawnie chronione pomniki przyrody. Należą do nich: kasztany jadalne, tulipanowiec amerykański oraz nisza źródłowa w miejscowości Wojsławice i nisze źródłowe w miejscowości Stary Majdan oraz Nowy Majdan.

Obraz 2. Obszary i obiekty prawnej ochrony przyrody.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice - Uwarunkowania Rozwoju.

Tabela 39. Poziom koncentracji negatywnych czynników w obszarze środowiska naturalnego.

Sołectwo	Możliwość wystąpienia osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi (TAK/NIE)	Przekroczenie	Prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 1% - raz na 100 lat (TAK/NIE)	Przekroczenie	Możliwość występowania zagrożenia hałasem (na obszarze stacji – boczniczy kolejowej, drogi krajowej, wojewódzkiej, tereny przemysłowe) (TAK/NIE)	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE SFERY ŚRODOWISKOWEJ
Czarnołozy	NIE	0	TAK	1	NIE	0	1
Huta	TAK	1	NIE	0	NIE	0	1
Krasne	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
Kukawka	NIE	0	NIE	0	TAK	1	1
Majdan	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
Majdan Kukawiecki	TAK	1	NIE	0	NIE	0	1
Majdan Ostrowski	TAK	1	NIE	0	NIE	0	1
Nowy Majdan	TAK	1	NIE	0	NIE	0	1
Ostrów	NIE	0	TAK	1	NIE	0	1
Ostrów-Kolonia	TAK	1	TAK	1	NIE	0	2
Partyzancka Kolonia	NIE	0	NIE	0	TAK	1	1
Popławy	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
Putnowice Wielkie	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
Putnowice-Kolonia	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
Rożęcín	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
Stadarnia	TAK	1	TAK	1	NIE	0	2
Stary Majdan	TAK	1	NIE	0	NIE	0	1
Trościanka	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
Turowiec	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJŚLAWICE

132

Rozdział 4

Witoldów	NIE	0	TAK	1	TAK	1	2
W-ce, ul. Chelmska	NIE	0	TAK	1	NIE	0	1
W-ce, ul. Grabowiecka	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
W-ce, ul. Krasnystawska	NIE	0	NIE	0	TAK	1	1
W-ce, ul. Rynek	NIE	0	TAK	1	TAK	1	2
W-ce, ul. Uchańska	NIE	0	NIE	0	TAK	1	1
Wojślawice-Kolonia	TAK	1	NIE	0	NIE	0	1
Wólka Putnowicka	NIE	0	NIE	0	NIE	0	0
GMINA WOJŚLAWICE	SUMA	8	SUMA	7	SUMA	6	21

Największa koncentracja negatywnych czynników w obszarze środowiska naturalnego występuje w sołectwach Ostrów-Kolonia;
Stadarnia; Witoldów; Wojślawice, ul. Rynek.

Duża koncentracja negatywnych czynników w obszarze środowiska naturalnego występuje w sołectwach: Czarnołozy; Huta; Kukawka;
Majdan Kukawiecki; Majdan Ostrowski; Nowy Majdan; Ostrów; Partyzancka-Kolonia; Stary Majdan; Wojślawice, ul. Chelmska;
Wojślawice, ul. Krasnystawska; Wojślawice, ul. Uchańska; Wojślawice-Kolonia.

ROZDZIAŁ 5

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI I WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

5.1. KONCEPTUALIZACJA PROBLEMATYKI BADAWCZEJ DO BADAŃ ANKIETOWYCH

WPROWADZENIE

12 listopada 2020 r. weszła w życie nowelizacja Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – podstawowego aktu prawnego, który reguluje w Polsce politykę rozwoju. Uchwalona w lipcu 2020 roku nowela nadaje nowy kształt systemowi strategicznego zarządzania krajem i wprowadza nowe instrumenty polityki regionalnej.

26 marca 2021 r. weszła w życie nowelizacja Ustawy o rewitalizacji - Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

W dokumentach tych, na wszystkich szczeblach zarządzania, silny akcent położono na integrację wymiarów: przestrzennego, gospodarczego i społecznego. - Zgodnie z przedstawionymi intencjami ustawodawcy, celem zmiany ma być **większa spójność i uporządkowanie systemu planowania strategicznego na poziomie kraju, regionu oraz na poziomie lokalnym**, a także większa efektywność rządowych strategii, polityk oraz programów. Znowelizowane ustawy będzie też podstawą do przygotowania dokumentów niezbędnych do wdrażania funduszy europejskich w nowej perspektywie finansowej UE obejmującej lata 2021-2027. Dotyczy to zarówno Wieloletnich Ram Finansowych UE 2021-2027, jak również mającego wyprowadzić Europę z kryzysu gospodarczego po pandemii spowodowanej COVID-19 – Europejski Fundusz Odbudowy 2021-2027.

Zgodnie z intencją Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, w którym wypracowywane były propozycje zmian ustawy, na poziomie krajowym podstawowym dokumentem określającym cele i kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego kraju ma być średniookresowa strategia rozwoju kraju. Ministerstwo zrezygnowało z wcześniejszych dokumentów strategicznych: koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju oraz długookresowej Strategii Rozwoju Kraju.

Ustawa zakłada, że wiodącą rolę w zakresie zadań rozwojowych w **województwie będzie miała strategia rozwoju województwa**. Do strategii regionalnych włączono aspekty przestrzenne, co w konsekwencji ma prowadzić do rezygnacji z obowiązku przygotowywania planów zagospodarowania przestrzennego województw. Strategie zostaną mocniej osadzone

w problematyce związanej z rozwojem przestrzennym, jednak w związku z daleko idącym charakterem tych zmian, polskie regiony, z których wiele właśnie zakończyło kilkuletni proces opracowywania nowych dokumentów strategicznych, otrzymały czas na dostosowanie do nowych wymogów maksymalnie w ciągu 5 lat.

Bardzo daleko idące zmiany wprowadzono na najniższym poziomie zarządzania strategicznego. Na szczeblu lokalnym potwierdzono praktykę opracowywania i uchwalania strategii rozwoju gminy, a także gminnych programów rewitalizacji: wiele samorządów terytorialnych przygotowywało dotychczas strategie rozwój i gminne programy rewitalizacji, jednak nie były one w całości osadzone w przepisach prawnych. W konsekwencji strategie gminne i programy rewitalizacji znacznie różniły się od siebie, zarówno pod względem cezur, struktury, treści i stopnia jej szczegółowości oraz trybu prac nad nią.

Jednocześnie utrzymano fakultatywny charakter strategii i gminnego programu rewitalizacji, jako narzędzi zarządzania rozwojem gminy. Nowela ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju określa niezbędne elementy każdej gminnej strategii rozwoju. Novum stanowi wyłączenie z treści strategii diagnozy sytuacji społecznej i gospodarczej. Jest ona w całości natomiast integralną, częścią gminnego programu rewitalizacji. Do tej pory stanowiła ona zwykle jej integralną, obszerną część i była elementem treści przyjmowanej uchwałą rady. W noweli ustawy diagnozę zastąpiono wnioskami, które z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej wypływają. Diagnoza przygotowywana będzie więc albo przed przystąpieniem do prac nad dokumentem strategicznym, bądź stanowić będzie element tych prac. W treści samego dokumentu strategicznego znajdują się jednak przede wszystkim treści kierunkowe i programowe – a więc istota strategii rozwoju.

Zgodnie z zapisami ustawy tryb i harmonogram prac nad dokumentem strategicznym określa rada gminy, uwzględniając szeroki aspekt konsultacji społecznych. Strategie rozwoju jak i gminne programy rewitalizacji, jednostek samorządu terytorialnego mają być dokumentami silnie uspołecznionymi, wypracowywanymi przy udziale mieszkańców. W dążeniu do spójności i konsolidacji systemu zarządzania rozwojem kraju, powiązano strategie lokalne ze strategiami regionalnymi. W procesie prac nad strategią zarówno jak i gminnym programem rewitalizacji, organ wykonawczy gminy ma obowiązek przedłożenia projektów strategii i gminnego programu rewitalizacji zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju

województwa. Zarząd województwa wydaje opinię w tym temacie w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu strategii rozwoju gminy lub gminnego programu rewitalizacji.

Bardzo ważnym elementem przy opracowaniu dokumentów dla gminy jest szeroka partycypacja społeczna mieszkańców w całym procesie jej opracowywania, a w dłuższej perspektywie będące tego konsekwencją aktywne uczestnictwo mieszkańców gminy w realizacji zadań gospodarczych, społecznych i przestrzenno-technicznych w całym okresie obowiązywania strategii.

Aby te dokumenty były efektywne ekonomicznie i skuteczne społecznie muszą być poparte na samym wstępie dobrze zrobioną diagnozą i pogłębioną analizą strategiczną, określającą potencjał rozwojowy gminy, tak aby można było zaplanować racjonalne działania, dające jak największe szanse na optymalne wykorzystanie tego potencjału w praktyce.

Podstawą zbudowania diagnozy są badania społeczne, połączone z konsultacjami społecznymi. Optymalnym instrumentem w tym zakresie winny być jak najszerszej rozprowadzone ankiety do badań społecznych wśród mieszkańców Gminy Wojsławice. Dotyczy to zarówno strategii rozwoju gminy i gminnego programu rewitalizacji.

Dla takich badań przygotowana jest niniejsza konceptualizacja problematyki badawczej.

CEL:

Celem badania jest poznanie problemów na obszarze Gminy Wojsławice, występujących w sferze gospodarczej, społecznej, przestrzenno-technicznej, a także upatrywanych szans rozwoju gminy oraz zagrożeń utrudniających jej dalszy rozwój przy uwzględnieniu:

- 1) dokumentów strategicznych w wymiarze województwa lubelskiego, powiatu chełmskiego, a także kraju w perspektywie 2021-2027 z poszerzeniem do 2030 roku,
- 2) wymogów nowych ram finansowych UE na lata 2021-2027, Europejskiego Funduszu Odbudowy 2021-2027, a także długookresowych skutków wywołanych w sferze społecznej przez pandemię koronawirusa COVID-19,
- 3) obowiązujących ustaw i przepisów, a szczególnie:
 - Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583).

- Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzeniu polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 1378).
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485).

PRZEDMIOT BADANIA:

Przedmiotem badania ankietowego jest opinia liderów opinii i mieszkańców Gminy Wojsławice na temat ich oceny poziomu rozwoju gminy oraz wiedza dotycząca poziomu jej rozwoju, potencjału rozwojowego, a także występujących problemów w sferze gospodarczej, społecznej, przestrzenno-technicznej, jak również wiedza na temat szans i zagrożeń rozwojowych.

Wyniki badań ankietowych winny być pomocne do spozycjonowania stanów kryzysowych w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej na terenie Gminy Wojsławice, a w konsekwencji do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

PROBLEMY:

A. Główny problem:

Jaki jest poziom rozwoju Gminy Wojsławice według ocen liderów opinii i mieszkańców w wymiarze roku bazowego 2021 oraz konsekwencji gospodarczych i społecznych spowodowanych pandemią COVID-19? I w konsekwencji zidentyfikowania tego problemu, wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Wojsławice obejmującego nie więcej niż 20% obszaru gminy i do 30% mieszkańców.

B. Problemy szczegółowe:

- *Na jakim poziomie rozwoju znajduje się obecnie Gmina Wojsławice?*
- *Jaki ma potencjał rozwojowy Gminy Wojsławice i w jakim stopniu został on dotychczas wykorzystany?*
- *Jakie problemy występują aktualnie na obszarze Gminy Wojsławice w sferze społecznej?*
- *Jakie są konsekwencje i przewidywane długookresowe skutki dla Gminy Wojsławice i jej mieszkańców, wywołane pandemią COVID-19?*

- *Jak liderzy opinii i mieszkańcy Gminy Wojsławice oceniają zaangażowanie władz gminy w rozwiązywanie występujących problemów?*
- *Jakie są szanse i zagrożenia dla rozwoju Gminy Wojsławice w perspektywie lat 2022-2030?*
- *Jaki winien być wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Wojsławice?*

ZMIENNE:

- stopień obecnego rozwoju Gminy Wojsławice,
- problemy o największej wadze dla mieszkańców Gminy Wojsławice,
- stopień zaangażowania władz miasta w rozwiązywanie problemów,
- szanse i zagrożenia o dużej istotności dla rozwoju Gminy Wojsławice,
- konsekwencje gospodarcze i społeczne wywołane przez pandemię COVID-19,
- wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej na wyznaczonym obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji.

WSKAŹNIKI

Wskaźnikami są elementy informacji zawartych w wypowiedziach respondentów w 7 pytaniach zamkniętych i 2 pytaniach otwartych ankiety.

METODA BADAWCZA

Sondaż diagnostyczny

TECHNIKA BADAWCZA

Ankieta

NARZĘDZIE BADAWCZE

Kwestionariusz ankiety

WIELKOŚĆ PRÓBY, BŁĄD PRÓBY ORAZ POZIOM UFNOŚCI

Wiarygodne wyniki badań ankietowych na podstawie analizy pewnej próby, wynikają z przedstawionych w teorii statystyki dowodów pozwalających oszacować margines błędu tych

prób za pomocą zakresów prawdopodobieństwa. Zazwyczaj w badaniach społecznych przyjmuje się 95-procentowe prawdopodobieństwo, które nazywane jest także poziomem ufności.

Jeśli zatem wynikiem badania danej próby jest 50%, a przyjęty poziom ufności wynosi 95%, wówczas margines błędu (zwany też błędem próby) wynosi $\pm 3\%$. Innymi słowy, mamy podstawy przypuszczać z 95-procentowym prawdopodobieństwem, że pośród całej populacji od 47 do 53 procent osób potwierdza wynik badania.

Szacując dokładność próby lub dobierając jej skład w taki sposób, by gwarantowała ona dany poziom dokładności, musimy brać pod uwagę dwa istotne czynniki – **wielkość próby** oraz **wyniki pomiaru**, który dla uproszczenia wyrażamy procentowo. Przy dużej populacji generalnej (powyżej 100 000) nie istnieje zależność między marginesem błędu próby, a stosunkiem jej liczebności do wielkości populacji generalnej, z której została wybrana.

Margines błędu w przypadku próby 500 osób będzie taki sam dla populacji liczącej zarówno milion, jak i 5 milionów ludzi. Liczy się absolutna wielkość próby niezależnie od wielkości populacji generalnej.

W przypadku małych populacji należy stosować inne reguły. Specjalne zasady dobierania prób dla małych populacji stają się szczególnie istotne w przypadku grup poniżej dwóch tysięcy osób – liczebność prób jest wówczas nieproporcjonalnie duża w stosunku do liczebności populacji.

Poniższa tabela wskazuje, jaka liczebność próby jest niezbędna dla różnej wielkości grup, by uzyskać 95-procentową pewność, że błąd próby nie przekroczy 5 procent przy wyniku pomiaru wynoszącym 50 procent.

Tabela 40. Tabela określająca liczebność próby potrzebną do uzyskania reprezentatywnych wyników przy założeniu 5-procentowego błędu próby i 95-procentowego poziomu ufności.

Wielkość populacji	10	30	60	80	110	170	210	320	550	1.100	1.700	2.400	4.000	8.000	20.000	100.000
Wielkość próby	10	28	52	66	86	118	136	175	228	285	313	331	351	367	377	384
Wielkość próby do wielkości populacji	100%	93%	87%	83%	78%	69%	65%	55%	41%	26%	18%	14%	9%	5%	2%	0,4%

Zródło: Paul HAGUE „Badania marketingowe. Planowanie, metodologia i ocena wyników (ISBN 83-246-0082-5).

Wybór próby z wielkości populacji mieszkańców Gminy Wojsławice

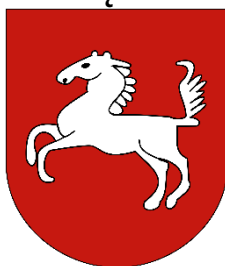
Ilość mieszkańców Gminy Wojsławice – **3.655** mieszkańców (dane z 2021 r., Urząd Gminy Wojsławice).

Optymalna wielkość próby gwarantującej 95-procentowe prawdopodobieństwo, że spośród całej populacji od 47 do 53 procent osób potwierdza wynik badania, **zawiera się pomiędzy 331 a 351 osób.**

5.2. WZÓR FORMULARZA ANKIETY DO BADAŃ SPOŁECZNYCH W GMINIE WOJSŁAWICE: „ANKIETA OCENY POTRZEB REALIZACJI OKREŚLONYCH RODZAJÓW DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z REWITALIZACJĄ”

ANKIETA

OCENY POTRZEB REALIZACJI OKREŚLONYCH
RODZAJÓW DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z REWITALIZACJĄ

w ramach opracowania

„GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE NA LATA 2023 – 2030”

1. Czy Pana(i) zdaniem, gminie potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego w postaci **GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI dla GMINY WOJSŁAWICE na lata 2023-2030?**

Proszę wstawić „X” w jednej kolumnie.

Zdecydowanie TAK	Raczej TAK	Raczej NIE	Zdecydowanie NIE

2. Jaki obszar gminy powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji?

Proszę podać zakres terytorium - jego granice.

.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Dlaczego Pana(i) zdaniem ten obszar, gminy jest zdegradowany?

Proszę wstawić „X” w maksymalnie 5 kolumnach.

	bezrobocie - brak miejsc pracy
	przestępczość
	patologie społeczne
	niski poziom edukacji
	niski poziom kapitału społecznego
	słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw
	słaby rozwój handlu i usług
	zanieczyszczone środowisko
	małe zasoby mieszkaniowe
	słabo rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjno-wypoczynkowa
	zły stan dróg i komunikacji
	zły stan obiektów budowlanych
	zły stan zabytków
	niska jakość terenów publicznych
	zdeprawowane i opuszczone tereny przemysłowe /pokoje
Inne (wpisać jakie):	

4. Jakie **problemy ekonomiczne**, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Proszę wstawić „X” w maksymalnie 5 kolumnach.

	brak miejsc pracy
	brak, lub zła jakość terenów inwestycyjnych
	brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami
	brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw
	zła gospodarka odpadami, ściekami
	niewystarczająca ilość i niski standard mieszkań
	zły stan zabytków
	słaby rozwój handlu
	niewielka ilość (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw
Inne (wpisać jakie):	

5. Jakie **problemy społeczne**, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Proszę wstawić „X” w maksymalnie 6 kolumnach.

	przestępczość
	przestępczość młodocianych
	chuligaństwo, wandalizm
	bezrobocie
	bieda
	alkoholizm
	przemoc w rodzinie
	narkomania
	bezdомność
	utrudniony dostęp społeczeństwa do dobrych szkół
	niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia)
	brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet)
	emigracja z gminy młodych i dobrze wykształconych osób

Inne (wpisać jakie):

6. Jakie **problemy związane z jakością życia**, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Proszę wstawić „X” w maksymalnie 4 kolumnach.

	niska estetyka otoczenia – niska jakość urządzeń małej architektury
	brak terenów zielonych i spacerowych, boisk, placów zabaw
	brak ścieżek rowerowych
	zły stan infrastruktury wokół budynków
	chaos reklamowy
	niedostateczna ilość miejsc parkingowych
	zły stan technicznych budynków
	brak infrastruktury technicznej (np.: instalacji c.o., wod.-kan., gaz)
	brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców sołectw
	brak lub słaba aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania
	brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania
	słaby przepływ informacji w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia zamieszkania
	słaba samoorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi

Inne (wpisać jakie):

7. Jakie zostaną osiągnięte efekty, według Pana(i), w procesie rewitalizacji?

Proszę wstawić „X” w maksymalnie 6 kolumnach.

	podniesienie standardu życia społeczeństwa
	zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej

	wzrost wykształcenia i umiejętności mieszkańców
	zatrzymanie w gminie ludzi młodych i wykształconych
	eliminacja patologii w społeczeństwie
	włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją
	poprawa bezpieczeństwa publicznego
	poprawa jakości i zwiększenie dostępności do usług publicznych
	pozyskanie inwestorów zewnętrznych
	rozwój mikro i małej przedsiębiorczości
	zwiększenie ilości i poprawa jakości punktów handlowych, rzemieślniczych i usługowych
	zwiększenie ilości miejsc pracy
	przeciwdziałanie bezrobociu
	poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych
	poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej
	poprawienie komunikacji na terenie gminy
	stworzenie i/lub rozszerzenie bazy turystycznej i rekreacyjnej
	stworzenie i/lub rozszerzenie bazy sportowej
	ograniczenie tzw. niskiej emisji i poprawa jakości środowiska naturalnego
	odnowa i renowacja zabytków
Inne (wpisać jakie):	

8. Na jakie przedsięwzięcia, które zamierzałby Pan(i) zrealizować w ramach programu rewitalizacji, chciałby Pan(i) otrzymać wsparcie finansowe?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Jak ocenia Pan/Pani elementy wpływające na warunki życia mieszkańców gminy?

Proszę wstawić „X”, gdzie: 1–bardzo źle, 2–źle, 3–dostatecznie, 4–dobrze, 5–bardzo dobrze.

Lp.	Elementy wpływające na warunki życia mieszkańców	OCENA (w skali 1-5)				
		1	2	3	4	5
SFERA SPOŁECZNA		1	2	3	4	5
1	Sytuacja na rynku pracy					
2	Dochody uzyskiwane przez mieszkańców					
3	Aktywność i zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne					
4	Poziom edukacji i oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach podstawowych oraz szkół średnich					
5	Poziom edukacji i oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach średnich					
6	Dostępność opieki żłobkowej					
7	Dostępność opieki przedszkolnej					
8	Dostępność i zróżnicowanie oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego					
9	Bezpieczeństwo publiczne					
10	Funkcjonowanie systemu pomocy społecznej w gminie					
SFERA GOSPODARCZA		1	2	3	4	5
1	Przedsiębiorczość mieszkańców					
2	Dostępność do handlu i usług na terenie gminy					
3	System wsparcia mikro i małej przedsiębiorczości na terenie gminy					
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA, TECHNICZNA I ŚRODOWISKOWA		1	2	3	4	5
1	Dostępność i stan infrastruktury technicznej: drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej itd.					
2	Zagospodarowanie i estetyka przestrzeni publicznych					
3	Baza sportowa i rekreacyjno-wypoczynkowa					
4	Baza kulturalno-oświatowa					
5	Baza edukacyjna					
6	Zagospodarowanie i wykorzystanie zabytków					
7	Stan środowiska naturalnego i zanieczyszczenia powietrza					

Dane ankietowanego

Ankieta jest anonimowa, a poniższe dane dotyczące respondenta potrzebne są tylko i wyłącznie do celów badawczych.

1. Płeć:	
	Mężczyzna
	Kobieta

2. Wiek:	
	poniżej 18
	18 - 34 lata
	35 - 59 lat
	60 - 64 lat
	powyżej 64

3. Wykształcenie:	
	podstawowe
	średnie
	zasadnicze zawodowe
	policealne
	wyższe

4. Zatrudnienie:	
	w przedsiębiorstwie państwowym
	w przedsiębiorstwie prywatnym
	w organach samorządu terytorialnego
	prowadzę działalność gospodarczą
	prowadzę własne gospodarstwo rolne
	nie pracuję; w trakcie nauki/studiów
	bezrobotny

	emeryt/rencista
--	-----------------

5. Które ze zdań najlepiej określa Pana(i) odczucia dotyczące poziomu życia Pana(i) rodziny?

	Żyję się nam dostatnio
	Jakoś sobie radzimy
	Żyjemy przeciętnie
	Dość trudno nam jest przeżyć
	Bardzo trudno jest nam przeżyć

6. Proszę wskazać na terenie, którego sołectwa Gminy Wojsławice Pan(i) mieszka:

	Czarnołozy
	Huta
	Krasne
	Kukawka
	Majdan
	Majdan Kukawiecki
	Majdan Ostrowski
	Nowy Majdan
	Ostrów
	Ostrów - Kolonia
	Partyzancka - Kolonia
	Putkowice - Kolonia
	Putnowice Wielkie
	Rozięcín
	Stadarnia
	Stary Majdan
	Trościanka
	Turowiec
	Witoldów
	Wojsławice, ul. Chełmska
	Wojsławice, ul. Grabowiecka
	Wojsławice, ul. Krasnystawska

	Wojślawice, ul. Rynek
	Wojślawice, ul. Uchańska
	Wojślawice - Kolonia
	Wólka Putnowicka

5.3. ANALIZA ANKIET Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

Na potrzeby opracowania niniejszej Diagnozy, zrealizowano ankietę wśród mieszkańców gminy (badanie jakościowe), aby poznać lepiej potrzeby mieszkańców, ich opinie o poszczególnych dziedzinach funkcjonowania gminy, występujące problemy oraz wskazanie priorytetów na najbliższe lata. W ankiecie, która składała się z 4 pytań dot. ankietowanych i 11 pytań ogólnych dot. sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, wzięło udział 135 ankietowanych.

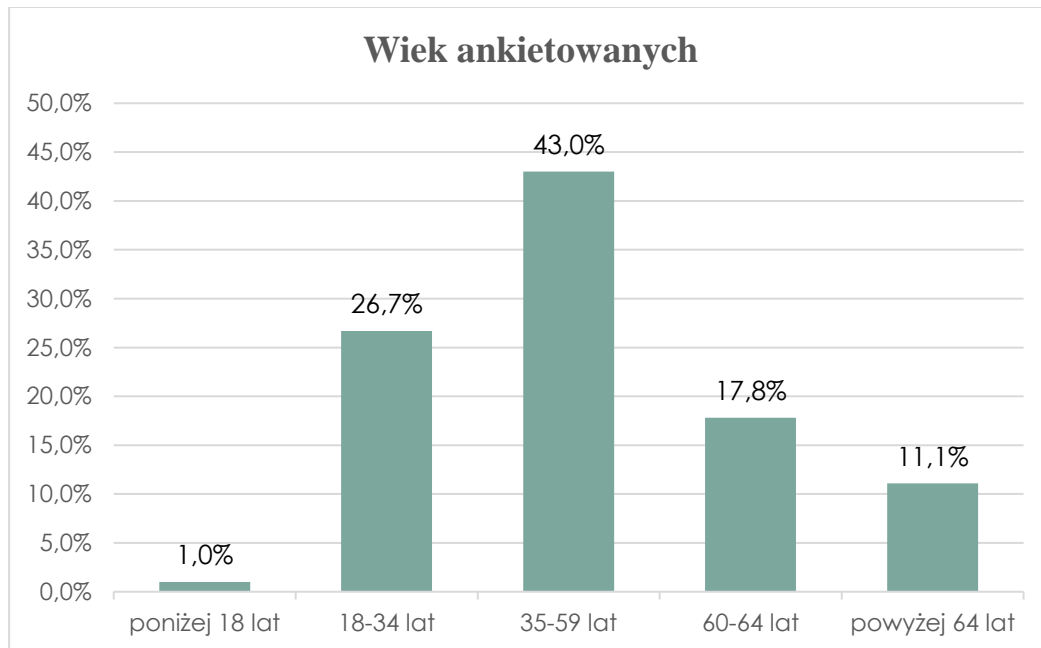
CHARAKTERYSTYKA GRUPY DOCELOWEJ

Wykres 37. Podział ankietowanych ze względu na płeć w gminie Wojsławice.

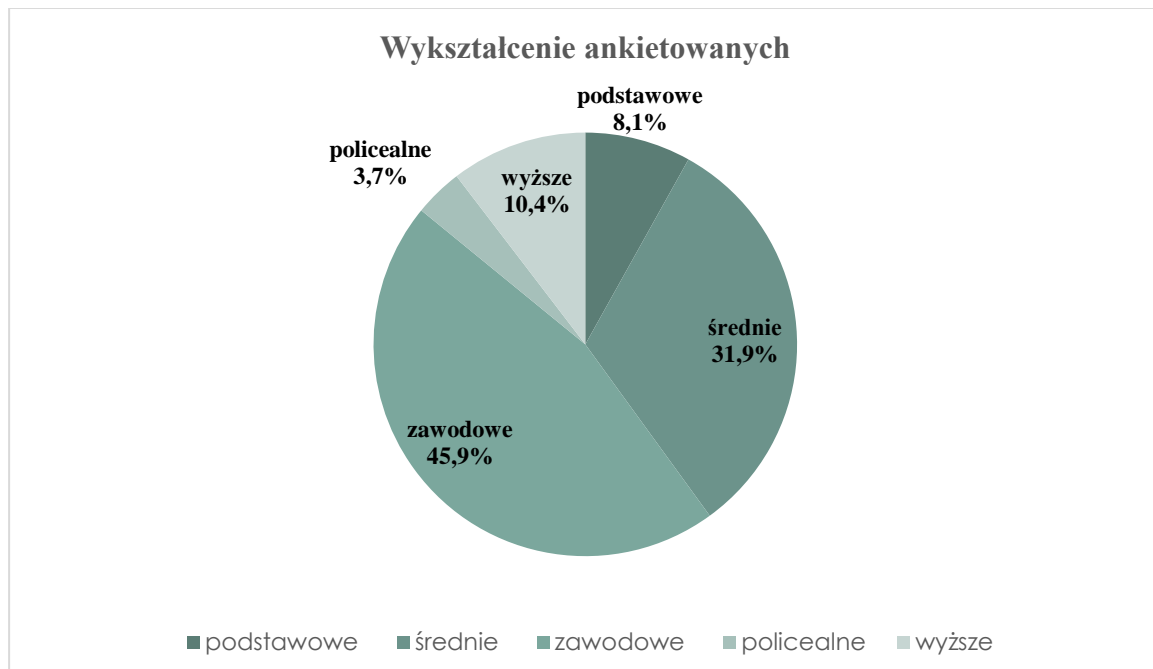
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 38. Podział ankietowanych ze względu na wiek w gminie Wojsławice.

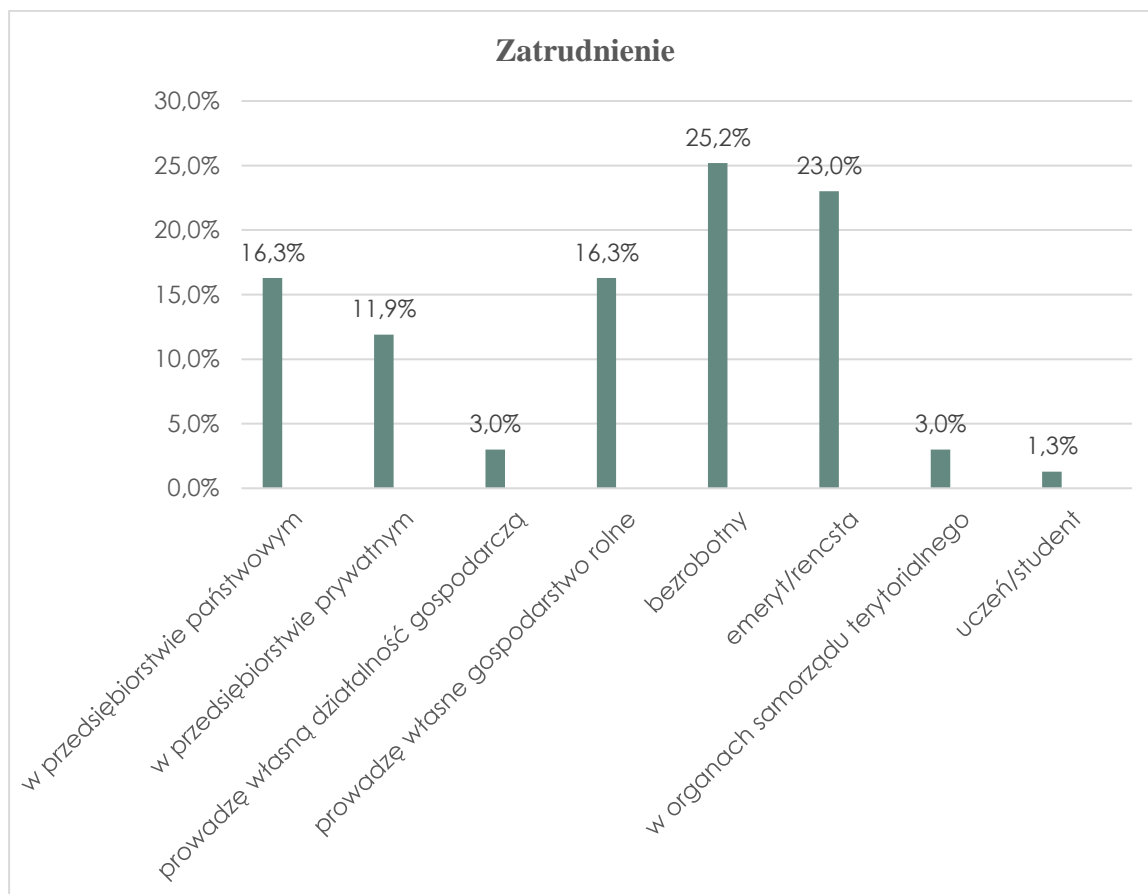
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 39. Podział ankietowanych ze względu na wykształcenie w gminie Wojsławice.

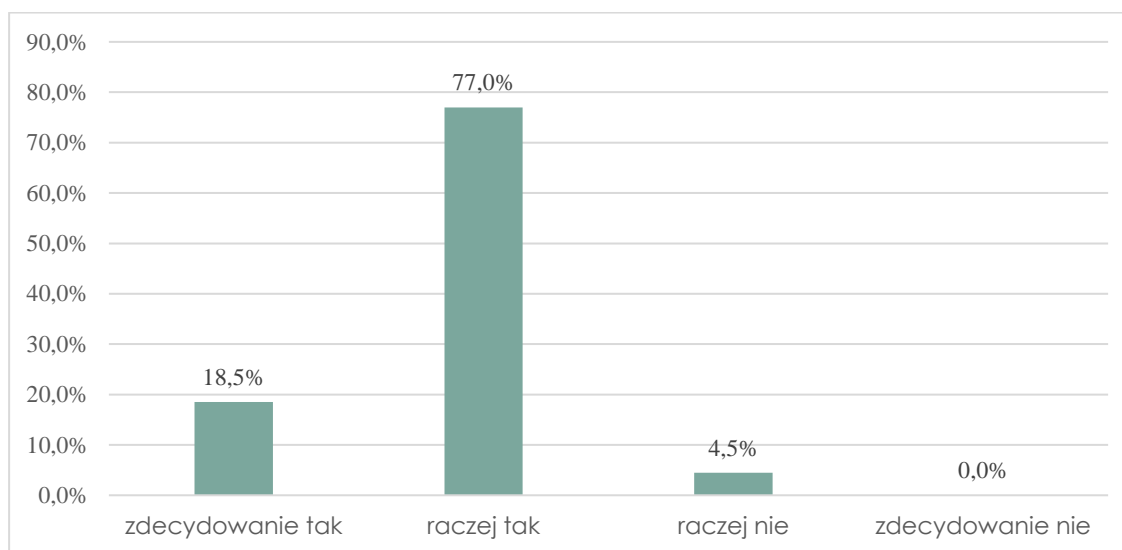
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 40. Podział ankietowanych ze względu na zatrudnienie w gminie Wojsławice.

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 41. Pytanie 1. Czy Pana(i) zdaniem, gminie potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego w postaci GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI dla GMINY WOJŚLAWICE na lata 2023-2030?

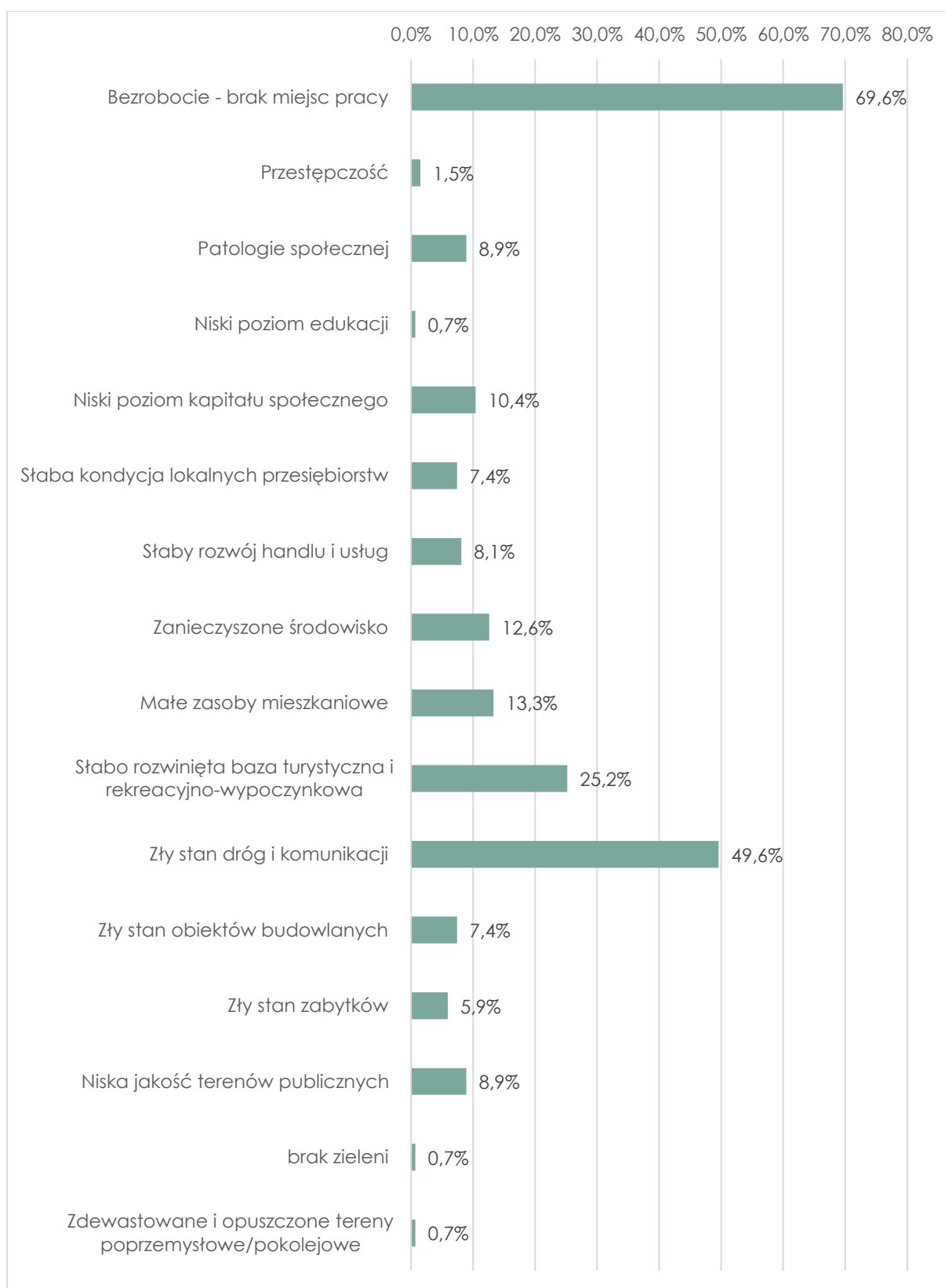

Źródło: Opracowanie własne.

Na pytanie 2, które brzmiało: Jaki obszar gminy powinien być poddany procesowi rewitalizacji, ankietowani najczęściej odpowiadali:

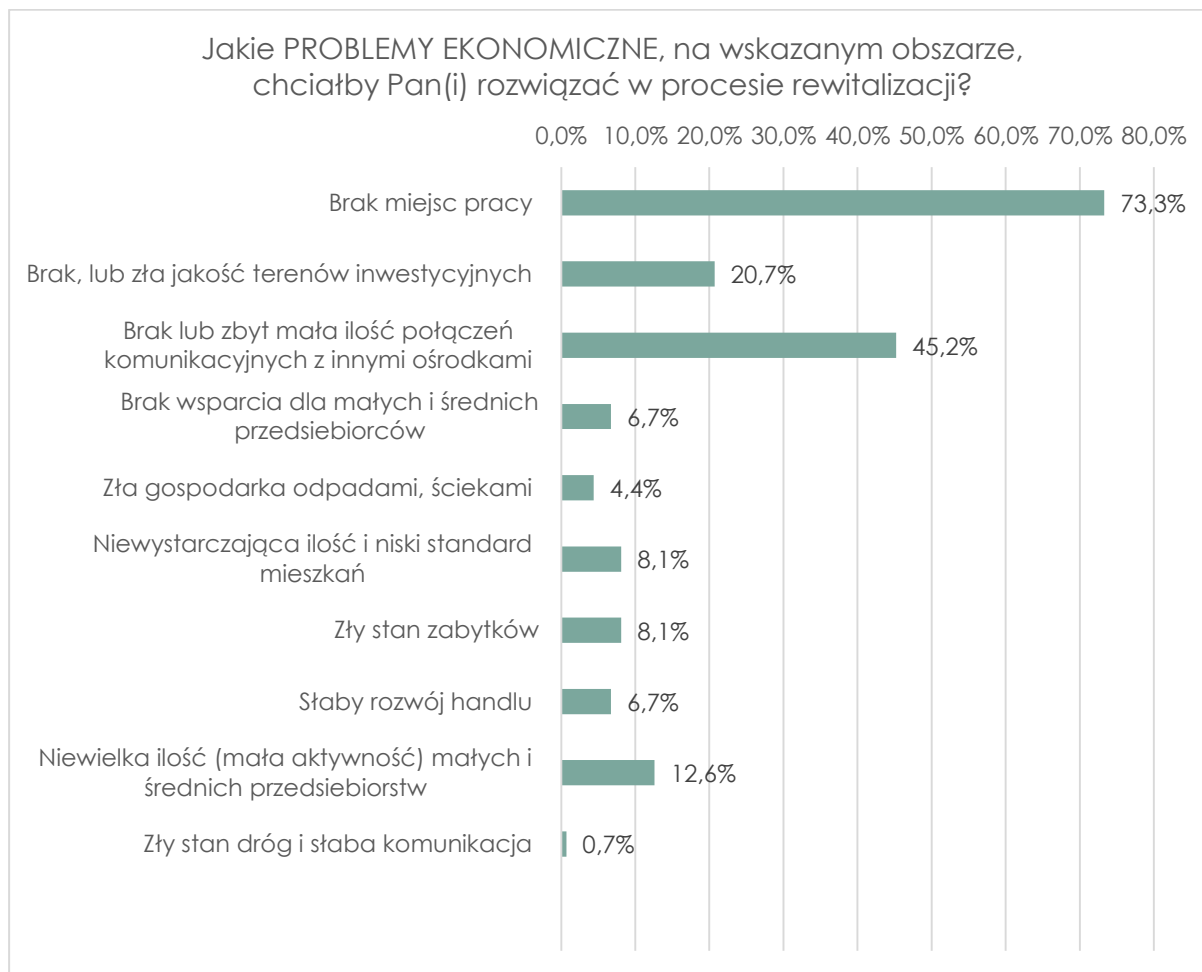
- Gmina Wojsławice
- Partyzancka Kolonia
- Wojsławice - ul. Grabowiecka
- Wojsławice - ul. Chełmska
- Wojsławice - ul. Uchańska
- Wojsławice - ul. Krasnystawska
- Wojsławice Kolonia
- Kukawka
- Popławy
- Nowy Majdan i Majdan
- Huta
- Putnowice
- Centrum Wojsławic
- Stadarnia
- Miejscowości najdalej od centrum
- Witoldów, Kukawka.

Wykres 42. Pytanie 3. Dlaczego Pana(i) zdaniem ten obszar gminy jest zdegradowany?

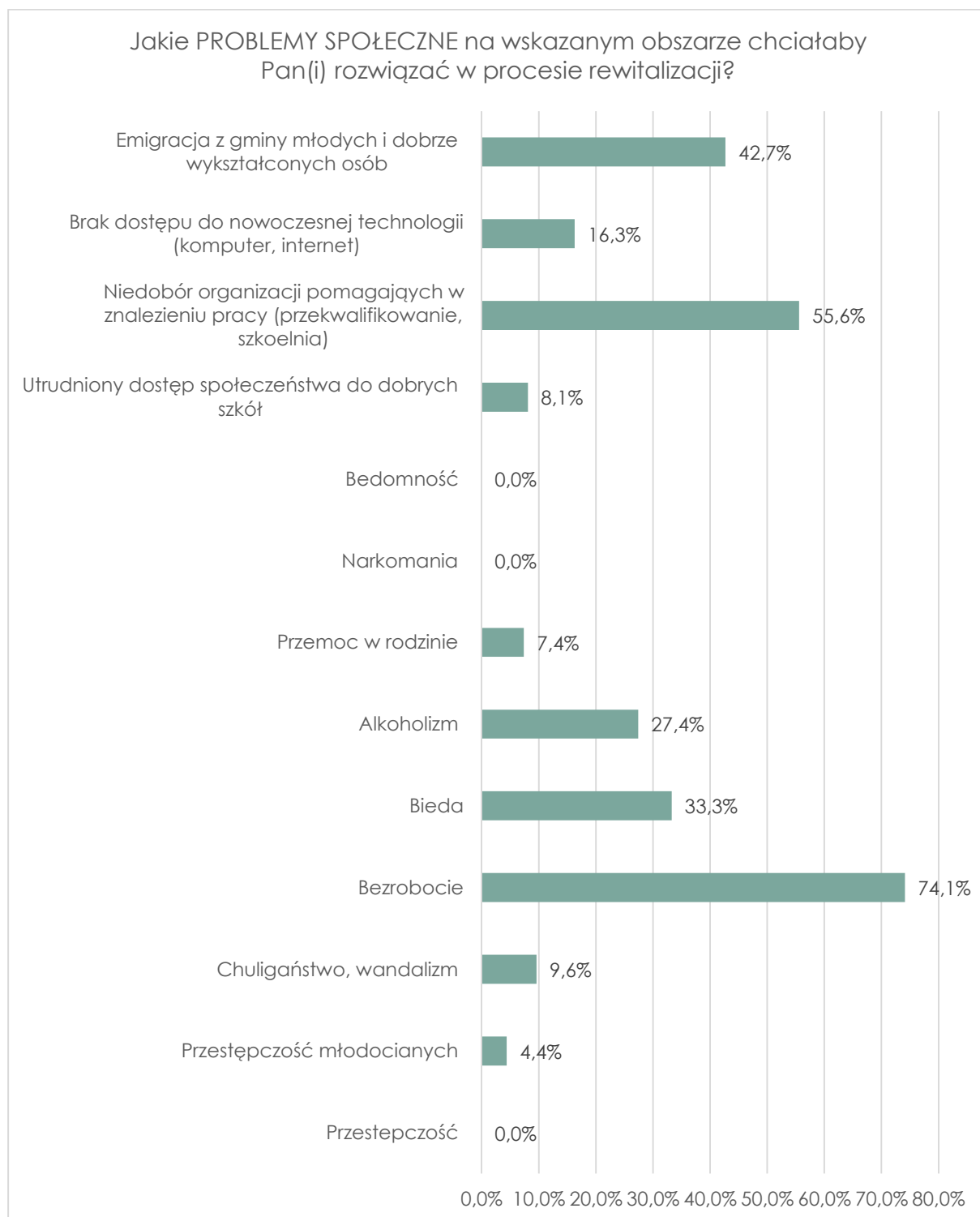
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 43. Pytanie 4. Jakie problemy ekonomiczne, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

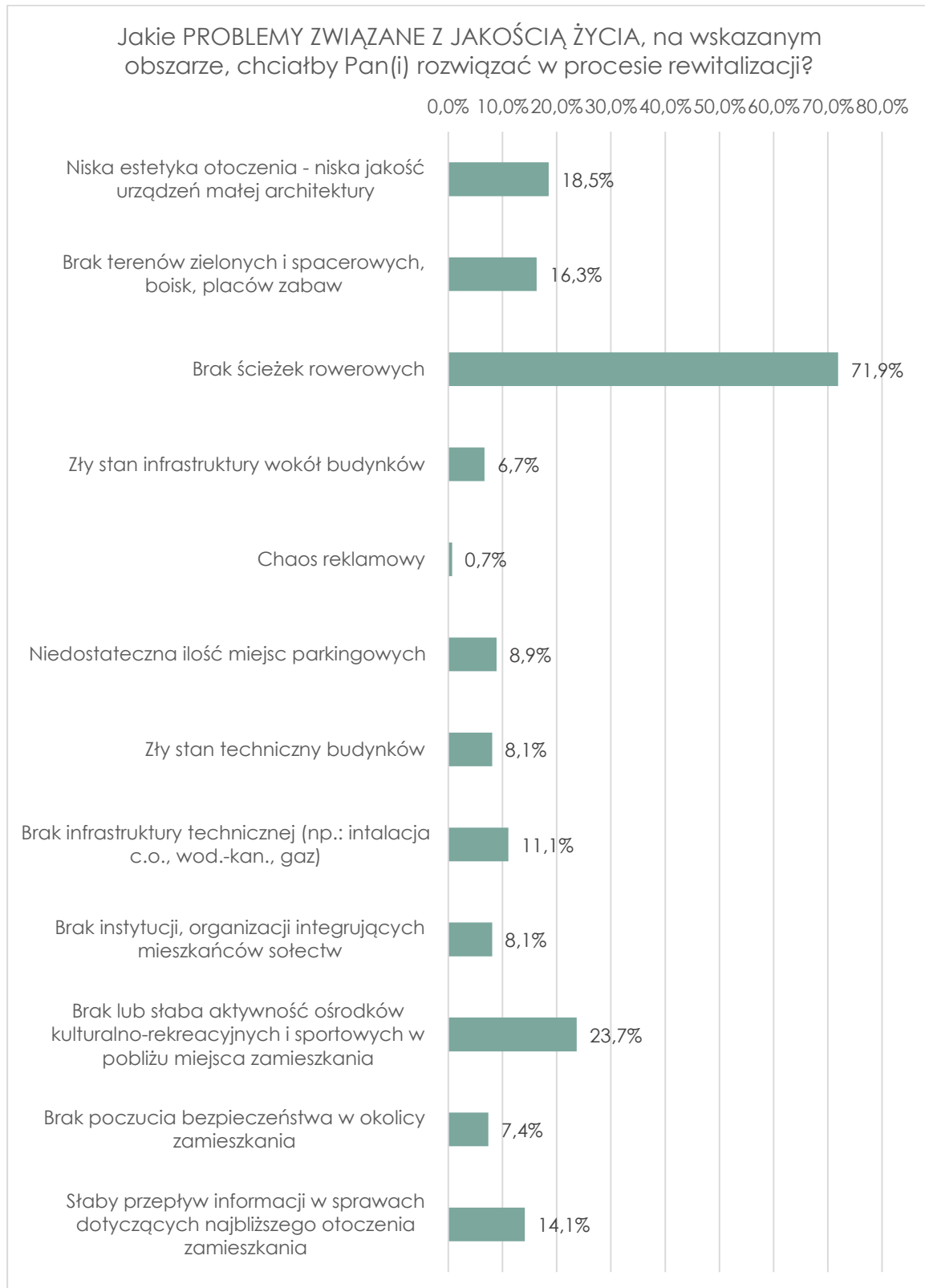
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 44. Pytanie 5. Jakie problemy społeczne związane z jakością życia, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 45. Pytanie 6. Jakie problemy związane z jakością życia, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 46. Pytanie 7. Jakie zostaną osiągnięte efekty, według Pana(i), w procesie rewitalizacji?

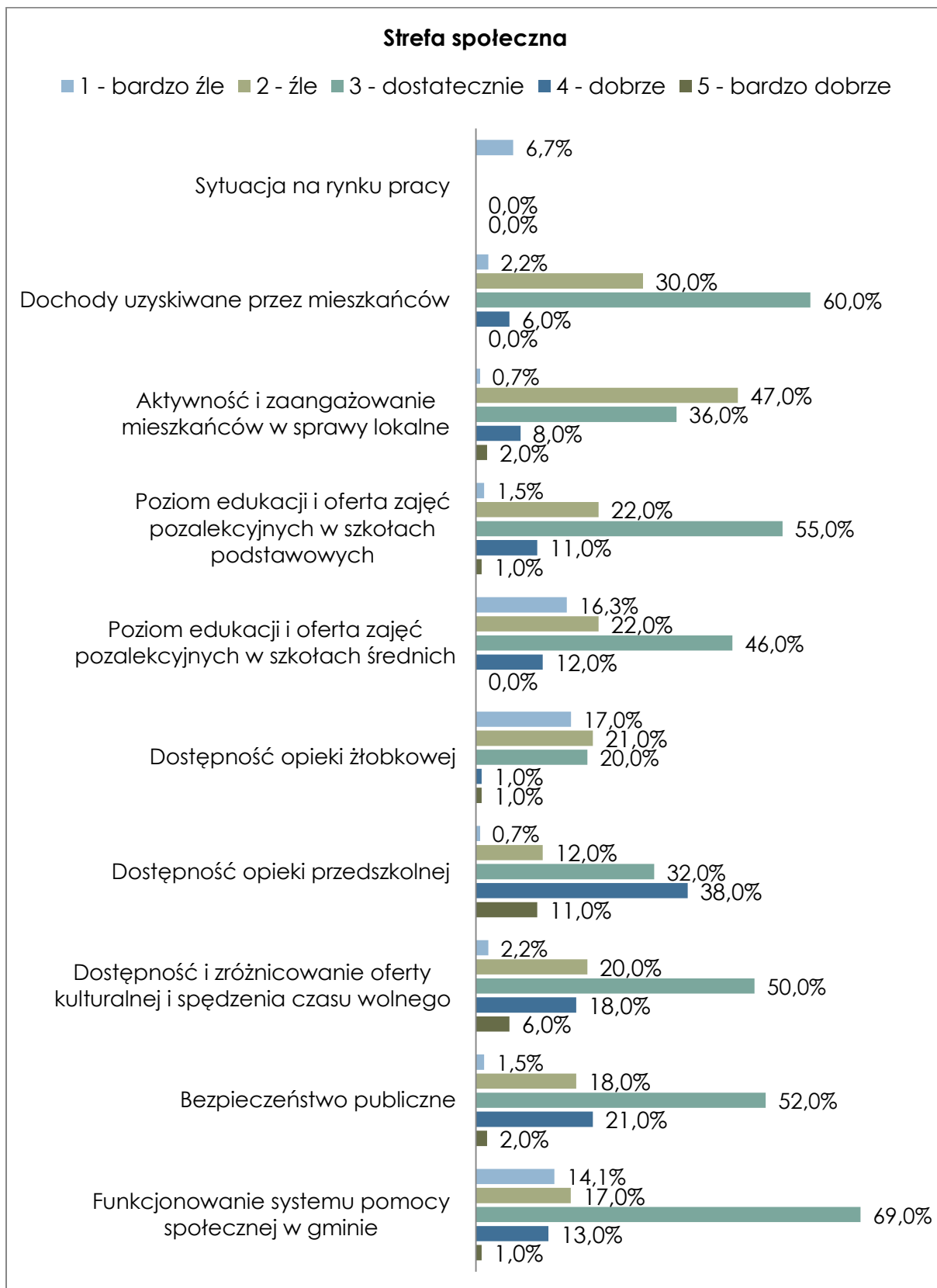

Źródło: Opracowanie własne.

Na pytanie 8, które brzmiało: Na jakie przedsięwzięcia, które zamierzałby Pan(i) zrealizować w ramach programu rewitalizacji, chciałby Pan(i) otrzymać wsparcie finansowe, mieszkańcy najczęściej odpowiadali:

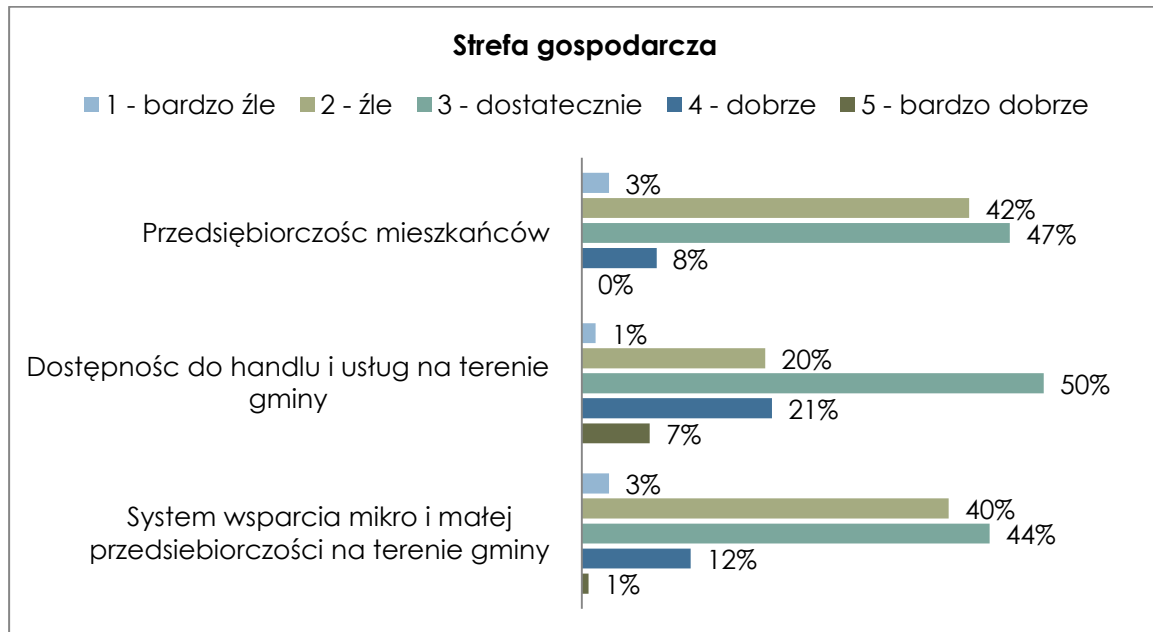
- poprawa jakości dróg
- poprawa komunikacji
- nowe miejsca pracy
- rozszerzenie turystyki
- infrastruktura społeczna
- poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych
- nowe miejsca parkingowe i szlaki rowerowe dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym
- Rozwój przedsiębiorczości
- Budowa skateparku
- zmniejszenie bezrobocia
- ścieżki rowerowe
- więcej zieleni- np. park
- polepszenie funkcjonalności obiektów turystycznych
- rozszerzenie bazy turystycznej
- rozwój małych działalności i firm
- pomoc w utworzeniu młodym ludziom kolejnych przedsiębiorstw
- Ścieżki rowerowe
- powstanie Agroturystyki. parków linowych itp.
- remont zabytków
- poprawa stanu budynków gminnych, poprawa dróg i utworzenie ścieżek rowerowych
- więcej szkoleń do podnoszenia kwalifikacji mieszkańców by zmniejszyć bezrobocie
- szlaki rowerowe, poprawa komunikacji
- bezpieczeństwo publiczne
- poprawa rekreacji i imprez kulturalnych
- siłownia na powietrzu plac zabaw
- mało zieleni w gminie, szlak rowerowy
- poprawa komunikacji pomiędzy miejscowościami
- poprawa komunikacji do obiektów turystycznych na terenie gminy Wojsławice
- nowe miejsca parkingowe.

Wykres 47. Pytanie 9. Jak ocenia Pan/Pani elementy wpływające na warunki życia mieszkańców gminy?

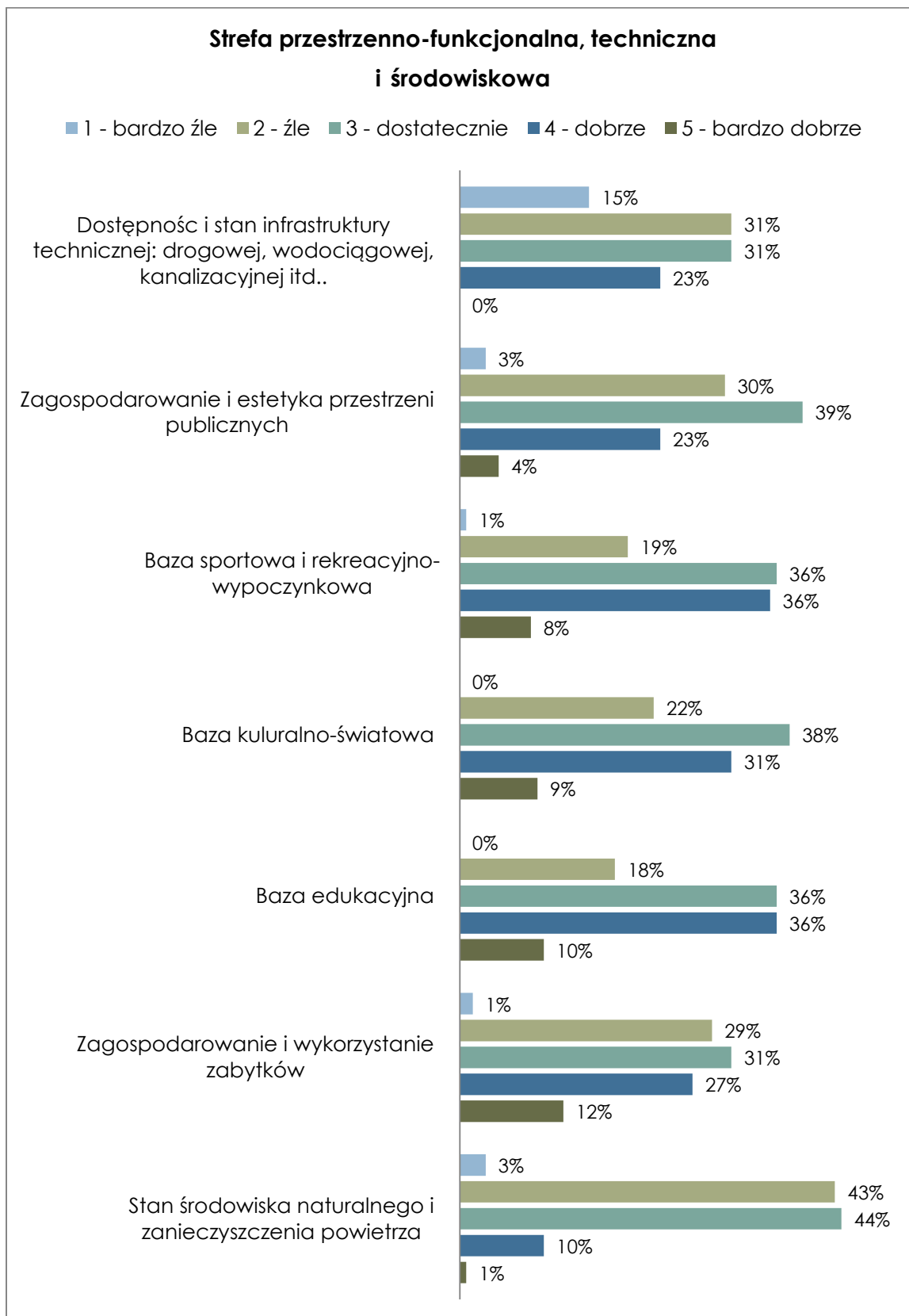
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 48. Pytanie 9. Jak ocenia Pan/Pani elementy wpływające na warunki życia mieszkańców gminy w "sferze gospodarczej"?

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 49. Pytanie 9. Jak ocenia Pan/Pani elementy wpływające na warunki życia mieszkańców gminy w "sferze przestrzenno-funkcjonalnej technicznej i środowiskowej"?

Źródło: Opracowanie własne.

ROZDZIAŁ 6

OBRAZ GMINY WOJSŁAWICE WEDŁUG DANYCH GUS I WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

GMINA: WOJSŁAWICE

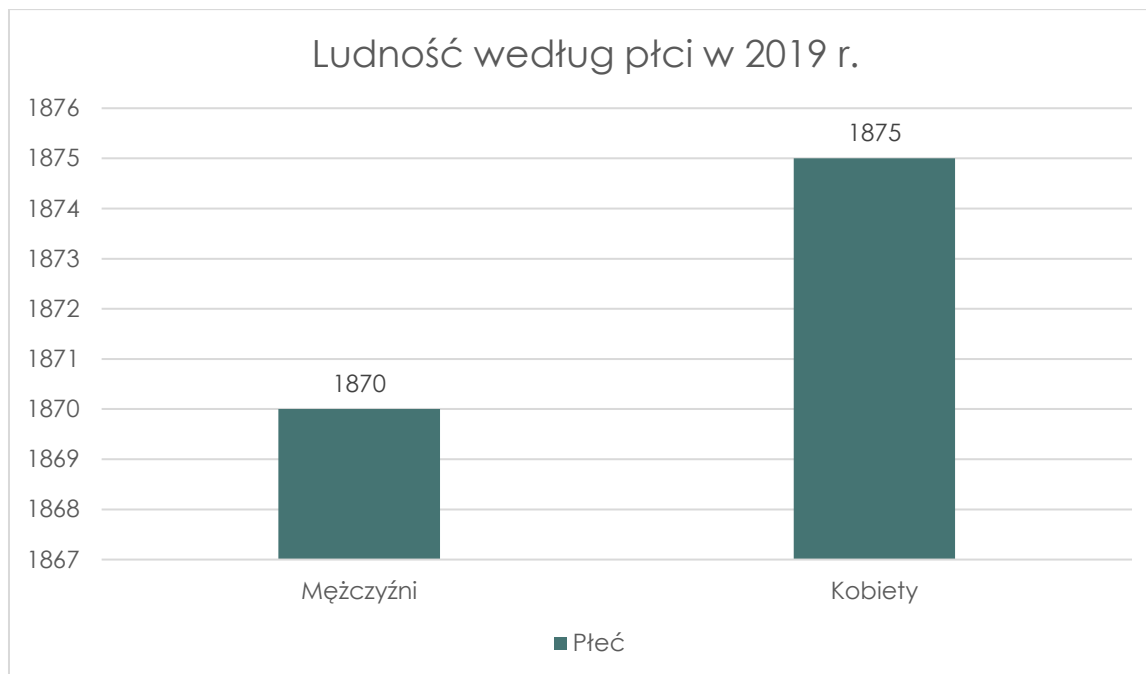
POWIAT: CHEŁMSKI

2019	LICZBA	Miejscowość	26
		Sołectw	26
	Powierzchnia m km ²	110	

WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	2017	2018	2019	POWIAT 2019
Ludność	3825	3801	3745	78014
Ludność na 1 km ²	35	34	34	41
Kobiety na 100 mężczyzn	102	102	100	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	64,2	64,3	65,1	61,7
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3768	4765	6131	5113
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3483	5507	5887	4863
Turystyczne obiekty noclegowe ^a	-	-	-	5
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	8	8	5	28

Pracujący^b na 1000 ludności	41	48	49	88
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w%)	8,6	8,1	7,5	7,5
Ludność – w % ogółu ludności – korzystająca z instalacji:				
wodociągowej	84,1	84,1	84,3	80,2
kanalizacyjnej	14,4	14,8	14,8	27,8
gazowej	-	-	-	10,3
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	721	761	767	889

LUDNOŚĆ

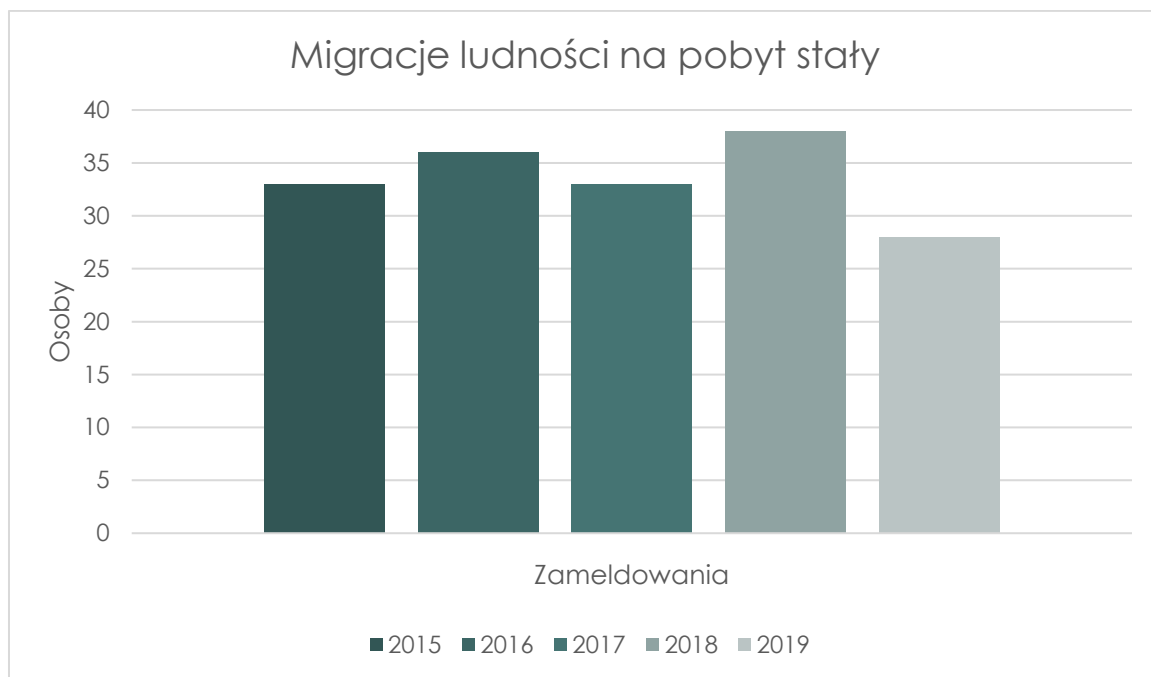

WYBRANE DANE DEMOGRAFICZNE W 2019 r.	POWIAT	GMINA	POWIAT=100
Ludność	78014	3745	4,8
w tym kobiety	39452	1875	4,8
Urodzenia żywe	663	25	3,8
Zgony	816	49	6,0
Przyrost naturalny	-153	-24	-
Saldo migracji ogółem	-80	-35	-
Ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	13894	582	4,2
produkcyjnym	48257	2269	4,7
poprodukcyjnym	15863	894	5,6

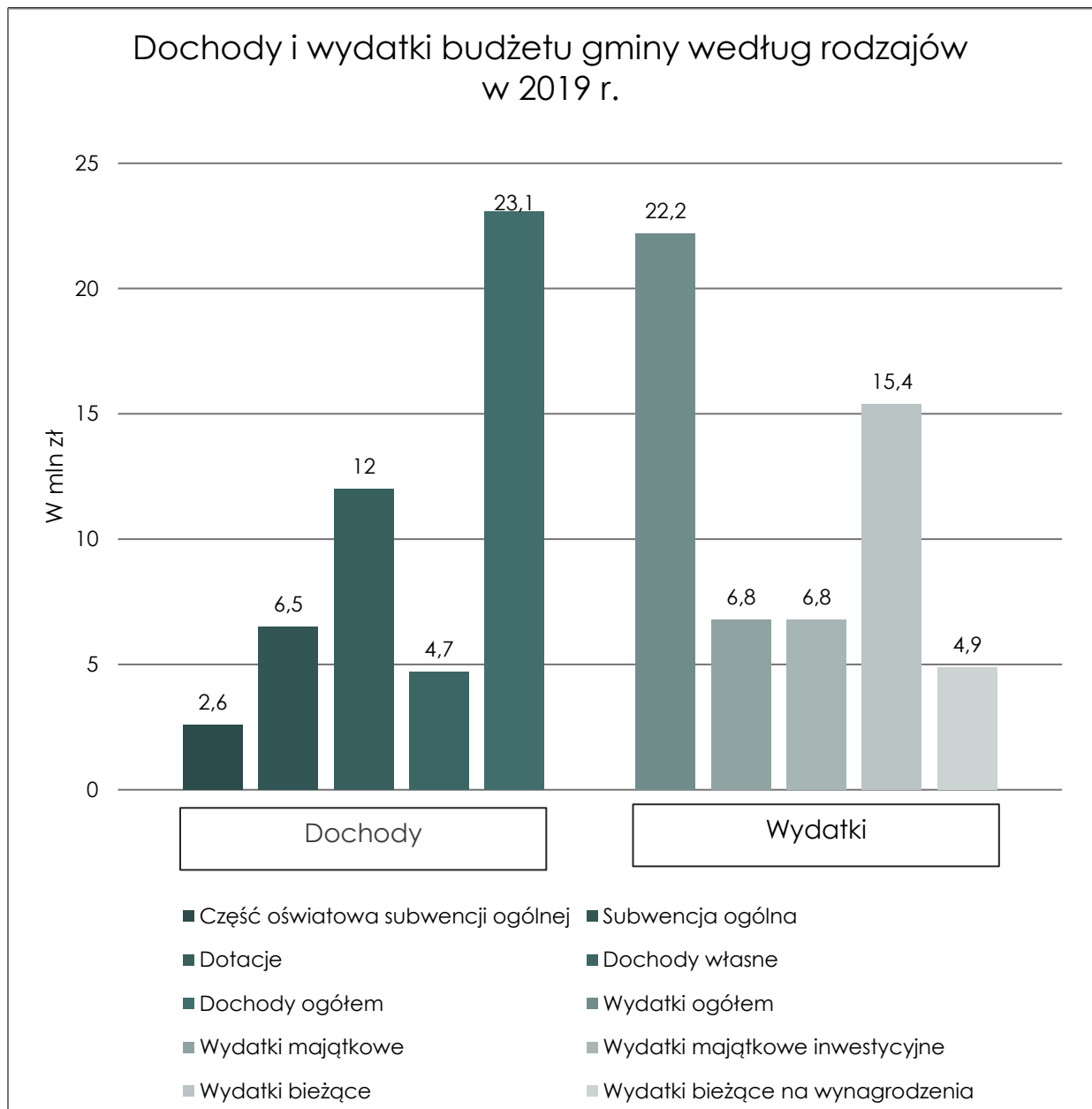
^a Dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Stan w dniu 31 lipca.

^b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

^c W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.

FINANSE PUBLICZNE

**ŚRODKI W DOCHODACH BUDŻETU GMINY NA FINANSOWANIE
I WSPÓLFINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH W 2019 r.**

6,1 MLN ZŁ

W 2019 r. WYDATKI W DZIALE „OŚWIATA I WYCHOWANIE” WYNIOSŁY 4020
TYS. ZŁ

STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETU GMINY WEDŁUG DZIAŁÓW	2017	2018	2019
OGÓLEM	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	3,1	2,6	2,7
Transport i łączność	-	2,8	1,1
Gospodarka mieszkaniowa	0,8	0,5	12,0
Administracja publiczna	0,7	0,4	0,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	0,1	0,1
Różne rozliczenia	38,1	33,8	28,7
Oświata i wychowanie	0,8	0,7	2,0
Pomoc społeczna	3,5	4,0	2,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,3	0,3	0,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,5	0,3	0,2
Rodzina	29,7	23,7	19,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,9	5,2	13,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	7,9	1,8
Kultura fizyczna	-	-	-

Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	18,4	15,6	13,4
Pozostałe	0,2	2,1	1,4

STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETU GMINY WEDŁUG DZIAŁÓW	2017	2018	2019
OGÓLEM	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	3,5	2,4	3,0
Transport i łączność	2,6	6,3	1,7
Gospodarka mieszkaniowa	1,9	12,4	14,6
Administracja publiczna	12,6	8,7	8,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,2	0,9	0,9
Różne rozliczenia	0,0	0,0	0,0
Oświata i wychowanie	24,5	16,3	18,1
Pomoc społeczna	7,1	4,9	6,0
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,5	0,4	0,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,3	0,7	0,6
Rodzina	32,2	20,5	20,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6,6	20,5	20,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,1	13,1	7,6
Kultura fizyczna	0,4	0,3	0,3

Działalność usługowa	-	-	-
Ochrona zdrowia	0,2	0,1	0,1
Pozostale	1,3	1,0	3,2

REGON

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2019 R.	POWIAT	GMINA
OGÓŁEM	4292	174
w tym w sektorze: rolniczym	178	8
przemysłowym	353	14
budowlanym	878	36
na 10 tys. ludności	550	465
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	440	363

UDZIAŁ POWIERZCHNI OBJĘTEJ OBOWIĄZUJĄCYMI MIEJSCOWYMI PLANAMI
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W POWIERZCHNI OGÓŁEM W 2019 r.
WYNIÓSŁ **99,7 %**

MIESZKANIA

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA	2018	2019
OGÓŁEM	3	2
w tym:	3	2

indywidualne ^a		
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b	-	-

^a Przeznaczone na użytek własny inwestora

^b Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem

ZASOBY MIESZKANIOWE	2018	2019
Mieszkania ^a	1582	1584
Przeciętna powierzchnia użytkowa ^a 1 mieszkania w m ²	79	79
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tys. zł	33	25
Liczba lokali socjalnych ^c	9,9 ^b	

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych

^b Dane za okres od początku powstania zaległości do końca okresu sprawozdawczego

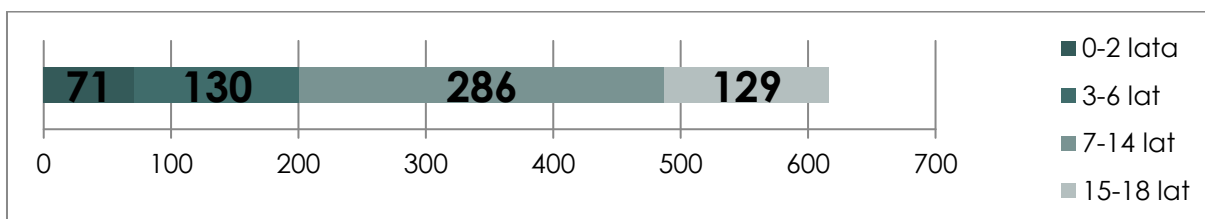
^c W 2018 r. – stan w dniu 31 grudnia; w 2019 r. - stan w dniu 20 kwietnia

WYCHOWANIE I EDUKACJA

ŻŁOBKI	2017	2018	2019
Żłobki i kluby dziecięce	-	-	-
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	-	-	-

EDUKACJA	2017/18	2018/19	2019/20
Placówki wychowania przedszkolnego	1	1	2
w tym przedszkola	-	-	1
Miejsca w przedszkolach	-	-	-
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	94	91	88
w tym w przedszkolach	-	-	20
Szkoły podstawowe	1	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	206	234	244
Gimnazja	-	-	-
Uczniowie szkół gimnazjalnych	70	34	-
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach:			
podstawowych	21	20	17
gimnazjalnych	18	17	-

LUDNOŚĆ WEDŁUG WYBRANYCH GRUP WIEKU W 2019 r.

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

2019	POWIAT	GMINA
Przychodnie	26	1

Liczba osób przypadających na 1 przychodnie	3001	3745
Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,1	4,3

W 2019 R. WYDATKI W DZIAŁACH „POMOC SPOŁECZNA”
I „POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ”
WYNIOSŁY 1413,9 TYS. ZŁ

KULTURA, SPORT

BIBLIOTEKI W 2019 r.	POWIAT	GMINA
Biblioteki i filie	25	1
Czytelnicy w bibliotekach publicznych	8412	224
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w wol.	16	20

INSTYTUCJE KULTURY ^A W 2019 r.	POWIAT	GMINA
Placówki	16	1
Imprezy	652	66
Uczestnicy imprez	77668	8041
Grupy artystyczne	59	5

Członkowie grup artystycznych	706	66
Koła/kluby/sekcje	98	-
Członkowie kół/klubów/sekcji	1585	-

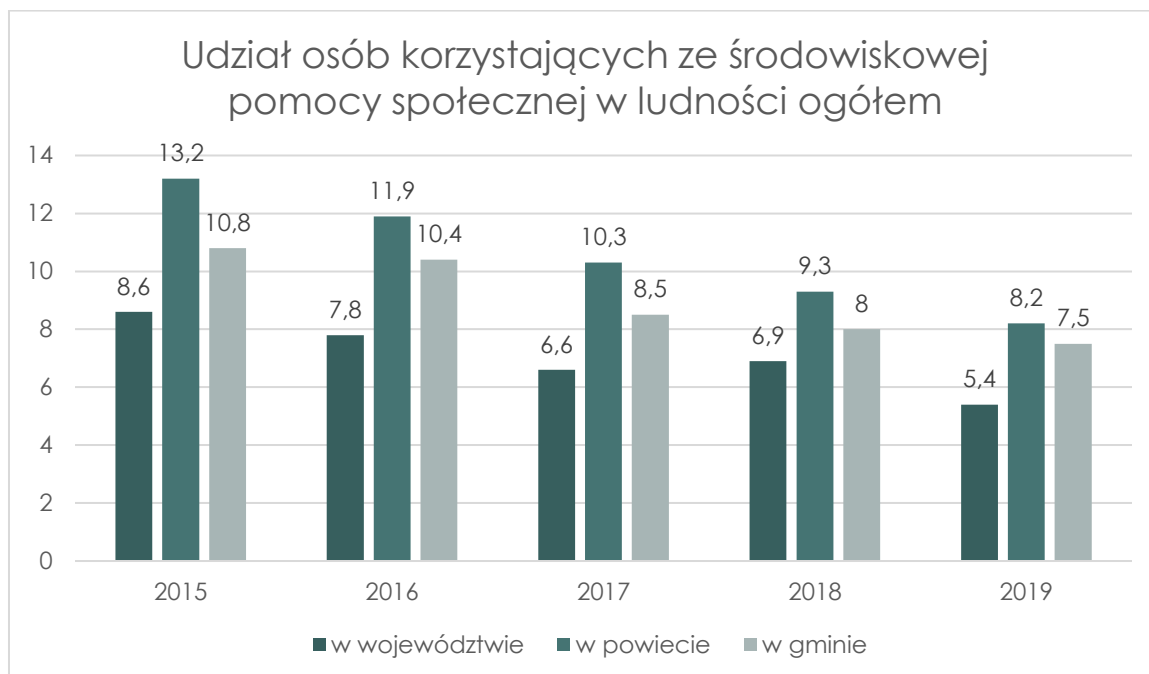
^a Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice

KLUBY SPORTOWE W 2018 r.	POWIAT	GMINA
Kluby	26	2
Członkowie	1685	125
Ćwiczący	1663	125
Trenerzy	31	3
Instruktorzy sportowi	16	1

RYNEK PRACY

2019	POWIAT	GMINA
Pracujący ^a	6862	183
Bezrobotni zarejestrowani	3607	170
w tym kobiety w %	57,4	58,8
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	7,5	7,5
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	9,5	10,2

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE RODZINA 500+ w 2019 r.	POWIAT	GMINA
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA:		
rodzin pobierających świadczenia	5133	218
dzieci, na które rodziny pobierają świadczenie:	8323	349
od 1 stycznia do 30 czerwca		
od 1 lipca do 31 grudnia	11581	476
Wyплаты świadczeń w tys. zł	62201,5	2557,8

^a Dane dotyczą okresu od 1 stycznia do 30 czerwca

W 2019 r. wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi wyniosły **14 tys. zł**

ŚRODOWISKO

LEŚNICTWO W 2019 r.

Powierzchnia lasów ogółem w ha	2036
w tym lasy publiczne	911
w tym własność gminy	6
Lesistość w %	18,4

GOSPODARKA ŚCIEKOWA I ODPADY W 2019 r.

Oczyszczalnie ścieków	1
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	890
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych:	509,0
nieczystości ciekłe bytowe odebrane w m ³ (w ciągu roku)	
zbiorniki bezodpływowe	237
oczyszczalnie przydomowe	166
odpady komunalne zebrane w t (w ciągu roku)	392
w tym z gospodarstw domowych	374

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH W 2019 r.

Pyłowych w t	-
Gazowych w t	-

GMINA WOJSŁAWICE NA TLE GMIN POWIATU I WOJEWÓDZTWA W 2019 R.

Lokata gminy w powiecie 1

Lokata gminy w województwie 10

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

182 Rozdział 6

Wyszczególnienie	Ludność na 1 km ²		Kobiety na 100 mężczyzn ^a		Saldo migracji na 1000 ludności		Dochody własne budżetu gminy ^b		Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych ^b		Wydatki budżetu gminy ^b		Dzieci w przedszkolach na 100 miejsc ^a		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobach mieszkaniowych		Odsetek ludzkości korzystającej z instalacji			Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności				
																	wodociągowej	kanalizacyjnej	gazowej					
WOJSŁAWICE (gm. wiejska)	9	171	3	52	12	186	12	125	1	2	1	16	7	151	4	156	6	137	13	157	7	131	9	196
Białopole (gm. wiejska)	13	191	2	34	14	209	8	101	8	53	6	84	-	-	3	117	8	144	15	182	6	122	5	118

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

Chelm (gm. wiejska)	2	57	7	94	1	3	6	63	5	44	11	144	-	-	1	44	1	45	8	118	2	62	1	44
Dorohusk (gm. wiejska)	10	175	13	177	7	113	4	59	44	25	3	45	1	6	9	189	15	205	12	142	7	131	7	194
Dubienka (gm. wiejska)	14	199	10	143	11	170	14	151	-	-	15	197	-	-	13	205	10	161	11	141	7	131	11	203
Kamień (gm. wiejska)	6	135	6	76	6	84	5	62	10	90	9	124	-	-	2	116	9	150	4	64	3	73	4	109
Leśniowice (gm. wiejska)	11	183	13	177	13	196	9	119	11	106	4	46	-	-	11	198	11	167	14	181	7	131	6	173
Rejowiec (gm. wiejska)	3	72	10	143	5	70	7	92	6	48	14	187	6	124	15	209	2	49	3	61	4	80	10	199
Rejowiec Fabryczny (gm. miejska)	1	20	12	166	9	155	1	34	7	50	7	92	5	63	14	206	3	61	1	26	1	19	2	97
Rejowiec Fabryczny (gm. wiejska)	4	108	15	187	3	34	2	40	2	8	2	26	-	-	12	199	7	138	7	109	5	103	15	212

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

184 Rozdział 6

Ruda-Huta (gm. wiejska)	7	147	1	7	4	47	15	199	14	203	13	167	2	7	10	192	12	182	10	140	7	131	13	208
Sawin (gm. wiejska)	12	189	3	52	10	160	10	122	13	192	10	136	4	37	6	166	13	192	6	94	7	131	3	108
Siedliszcze (gm. miejsko-wiejska)	5	129	7	94	2	20	13	145	12	161	12	157	8	162	8	179	4	126	9	120	7	131	14	209
Wierzbica (gm. wiejska)	8	166	3	52	8	142	3	47	3	22	8	93	3	9	7	170	5	134	2	58	7	131	8	195
Żmudź (gm. wiejska)	15	203	7	94	15	211	11	124	9	88	5	58	-	-	5	162	14	194	5	88	7	131	12	207

^a Największa wartość została oznaczona, jako lokata 1, natomiast największa – jako ostatnia lokata spośród zestawionych jednostek.

^b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

ROZDZIAŁ 7

WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

7.1. IDENTYFIKACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY WOJSŁAWICE

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji za obszar zdegradowany uważany jest obszar miasta lub gminy, na którym w toku prac diagnostycznych zidentyfikowany został stan kryzysowy, przejawiający się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej w jednej z sfer: społecznej gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-technicznej. W analizie diagnostycznej wykorzystane zostały mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań gminy Wojsławice, które wynikają z charakteru dostępnych danych wykorzystanych w analizach, ale przede wszystkim z odmiennego charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Pierwszym etapem w procesie wskazania obszaru gminy objętego programem rewitalizacji jest identyfikacja negatywnych zjawisk występujących w gminie Wojsławice w sferze społecznej (m. in. liczba osób korzystających z pomocy społecznej), gospodarczej (liczba podmiotów gospodarczych) przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (liczba gospodarstw korzystających z sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej). Obszar kryzysowy określony został przy wykorzystaniu zestawu podstawowych wskaźników, opisujących zjawiska w sferze społecznej. Są nimi:

1. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze ubóstwa;
2. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia;
3. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości (Nałożone "Niebieskie Karty");
4. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym.

Dla każdej sfery za wartość referencyjną przyjęto średnią wartość wskaźnika dla całej Gminy Wojsławice. We wszystkich strefach i jednostkach ewidencyjnych, w których wartość wskaźnika odchyła się od wartości referencyjnej, zdiagnozowano negatywne zjawiska.

Proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiegał następująco:

1. Dla wszystkich sołectw przeprowadzono diagnozę (analizę wskaźnikową), mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.
2. Do obszaru zdegradowanego zaliczono sołectwa spełniające jednocześnie poniższe kryteria.

Wskaźniki jaki zostały analizowane dla każdego sołectwa gminy Wojsławice dla ustalenia największego nagromadzenie negatywnych zjawisk to:

✓ **W sferze społecznej:**

- liczba osób korzystających z pomocy społecznej (liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu sieroctwa na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców.)

- przestępczość (liczba założonych "Niebieskich Kart" na 100 mieszkańców),

- poziom uczestnictwa w życiu publicznym (liczba zarejestrowanych NGO na 100 mieszkańców, frekwencja wyborcza w Wyborach Samorządowych w 2014 r., frekwencja wyborcza w Wyborach Samorządowych w 2018 r.),

✓ **W sferze gospodarczej:**

- liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców,

- bezrobocie (liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców, liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców),

✓ **W sferze przestrzenno-technicznej:**

- liczba gospodarstw korzystających z sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej,

✓ **W sferze środowiskowej:**

- Możliwość wystąpienia osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi,
- Prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 1% - raz na 100 lat,
- Możliwość występowania zagrożenia hałasem (na obszarze stacji – boczniczy kolejowej, drogi krajowej, wojewódzkiej, tereny przemysłowe).

Kluczowym elementem delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji były konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy Wojsławice. Konsultacje miały formę badań ankietowych, zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej.

Analiza wskaźnikowa potencjału rozwojowego Gminy Wojsławice

Tabela 41. Tabela wskaźnikowa negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych.

Obszar	Ubóstwo	Bezrobocie	Zagrożenia bezpieczeństwa publicznego	Negatywne zjawiska gospodarcze	Negatywne zjawiska środowiskowe	Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	Negatywne zjawiska techniczne w obszarze infrastruktury technicznej	Syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk
Czarnołozy	Niskie (1)	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	1,43
Huta	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Średnie (2)	2,29
Krasne	Niskie (1)	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	1,43
Kukawka	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	1,29
Majdan	Wysokie (3)	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	1,71
Majdan Kukawiecki	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	1,14
Majdan Ostrowski	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
Nowy Majdan	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
Ostrów	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
Ostrów-Kolonia	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,14
Partyzancka-Kolonia	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
Popławy	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	1,00
Putnowice Wielkie	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Niskie (1)	Średnie (2)	2,14

Putnowice-Kolonia	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
Rożęcín	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
Stadarnia	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
Stary Majdan	Niskie (1)	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	1,43
Trościanka	Niskie (1)	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Średnie (2)	1,29
Turowiec	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	1,29
Witoldów	Wysokie (3)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
W-ce, ul. Chelmska	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Wysokie (3)	2,57
W-ce, ul. Grabowiecka	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Wysokie (3)	2,71
W-ce, ul. Krasnystawska	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Niskie (1)	Niskie (1)	Średnie (2)	2,00
W-ce, ul. Rynek	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,43
W-ce, ul. Uchańska	Wysokie (3)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Wysokie (3)	2,57
Wojślawice-Kolonia	Wysokie (3)	Średnie (2)	Wysokie (3)	Wysokie (3)	Niskie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,29
Wólka Putnowicka	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (1)	Niskie (1)	Niskie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	1,57
Gmina Wojślawice	2,44	2,11	1,85	1,89	1,59	1,89	1,96	1,96

Uwaga: Miernik oceny dla algorytmu negatywnego: wysokie (3), średnie (2), niskie (1).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojślawice oraz danych GUS.

Z analizy wskaźników dla poszczególnych sołectw w Gminie Wojsławice wynika, iż największe natężenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych występuje w sołectwach:

- **Wojsławice, ul. Chełmska;**
- **Wojsławice, ul. Grabowiecka;**
- **Wojsławice, ul. Rynek;**
- **Wojsławice, ul. Uchańska.**

Natomiast duże natężenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych występuje w sołectwach:

- **Huta;**
- **Majdan;**
- **Majdan Ostrowski;**
- **Nowy Majdan;**
- **Ostrów;**
- **Ostrów-Kolonia;**
- **Partyzancka-Kolonia;**
- **Putnowice Wielkie;**
- **Putnowice-Kolonia;**
- **Rożęcín;**
- **Stadarnia;**
- **Witoldów;**
- **Wojsławice, ul. Krasnystawska;**
- **Wojsławice-Kolonia.**

Najmniejsze natężenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych występuje w sołectwach:

- **Czarnołozy;**
- **Krasne;**
- **Kukawka;**
- **Majdan Kukawiecki;**
- **Popławy**
- **Stary Majdan;**
- **Trościanka;**
- **Turowiec;**
- **Wólka Putnowicka.**

Tabela 42. Tabela wskaźnikowa dostępności do podstawowej infrastruktury i usług publicznych.

Sołectwo	Dostępność do opieki zdrowotnej	Uczestnictwo w życiu publicznym	Dostępność do kultury	Dostępność do edukacji	Dostępność do sportu i rekreacji	Dostępność komunikacyjna	Syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk
Czarnołozy	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	1,83
Huta	Niskie (3)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	2,50
Krasne	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Wysokie (1)	Średnie (2)	1,67
Kukawka	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Wysokie (1)	1,67
Majdan	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,50
Majdan Kukawiecki	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	1,83
Majdan Ostrowski	Niskie (3)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	2,50
Nowy Majdan	Niskie (3)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	2,50
Ostrów	Niskie (3)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	2,33
Ostrów-Kolonia	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	2,33
Partyzancka-Kolonia	Niskie (3)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	2,50
Popławy	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Wysokie (1)	Średnie (2)	1,67
Putnowice Wielkie	Niskie (3)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	2,50
Putnowice-Kolonia	Niskie (3)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	2,50
Rozięcín	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	2,33

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, PRZESTRZENNA I ŚRODOWISKOWA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WOJSŁAWICE

Stadarnia	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	2,33
Stary Majdan	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Wysokie (1)	Średnie (2)	1,67
Trościanka	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Wysokie (1)	Średnie (2)	1,67
Turowiec	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Wysokie (1)	Średnie (2)	1,67
Witoldów	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	2,33
W-ce, ul. Chelmska	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	3,00
W-ce, ul. Grabowiecka	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Średnie (2)	2,83
W-ce, ul. Krasnystawska	Średnie (2)	Niskie (3)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	Niskie (3)	2,33
W-ce, ul. Rynek	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Średnie (2)	Niskie (3)	2,83
W-ce, ul. Uchańska	Niskie (3)	Niskie (3)	Średnie (2)	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	2,83
Wojślawice-Kolonia	Średnie (2)	Niskie (3)	Niskie (3)	Niskie (3)	Średnie (2)	Niskie (3)	2,67
Wólka Putnowicka	Wysokie (1)	Średnie (2)	Wysokie (1)	Średnie (2)	Średnie (2)	Średnie (2)	1,67
Gmina Wojsławice	2,56	2,33	2,26	2,00	2,07	2,33	2,26

Uwaga: Miernik oceny dla algorytmu pozytywnego: wysokie (1), średnie (2), niskie (3).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wojsławice oraz danych GUS.

Z analizy wskaźników dla poszczególnych sołectw w Gminie Wojsławice wynika, iż największy problem z dostępnością do podstawowej infrastruktury i usług publicznych występuje w sołectwach:

- **Wojsławice, ul. Chelmska;**
- **Wojsławice, ul. Grabowiecka;**
- **Wojsławice, ul. Rynek;**
- **Wojsławice, ul. Uchańska;**
- **Wojsławice-Kolonia.**

Natomiast duży problem z dostępnością do podstawowej infrastruktury i usług publicznych występuje w sołectwach:

- **Huta;**
- **Majdan;**
- **Majdan Ostrowski;**
- **Nowy Majdan;**
- **Ostrów;**
- **Ostrów-Kolonia;**
- **Partyzancka-Kolonia;**
- **Putnowice Wielkie;**
- **Putnowice-Kolonia;**
- **Rozięcín;**
- **Stadarnia;**
- **Witoldów;**
- **Wojsławice, ul. Krasnystawska.**

Najmniejszy problem z dostępnością do podstawowej infrastruktury i usług publicznych występuje w sołectwach:

- Czarnołozy;
- Krasne;
- Kukawka;
- Majdan Kukawiecki;
- Popławy
- Stary Majdan;
- Trościanka;
- Turowiec;
- Wólka Putnowicka.

Tabela 43. Zestawienie natężenia kryzysowych zjawisk w gminie Wojsławice.

Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze społecznej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze gospodarczej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze przestrzenno-technicznej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze środowiskowej	Razem
Czarnołozy	1	1	1	1	4
Huta	5	3	2	1	11
Krasne	3	0	2	0	5
Kukawka	5	0	1	1	7
Majdan	6	0	2	0	8
Majdan Kukawiecki	4	0	1	1	6
Majdan Ostrowski	6	3	1	1	11

Nowy Majdan	6	1	1	1	9
Ostrów	4	3	1	1	9
Ostrów-Kolonia	4	2	1	2	9
Partyzancka-Kolonia	4	3	2	1	10
Popławy	1	2	2	0	5
Putnowice Wielkie	5	1	2	0	8
Putnowice-Kolonia	6	2	2	0	10
Rożęcín	6	1	1	0	8
Stadarnia	5	2	2	2	11
Stary Majdan	3	0	1	1	5
Trościanka	3	0	1	0	4
Turowiec	3	0	1	0	4
Witoldów	5	2	2	2	11
W-ce, ul. Chelmska	10	2	2	1	15
W-ce, ul. Grabowiecka	10	1	1	0	12
W-ce, ul. Krasnystawska	4	3	0	1	8
W-ce, ul. Rynek	10	0	0	2	12
W-ce, ul. Uchańska	10	3	0	1	14
Wojślawice-Kolonia	7	2	2	1	12
Wólka Putnowicka	2	1	1	0	4
RAZEM	136	36	35	21	228

Źródło: Opracowanie własne.

7.2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Aby wyznaczyć obszar zdegradowany należy przeprowadzić szczegółową diagnozę, obejmującą teren całej gminy. W pierwszej kolejności ustalany jest obszar, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne (w szczególności ubóstwo, przestępczość, bezrobocie, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego). Kolejnym krokiem jest sprawdzenie, czy na wskazanym wyżej obszarze występują negatywne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-techniczne. Jeżeli zdiagnozowane zostanie choć jedno z nich – mamy do czynienia z obszarem zdegradowanym. Obszar taki, lub jego część, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego zamierza się prowadzić rewitalizację, nazywamy obszarem rewitalizacji.

Na obszarach wiejskich nierzadko występują tylko wybrane kategorie problemów, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju. Ze względu na sposób pozyskiwania i publikowania danych statystycznych, możliwość monitorowania niektórych zagadnień jest bardzo ograniczona. Należy uwzględnić fakt, że niektóre spośród aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego, jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Ponadto należały także uwzględnić fakt, że na obszarach wiejskich zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego gdzie, jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji wskazuje się: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część, jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy, zgodnie z Wytycznymi MIR. Do powierzchni obszaru rewitalizacji należy zaliczyć rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji (a nie powierzchnię geodezyjną

miejsowości/sołectw). Jednocześnie do ludności obszaru rewitalizacji należy zaliczyć osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji.

Dodatkowo mając na uwadze, że delimitacja obszaru rewitalizacji podlega ograniczeniu ze względu na liczbę mieszkańców i wielkość, zdecydowano, że na obszarze rewitalizowanym powinna znajdować się infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary lub tereny), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Takie określenie obszaru rewitalizacji pozwoli na odnowę zdegradowanych przestrzeni wiejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych w tym gospodarczych.

Rewitalizacja jest prowadzona na obszarach, gdzie mamy do czynienia ze zjawiskiem degradacji, czyli stanem kryzysowym. Oznacza to, że nie prowadzi się rewitalizacji na terenach, które nie mogą być zdefiniowane, jako zdegradowane, znajdujące się w kryzysie. Degradacja ma obejmować przestrzeń, funkcję i substancję. To znaczy, że możemy mówić o obszarze zdegradowanym w sytuacji, gdy na danym obszarze stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej (substancja) danego obszaru, czy przestrzennej, ale także jest związany ze sferą gospodarczą i społeczną (funkcja) terenu. Warto w tym miejscu podkreślić, że rewitalizacja ma rozwiązywać problemy danego obszaru związane ze wszystkimi sferami, a nie jedną z nich.

Przeprowadzona diagnoza społeczna, gospodarcza, przestrzenna i środowiskowa wskazuje na 18 sołectw, które spełniają warunki do uznania ich za obszary zdegradowane. Wskazane zostały w powyższych tabelach wg przeliczenia najintensywniejszego występowania negatywnych zjawisk, w każdym z pięciu podstawowych obszarów: społecznym (ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, edukacja, aktywność społeczna i kapitał społeczny) oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-technicznym. Zestawienie liczby mieszkańców i powierzchni sołectw stanowiących obszary najbardziej dotkniętych występowaniem negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach wskazują, że cały obszary te nie mogą stanowić obszaru rewitalizacji, z uwagi na przekroczenie kryterium powierzchni i liczby mieszkańców.

Z tego powodu podjęto prace nad bardziej szczegółową diagnozą i zidentyfikowaniem podobszarów w powyższych sołectwach o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk

społecznych i minimum w jednej z pozostałych sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej) oraz określono potencjał oraz istotność danego podobszaru dla rozwoju gminy.

Ponadto mając na uwadze, że delimitacja obszaru rewitalizacji podlega ograniczeniu ze względu na liczbę mieszkańców i wielkość, zdecydowano, że na obszarze rewitalizowanym powinna znajdować się infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary lub tereny), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów.

Obszar zdegradowany obejmuje następujące sołectwa:

**Huta; Majdan; Majdan Ostrowski; Nowy Majdan; Ostrów; Ostrów-Kolonia;
Partyzancka-Kolonia; Putnowice Wielkie; Putnowice-Kolonia; Rożęciny; Stadarnia;
Witoldów; Wojsławice, ul. Chelmska; Wojsławice, ul. Grabowiecka; Wojsławice, ul.
Krasnystawska; Wojsławice, ul. Rynek; Wojsławice, ul. Uchańska; Wojsławice-Kolonia.**

Na obszarze zdegradowanym zaproponowano obszary do rewitalizacji. To obszary, gdzie występuje największa kumulacja negatywnych zjawisk społecznych i współwystępują negatywne zjawiska w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Ze względu na ograniczenia związane z liczbą ludności oraz wielkością obszaru do rewitalizacji nie ma możliwości uznania całego obszaru zdegradowanego za obszar rewitalizacji.

Największa kumulacja kryzysowych zjawisk występuje w następujących sołectwach:

**Wojsławice, ul. Chelmska; Wojsławice, ul. Grabowiecka; Wojsławice, ul. Rynek;
Wojsławice, ul. Uchańska; Wojsławice-Kolonia.**

Wyznaczony obszar rewitalizacji usytuowany jest w centralnej części gminy i stanowi jej centrum społeczno-gospodarcze. Z uwagi na to, że jest to główny ośrodek gminy, dominują tutaj funkcje centrotwórcze: publiczne, usługowe, handlowe, edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne. Cechuje go wysoka gęstość zaludnienia co oznacza, iż znaczna część społeczności lokalnej będzie korzystać z efektów zrealizowanych projektów podczas procesu rewitalizacji. Obejmuje swoim zasięgiem ściśle centrum, gdzie mieści się większość obiektów użyteczności

publicznej, tereny mieszkaniowe, a także przestrzenie i obiekty pełniące różne funkcje usługowe. Wojsławice jako siedziba władz samorządowych oraz głównych usług publicznych i komercyjny posiada charakter wielofunkcyjny i spełnia szereg istotnych funkcji (m.in. administracyjne, gospodarcze, usługowe, społeczne, mieszkaniowe), zarówno względem mieszkańców samego sołectwa, jak również mieszkańców gminy. W centrum sołectwa usytuowane są obiekty: Urząd Gminy Wojsławice, sklepy spożywczo-przemysłowe, apteka, bank, Kościół św. Michała Archanioła, Izba Tradycji Ziemi Wojsławickiej, Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki. W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się zdegradowane przestrzenie pełniące funkcje handlowo-targowe, komunikacyjne i usługowe. Jest to zatem obszar o znacznym potencjalnie wewnętrznym i niezwykle ważnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego sołectwa i gminy. Ze względu na występowanie różnych zjawisk kryzysowych obszar ten wymaga wsparcia w ramach procesu rewitalizacji w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów i barier rozwojowych oraz wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego.

Tabela 44. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Sołectwo	Ludność	Powierzchnia (w ha)	% ludności	% powierzchni gminy
W-ce, ul. Chelmska	242	641,1	6,62%	5,80%
W-ce, ul. Grabowiecka	285	469,1	7,80%	4,25%
W-ce, ul. Rynek	233	104	6,37%	0,94%
W-ce, ul. Uchańska	267	503,1	7,31%	4,55%
Wojsławice-Kolonia	144	200,1	3,93%	1,81%
SUMA	1 171	1917,4	32,03%	17,35%
Gmina	3 655	11050	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę przekroczenie kryterium dotyczącego liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji, należało go zawęzić, aby liczba ludności nie przekraczała 30% liczby mieszkańców całej gminy. Ze względu, na to, iż miejscowość Wojsławice są miejscem o znacznym potencjalnie wewnętrznym i niezwykle ważnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy, sołectwa będące częścią Wojsławic w całości zostały wyznaczone jako obszar rewitalizacji. Natomiast sołectwo Wojsławice-Kolonia zawężone zostało obszaru przylegającego do sołectw Wojsławic, które obejmują obszar rewitalizacji. Wyznaczony obszar sołectwa Wojsławice-Kolonia, to miejsce, w których znajduje się infrastruktura ukierunkowana na poprawę jakości życia mieszkańców, czyli przestrzeń, na którym będzie realizowane

przedsięwzięcie inwestycyjne w ramach GPR, tj. Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym, adres: Wojsławice-Kolonia 1A.

Tabela 45. Charakterystyka obszaru rewitalizacji.

Sołectwo	Ludność	Powierzchnia (w ha)	% ludności	% powierzchni gminy
W-ce, ul. Chelmska	242	641,1	6,62%	5,80%
W-ce, ul. Grabowiecka	285	469,1	7,80%	4,25%
W-ce, ul. Rynek	233	104	6,37%	0,94%
W-ce, ul. Uchańska	267	503,1	7,31%	4,55%
Wojsławice-Kolonia (część sołectwa)	30	30	0,82%	0,27%
SUMA	1 057	1747,3	28,91%	15,81%
Gmina	3 655	11050	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne.

Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi: 1 747,3 ha, co stanowi 15,81% powierzchni gminy i zamieszkuje łącznie 1057 osób (28,91% populacji gminy).

Centrum sołectwa Wojsławice i teren przylegający, tj. Wojsławice-Kolonia to obszar koncentracji różnych zjawisk kryzysowych, w tym zwłaszcza problemów o charakterze społecznym. Wśród determinant określających obszar należy podkreślić: bezrobocie, ubóstwo i wykluczenie społeczne, wysoką liczbą osób bezrobotnych, przestępczość, niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym. Można także zauważyć zmniejszającą się liczbę ludności w porównaniu do poprzednich lat. Podobnie w odniesieniu do ruchu wędrownego ludności, co określa saldo migracji, na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten jest bardzo niekorzystny, ponieważ liczba osób emigrujących na stałe z obszaru rewitalizacji była wyższa niż liczba osób osiedlających się w jej granicach.

Poziom bezpieczeństwa jest jednym z aspektów mówiących o jakości życia mieszkańców, a określa go m.in. liczba interwencji domowych świadcząca o występowaniu problemów rodzinnych i patologii społecznych. W obszarze rekomendowanym do rewitalizacji zaobserwowano zarówno wysoki wzrost interwencji i przemocy domowej oraz przestępczości i naruszeń prawa. Obszar rewitalizacji cechuje się wyższą niż w gminie liczbą założonych „Niebieskich Kart” i liczbą interwencji domowych. Ważnym obszarem analizy zjawisk w sferze społecznej jest poziom kapitału społecznego. Określa on zdolność mieszkańców całej gminy do działania wspólnotowego, współpracy oraz kooperacji, a także angażowania się w sprawy społeczności lokalnej. W celu oszacowania ogólnego poziomu aktywności

społecznej posłużono się liczbą zarejestrowanych organizacji NGO oraz frekwencją w wyborach samorządowych w 2014 i 2018 roku. Na obszarze rewitalizacji wskaźniki te cechowały się niskim zaangażowaniem w sprawy społeczności lokalnej.

Również koncentracja negatywnych czynników w obszarze środowiska naturalnego występuje na obszarze rewitalizacji. W omawianym obszarze główną oś transportową stanowi droga wojewódzka nr 846, (relacji Małochowiej Duży – Wojsławice – Teratyń) łącząca drogę międzynarodową Nr 17 relacji Warszawa – Lublin – Zamość – Granica Państwa z drogą wojewódzką relacji Chełm - Hrubieszów do przejścia granicznego z Ukrainą w Zosinie. Droga ta powoduje zagrożenie hałasem, ze względu na wysokie natężenie ruchu oraz wiąże się z wyższym stopniem zanieczyszczeń powietrza, emitowanych przez transport drogowy. Oprócz drogi wojewódzkiej, zasadniczą rolę w obsłudze komunikacyjnej sołectwa pełnią drogi powiatowe i drogi gminne. Parametry techniczne i użytkowe drogi wojewódzkiej i większości dróg powiatowych oraz gminnych nie odpowiadają standardom. Brak wydzielenia ciągów pieszych i rowerowych w większej części odcinków dróg wpływa na pogorszenie jakości ich użytkowania. Stan dróg jest zróżnicowany. Wiele z nich wymaga bieżących remontów, a w dalszej perspektywie modernizacji i przebudowy. Ponadto braki w oświetleniu dróg (szczególnie w niebezpiecznych i newralgicznych miejscach).

7.3. WSTĘPNE ZESTAWIENIE ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH

Z przeprowadzonych w ramach diagnozy analiz badań społecznych wywiadów i innych form konsultacji społecznej zebrano 17 zadań inwestycyjnych i społecznych, które winny być zrealizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wojsławice na lata 2023-2030, aby wyprowadzić obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Wstępna lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wojsławice na lata 2023-2030:

Tabela 46. Zadanie inwestycyjne nr 1. Budowa trybun, ogrodzenia i rewitalizacja płyty boiska sportowego w Wojsławicach, ul. Grabowiecka.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Budowa trybun, ogrodzenia i rewitalizacja płyty boiska sportowego w Wojsławicach ul. Grabowiecka		
Obszar tematyczny	Strefa społeczna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023		
Zakres realizacji zadania		
Inwestycja polega na modernizację boiska sportowego w Wojsławicach w ul. Grabowieckiej poprzez rewitalizację płyty boiska, budowę trybun oraz ogrodzenia wokół boiska		
Lokalizacja		
Adres: Wojsławice ul. Grabowiecka dz. 2572	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	

200 000,00 PLN	Programy Ministerstwa Sportu i Turystyki, Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów
Większa liczba sekcji grup grających w piłkę nożną, zmodernizowane boisko	Liczba sekcji piłkarskich

Tabela 47. Zadanie inwestycyjne nr 2. Utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego		
Obszar tematyczny	Strefa społeczna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023-2024		
Zakres realizacji zadania		
Utworzenie Centrum Opiekuńczo-mieszkalnego lub innej formy wsparcia całodobowego dla osób starszych i niepełnosprawnych		
Lokalizacja zadania		
Adres: Wojsławice ul. Uchańska	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
4 000 000,00 PLN	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Utworzenie centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego	Ilość osób/kuracjuszy	

Tabela 48. Zadanie inwestycyjne nr 3. Rewitalizacja Skweru przy pomniku Tadeusza Kościuszki - etap II.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Rewitalizacja Skweru przy pomniku Tadeusza Kościuszki - etap II		
Obszar tematyczny	Strefa społeczna, przestrzenno-techniczna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023		
Zakres realizacji zadania		
Rewitalizacja Skweru przy pomniku Tadeusza Kościuszki polega na budowie ciągu pieszo-spacerowego, ciągu jezdni, nasadzeniach		
Lokalizacja zadania		
Adres: Wojsławice ul. Rynek	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
300 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Zwiększenie ciągu spacerowego, powierzchni jezdni	Ilość osób zwiedzających	

Tabela 49. Zadanie inwestycyjne nr 4. Strefa odpoczynku wraz z wystawą miniaturowego budownictwa dawnych Wojsławic.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Strefa odpoczynku wraz z wystawą miniaturowego budownictwa dawnych Wojsławic		
Obszar tematyczny	Strefa społeczna, przestrzenno-techniczna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		

Gmina Wojsławice, Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki, Stowarzyszenia		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023		
Zakres realizacji zadania		
Zagospodarowanie terenu poprzez budowę alejek, wykonanie nasadzeń, ustawienie ławeczek, latarni oraz wykonanie makiet dawnej zabudowy Wojsławic		
Lokalizacja zadania		
Adres: Wojsławice ul. Rynek 9	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
200 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Miejsce odpoczynku, rekreacji	Ilość osób odwiedzających	

Tabela 50. Zadanie inwestycyjne nr 5. Budowa zbiornika wodnego małej retencji z funkcją rekreacyjną w Wojsławicach.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Budowa zbiornika wodnego małej retencji z funkcją rekreacyjną w Wojsławicach		
Obszar tematyczny	Strefa środowiskowa	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice, inwestor prywatny		
Czas/ termin realizacji zadania		
2024-2027		
Zakres realizacji zadania		
Budowa zbiornika wodnego małej retencji z funkcją rekreacyjną w Wojsławicach		
Lokalizacja zadania		
Adres: Wojsławice ul. Grabowiecka	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	

10 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów
Zbiornik małej retencji, miejsce rekreacji	Ilość osób odwiedzających

Tabela 51. Zadanie inwestycyjne nr 6. Park rekreacyjny przy Domu Kultury w Wojsławicach.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Park rekreacyjny przy Domu Kultury w Wojsławicach		
Obszar tematyczny	Strefa społeczna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice, Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki		
Czas/ termin realizacji zadania		
2024-2025		
Zakres realizacji zadania		
Wykonaniu aranżacji terenu przy Domu Kultury w Wojsławicach z przeznaczeniem na park rekreacyjny, miejsce odpoczynku		
Lokalizacja zadania		
Adres: Wojsławice ul. Uchańska 9	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
3 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Miejsce odpoczynku, rekreacji	Ilość osób odwiedzających	

Tabela 52. Zadanie inwestycyjne nr 7. Centrum Eco-edukacji, obserwatorium przyrody.

Dane Zgłaszającego	
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice
Tytuł zadania	
Centrum Eco-edukacji, obserwatorium przyrody	

Obszar tematyczny	Strefa środowiskowa	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2024-2026		
Zakres realizacji zadania		
Budowa Centrum Eco-edukacji wraz z obserwatorium przyrody, sala szkoleniowa, edukacyjna		
Lokalizacja zadania		
Adres: Wojsławice ul. Chełmska	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
5 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Poszerzenie oferty edukacyjnej, punktów edukacyjnych	Ilość ośrodków edukacyjnych, punktów edukacyjnych	

Tabela 53. Zadanie inwestycyjne nr 8. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie gminy Wojsławice.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie gminy Wojsławice		
Obszar tematyczny	Strefa środowiskowa	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023-2027		
Zakres realizacji zadania		
Sukcesywna wymiana oświetlenia ulicznego na oświetlenie energooszczędne w miejscowościach zlokalizowanych na terenie gminy Wojsławice		
Lokalizacja zadania		
Adres:	Obszar rewitalizacji	X

Miejscowości gminy Wojsławice	Poza obszarem rewitalizacji	X
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
3 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia poprzez wymianę istniejącego oświetlenia ulicznego	Ilość punktów oświetleniowych energooszczędnych	

Tabela 54. Zadanie inwestycyjne nr 9. Zielona energia w budynkach użyteczności publicznej.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Zielona energia w budynkach użyteczności publicznej		
Obszar tematyczny	Strefa środowiskowa	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023-2027		
Zakres realizacji zadania		
Sukcesywna wymiana oświetlenia i montaż paneli fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej Gminy Wojsławice		
Lokalizacja zadania		
Adres: Miejscowości gminy Wojsławice	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	X
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
1 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	

Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Ilość zaoszczędzonej energii
---	------------------------------

Tabela 55. Zadanie inwestycyjne nr 10. Poprawa stanu dróg gminnych i powiatowych przebiegających przez teren gminy Wojsławice.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Poprawa stanu dróg gminnych i powiatowych przebiegających przez teren gminy Wojsławice		
Obszar tematyczny	Strefa przestrzenno-techniczna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice, Powiat Chełmski		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023-2030		
Zakres realizacji zadania		
Budowa, przebudowa i remont dróg gminnych i powiatowych zlokalizowanych na terenie gminy Wojsławice		
Lokalizacja zadania		
Adres: Miejscowości gminy Wojsławice	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	X
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
15 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Zmodernizowane drogi	Ilość kilometrów zmodernizowanym dróg	

Tabela 56. Zadanie inwestycyjne nr 11. Budowa farm fotowoltaicznych.

Dane Zgłaszającego	
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice
Tytuł zadania	
Budowa farm fotowoltaicznych	
Obszar tematyczny	Strefa środowiskowa

Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice, Spółdzielnia energetyczna, Inwestor prywatny		
Czas/ termin realizacji zadania		
2024-2026		
Zakres realizacji zadania		
Budowa farm fotowoltaicznych		
Lokalizacja zadania		
Adres: Miejscowości gminy Wojsławice	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	X
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
3 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Zmniejszenie ilości gazów cieplarnianych, oszczędność zużycia energii elektrycznej	Ilość zaoszczędzonej energii, ilość wyprodukowanej energii	

Tabela 57. Zadanie inwestycyjne nr 12. Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej w Wojsławicach.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej w Wojsławicach		
Obszar tematyczny	Strefa funkcjonalno-przestrzenna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023-2027		
Zakres realizacji zadania		
Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej w Wojsławicach		
Lokalizacja zadania		
Adres: Miejscowości gminy Wojsławice	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	X

Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)
2 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów
Długość wymienionej sieci, ilość zutylizowanych rur azbestowych	Długość zmodernizowanej sieci

Tabela 58. Zadanie inwestycyjne nr 13. Szlak Wojsławickich źródeł i wąwozów.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Szlak Wojsławickich źródeł i wąwozów		
Obszar tematyczny	Strefa społeczna, środowiskowa	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki, Gmina Wojsławice, Stowarzyszenia		
Czas/ termin realizacji zadania		
2024-2026		
Zakres realizacji zadania		
Wytyczenie, oznakowanie i promocja Szlaku Wojsławickich źródeł i wąwozów		
Lokalizacja zadania		
Adres: Miejscowości gminy Wojsławice	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	X
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
150 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Ilość ścieżek	Długość ścieżek	

Tabela 59. Zadanie inwestycyjne nr 14. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Dane Zgłaszającego	
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice
Tytuł zadania	

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków		
Obszar tematyczny	Strefa przestrzenno-techniczna, środowiskowa	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2024-2028		
Zakres realizacji zadania		
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków u mieszkańców gminy Wojsławice		
Lokalizacja zadania		
Adres: Miejscowości gminy Wojsławice	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	X
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
2 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych	Ilość wybudowanych oczyszczalni	

Tabela 60. Zadanie inwestycyjne nr 15. Zielona energia dla mieszkańców Gminy Wojsławice.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Zielona energia dla mieszkańców Gminy Wojsławice.		
Obszar tematyczny	Strefa środowiskowa	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2024-2026		
Zakres realizacji zadania		
Budowa instalacji OZE u mieszkańców tj. kolektory słoneczne, pompy ciepła, kotły na biomasę lub zagazowujące drewno, instalacje fotowoltaiczne		
Lokalizacja zadania		
Adres:	Obszar rewitalizacji	X

Miejscowości gminy Wojsławice	Poza obszarem rewitalizacji	X
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
5 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Termomodernizacja budynków mieszkalnych	Ilość zaoszczędzanej energii, moc instalacji OZE	

Tabela 61. Zadanie inwestycyjne nr 16. Utworzenie Wojsławickiego Parku Kulturowego.

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Wojsławicki Park Kulturowy		
Obszar tematyczny	Strefa społeczna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2024-2026		
Zakres realizacji zadania		
Utworzenie Wojsławickiego Parku Kulturowego skupiającego wszystkie atrakcje turystyczne, kulturalne z terenu gminy Wojsławice w celu utworzenia spójnego produktu turystycznego		
Lokalizacja zadania		
Adres: Miejscowości gminy Wojsławice	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	X
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
1 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Zwiększenie ilości obiektów kulturalnych	Ilość odwiedzających	

Tabela 62. Zadanie inwestycyjne nr 17. Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym

Dane Zgłaszającego		
Imię i nazwisko / Nazwa firmy lub organizacji	Urząd Gminy Wojsławice	
Tytuł zadania		
Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym		
Obszar tematyczny	Strefa społeczna	
Podmiot odpowiedzialny/ Jednostka realizująca		
Gmina Wojsławice		
Czas/ termin realizacji zadania		
2023-2024		
Zakres realizacji zadania		
Budowa pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wojsławicach-Kolonii wraz z niezbędną infrastrukturą z wykorzystaniem OZE		
Lokalizacja zadania		
Adres: Wojsławice-Kolonia 1A	Obszar rewitalizacji	X
	Poza obszarem rewitalizacji	
Szacowana wartość zadania	Źródło finansowania (z podziałem na środki własne i zewnętrzne)	
18 000 000,00 PLN	Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, środki własne	
Przewidywane rezultaty uzyskane w wyniku realizacji zadania	Wskaźniki rezultatów	
Ilość obiektów infrastruktury sportowej, ilość utworzonych nowych sekcji sportowych	Ilość nowych osób trenujących	

Aby wyprowadzić ze stanu kryzysowego zdiagnozowany w ramach niniejszej diagnozy obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany gminy Wojsławice niezbędne jest podjęcie zdecydowanych działań pro-rozwojowych we wszystkich, objętych diagnozą sferach przy wykorzystaniu 3 strategicznych okoliczności:

- 1) OKOLICZNOŚĆ PIERWSZA – dotychczasowa odpowiedzialność, komplementarność, transparentność i kompetencja działania Rady Gminy Wojsławice, Wójta Gminy Wojsławice, pracowników samorządowych, sołtysów oraz innych aktywnych obywateli Gminy.
- 2) OKOLICZNOŚĆ DRUGA – Partycypacja społeczna zarówno na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i późniejszej jego realizacji.

Wykorzystać należy aktywność radnych, rad sołeckich organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, nauczycieli, animatorów kultury i sportu, twórców i osobistości lokalnych. Tworzyć oni winni Gminny Komitet Rewitalizacji Gminy Wojsławice, który będzie koordynował ewaluację: ex-ante, mid-term/on-going, oraz ex-post.

- 3) **OKOLICZNOŚĆ TRZECI** - dostępność w zwielokrotnionej postaci funduszy pomocowych, szczególnie podchodzących z UE, z których może być finansowana polityka rozwojowa, a szczególnie zadania inwestycyjne i społeczne gminy Wojsławice, które zostaną wypracowane w ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji Wojsławice na lata 2023-2030”, dotyczy to:

3.1 Umowa Partnerstwa (UP), dotycząca polityki spójności, która obejmuje następujące programy krajowe¹:

3.1.1. Fundusze Europejskie na infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) - następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to: ponad 25 mld euro.

3.1.2. Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) - program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet to ok 7,9 mld euro.

3.1.3. Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad

¹ Fundusze Europejskie na lata 2021-2027, to 72, 2 mld EURO, z polityki spójności oraz 3,8 mld EURO środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, łącznie to ok. 76 mld EURO, czyli ok. 500 mld PLN.

dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

3.1.4. Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet FERC to ok. 2 mld euro.

3.1.5. Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe. Oprócz 5 województw dotychczas objętych wsparciem: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, z nowego programu będzie korzystać także województwo mazowieckie bez Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów. W puli FEPW jest ok. 2,5 mld euro.

3.2. Krajowy Plan Odbudowy na lata 2021-2027², o obszarach wsparcia:

3.2.1. POWER UP – Rozwój czystych technologii i odnawialnych źródeł energii OZE.

² 57,2 mld EURO, z czego 23 mld EURO w formie dotacji i 34,2, mld EURO w formie pożyczek, to jest ok. 250 mld PLN.

3.2.2. RENOVATE – Poprawa efektywności energetycznej budynków.

3.2.3. CONNECT – Rozwój usług szerokopasmowych.

3.2.4. SCALE UP – Zwiększeniu zdolności przetwarzania danych przemysłowych w chmurze oraz rozwoju nowoczesnych procesorów.

3.2.5. RECHARGE and REFUEL – Rozwój zrównoważonego transportu oraz budowa stacji ładowania i tankowania paliwa.

3.2.6. RESKILL and UPSKILL – Rozwój umiejętności cyfrowych i szkolenia zawodowego.

3.2.7. MODERNISE - Cyfryzacja administracji publicznej i usług publicznych.

3.3. Inne dostępne Europejskie i krajowe środki publiczne, a w tym:

3.3.1. Programy Wspólnotowe UE 2021-2027.

3.3.2. Program pomoc Obywatelska 2021-2027.

3.3.3. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

3.3.4. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 2021-2030.

3.3.5. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 2021 - 2030.

3.3.6. Programy Operacyjne Banku Gospodarstwa Krajowego 2021-2030.

3.3.7. Programy Operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2021 - 2030.

Opracowanie zamknięto dn. 26.12.2022 r.

Centrum Kreacji i Strategii INTERAKCJA Sp. z o.o.

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba osób zamieszkujących gminę Wojsławice w latach 2019-2021.....	21
Tabela 2. Liczba i gęstość ludności w poszczególnych sołectwach w 2021 roku.	22
Tabela 3. Ludność według płci w gminie Wojsławice w latach 2015-2021.....	23
Tabela 4. Migracja ludności w gminie Wojsławice w latach 2017-2021.	25
Tabela 5. Struktura społeczna ze względu na płeć.....	27
Tabela 6. Liczba dzieci w szkole podstawowej w roku szkolnym 2021/2022.	29
Tabela 7. Charakterystyka szkoły podstawowej w latach 2020.....	30
Tabela 8. Liczba przyznanych świadczeń w 2021 r.....	32
Tabela 9. Rodzaj powodów, przez które została przyznana pomoc w latach 2019-2021.....	33
Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku w poszczególnych sołectwach.	34
Tabela 11. Liczba osób korzystających ze wszystkich form pomocy społecznej w podziale na poszczególne sołectwa Gminy Wojsławice w 2021 roku.	46
Tabela 12. Dane dotyczące korzystania z Biblioteki Publicznej Gminy w Wojsławicach.....	52
Tabela 13. Liczba aktywnych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Wojsławice w 2021 r.....	63
Tabela 14. Frekwencja wyborcza w wyborach Samorządowych w poszczególnych sołectwach Gminy Wojsławice w 2014 i 2018 r.....	66
Tabela 15. Poziom uczestnictwa w życiu publicznym w poszczególnych sołectwach Gminy Wojsławice.....	67
Tabela 16. Stopień natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice	71
Tabela 17. Przychody i rozchody budżetu gminy w 2021 roku.....	74
Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w 2020 roku.....	75
Tabela 19. Poziom przedsiębiorczości w poszczególnych sołectwach Gminy Wojsławice....	82
Tabela 20. Zarejestrowani bezrobotni w gminie Wojsławice w latach 2017-2021.	84
Tabela 21. Struktura osób bezrobotnych w Gminie Wojsławice według wybranych kategorii w 2021 roku.....	84
Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych w podziale na poszczególne sołectwa w gminie Wojsławice w latach 2019-2021.	84
Tabela 23. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w 2021 roku.....	85

Tabela 24. Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Wojsławice w 2019 roku.	85
Tabela 25. Poziom bezrobocia w poszczególnych sołectwach w gminie Wojsławice w 2021 roku.....	89
Tabela 26. Stopień natężenia zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.	91
Tabela 27. Drogi powiatowe na terenie gminy Wojsławice	111
Tabela 28. Drogi gminne na terenie Gminy Wojsławice.	111
Tabela 29. Ilość odpadów zebranych w gminie Wojsławice w 2021 roku.....	113
Tabela 30. Średnia ilość wytworzonych odpadów w gminie Wojsławice.....	114
Tabela 31. Zużycie wody w gminie Wojsławice.	114
Tabela 32. Struktura wodociągów w gminie Wojsławice w latach 2016-2020.....	115
Tabela 33. Infrastruktura wodociągowa w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.	115
Tabela 34. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej.....	116
Tabela 35. Infrastruktura kanalizacyjna w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.	116
Tabela 36. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w gminie Wojsławice w latach 2017-2021.....	119
Tabela 37. Stan lokami mieszkaniowych komunalnych w gminie Wojsławice.	119
Tabela 38. Poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną w poszczególnych sołectwach gminy Wojsławice.....	121
Tabela 39. Poziom koncentracji negatywnych czynników w obszarze środowiska naturalnego.....	131
Tabela 40. Tabela określająca liczebność próby potrzebną do uzyskania reprezentatywnych wyników przy założeniu 5-procentowego błędu próby i 95-procentowego poziomu ufności.....	141
Tabela 41. Tabela wskaźnikowa negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych.....	190
Tabela 42. Tabela wskaźnikowa dostępności do podstawowej infrastruktury i usług publicznych.....	193
Tabela 43. Zestawienie natężenia kryzysowych zjawisk w gminie Wojsławice.....	196
Tabela 44. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	201
Tabela 45. Charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	202
Tabela 46. Zadanie inwestycyjne nr 1. Budowa trybun, ogrodzenia i rewitalizacja płyty boiska sportowego w Wojsławcach, ul. Grabowiecka.....	204
Tabela 47. Zadanie inwestycyjne nr 2. Utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego.....	204
Tabela 48. Zadanie inwestycyjne nr 3. Rewitalizacja Skweru przy pomniku Tadeusza Kościuszki - etap II.....	205

Tabela 49. Zadanie inwestycyjne nr 4. Strefa odpoczynku wraz z wystawą miniaturowego budownictwa dawnych Wojsławic.....	206
Tabela 50. Zadanie inwestycyjne nr 5. Budowa zbiornika wodnego małej retencji z funkcją rekreacyjną w Wojsławicach.....	207
Tabela 51. Zadanie inwestycyjne nr 6. Park rekreacyjny przy Domu Kultury w Wojsławicach.....	207
Tabela 52. Zadanie inwestycyjne nr 7. Centrum Eco-edukacji, obserwatorium przyrody.....	208
Tabela 53. Zadanie inwestycyjne nr 8. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie gminy Wojsławice.....	209
Tabela 54. Zadanie inwestycyjne nr 9. Zielona energia w budynkach użyteczności publicznej.....	210
Tabela 55. Zadanie inwestycyjne nr 10. Poprawa stanu dróg gminnych i powiatowych przebiegających przez teren gminy Wojsławice.....	210
Tabela 56. Zadanie inwestycyjne nr 11. Budowa farm fotowoltaicznych.....	211
Tabela 57. Zadanie inwestycyjne nr 12. Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej w Wojsławicach.....	212
Tabela 58. Zadanie inwestycyjne nr 13. Szlak Wojsławickich źródeł i wąwozów.....	212
Tabela 59. Zadanie inwestycyjne nr 14. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.....	213
Tabela 60. Zadanie inwestycyjne nr 15. Zielona energia dla mieszkańców Gminy Wojsławice.....	214
Tabela 61. Zadanie inwestycyjne nr 16. Utworzenie Wojsławickiego Parku Kulturowego....	214
Tabela 62. Zadanie inwestycyjne nr 17. Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym.....	215

Spis obrazów:

Obraz 1. Sieć hydrograficzna oraz rozmieszczenie JCWP na terenie gminy Wojsławice	125
Obraz 2. Obszary i obiekty prawnej ochrony przyrody.....	130

Spis wykresów:

Wykres 1 . Przyrost naturalny w latach 2017-2021.	25
Wykres 2 . Przyrost naturalny w poszczególnych sołectwach w 2021 roku.....	26
Wykres 3 . Struktura grup wiekowych w latach 2015 – 2021.	27

Wykres 4 . Liczba dzieci w Zespole Szkolno - Przedszkolnym im. Tadeusza Kościuszki w Wojsławicach – Kolonii.....	29
Wykres 5 . Liczba dzieci w wieku 3-5 lat ogółem i objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2017-2020.....	31
Wykres 6 . Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2020 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy.....	31
Wykres 7 . Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w Gminie w 2021 roku.....	36
Wykres 8 . Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w Gminie w 2021 roku.....	37
Wykres 9 . Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w Gminie w 2021 roku.....	38
Wykres 10 .Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w Gminie w 2021 roku.	39
Wykres 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie w 2021 roku.....	40
Wykres 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie w 2021 roku.	41
Wykres 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w Gminie w 2021 roku.....	42
Wykres 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu sieroctwa w Gminie w 2021 roku.....	43
Wykres 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w Gminie w 2021 roku.	44
Wykres 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w Gminie w 2021 roku.....	45
Wykres 17. Porady lekarskie w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Wojsławicach-Kolonii w latach 2018-2021.....	61
Wykres 18. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w Gminie Wojsławice w latach 2015-2020.	62
Wykres 19. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Polsce, województwie lubelskim, powiecie chełmskim oraz Gminie Wojsławice.....	63
Wykres 20. Wybory prezydenckie RP - I i II tura (w %).....	64
Wykres 21. Wybory do Sejmu RP (w %)	65

Wykres 22. Wybory samorządowe (w %)	65
Wykres 23. Przestępczość w gminie Wojsławice w latach 2019-2021.	69
Wykres 24. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2018-2021.	76
Wykres 25. Podmioty gospodarcze w poszczególnych sektorach, funkcjonujące w gminie Wojsławice w 2021.	76
Wykres 26. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności w gminie Wojsławice w latach 2017-2021.	77
Wykres 27. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 ty. Ludności w 2021 roku - gmina Wojsławice na tle Polski, Województwa Lubelskiego oraz Powiatu Chełmskiego.	77
Wykres 28. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji PKD 2007 w roku 2020.	78
Wykres 29. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem w latach 2017-2021.	79
Wykres 30. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Wojsławice w latach 2017–2021.....	79
Wykres 31. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności w Gminie Wojsławice w latach 2017–2021.....	80
Wykres 32. Podmioty wpisane do rejestru REGON w 2022 roku.....	81
Wykres 33. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wojsławice w latach 2010-2020.....	83
Wykres 34. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2010-2020.	86
Wykres 35. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w 2021 roku.	87
Wykres 36. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w 2021 roku.	88
Wykres 37. Podział ankietowanych ze względu na płeć w gminie Wojsławice.....	151
Wykres 38. Podział ankietowanych ze względu na wiek w gminie Wojsławice.....	152
Wykres 39. Podział ankietowanych ze względu na wykształcenie w gminie Wojsławice.....	152
Wykres 40. Podział ankietowanych ze względu na zatrudnienie w gminie Wojsławice.....	153
Wykres 41. Pytanie 1. Czy Pana(i) zdaniem, gminie potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego w postaci GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI dla GMINY WOJSŁAWICE na lata 2023-2030?.....	153
Wykres 42. Pytanie 3. Dlaczego Pana(i) zdaniem ten obszar gminy jest zdegradowany?....	155

Wykres 43. Pytanie 4. Jakie problemy ekonomiczne, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?.....	156
Wykres 44. Pytanie 5. Jakie problemy społeczne związane z jakością życia, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?.....	157
Wykres 45. Pytanie 6. Jakie problemy związane z jakością życia, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?.....	158
Wykres 46. Pytanie 7. Jakie zostaną osiągnięte efekty, według Pana(i), w procesie rewitalizacji?.....	159
Wykres 47. Pytanie 9. Jak ocenia Pan/Pani elementy wpływające na warunki życia mieszkańców gminy?.....	161
Wykres 48. Pytanie 9. Jak ocenia Pan/Pani elementy wpływające na warunki życia mieszkańców gminy w "sferze gospodarczej"?.....	162
Wykres 49. Pytanie 9. Jak ocenia Pan/Pani elementy wpływające na warunki życia mieszkańców gminy w "sferze przestrzenno-funkcjonalnej technicznej i środowiskowej"?.....	163

Spis zdjęć:

Zdjęcie 1. Układ urbanistyczny Wojsławic z budynkami trzech świątyń – kościoła, cerkwi i synagogi.	100
Zdjęcie 2. Kościół pw. św. Michała Archanioła w Wojsławicach.....	101
Zdjęcie 3. Cerkiew Kazańskiej Ikony Matki Bożej.	103
Zdjęcie 4. Dzwonnica przycerkiewna.	103
Zdjęcie 5. Synagoga w Wojsławicach.....	104
Zdjęcie 6. Dom Szewca Fawki w Wojsławicach.	105
Zdjęcie 7. Rekonstrukcja domu Szewca Fawki z Wojsławic w Muzeum Wsi Lubelskiej. ...	105
Zdjęcie 8. Ratusz w centrum Wojsławic.....	106
Zdjęcie 9. Ratusz (ujęcie z lotu ptaka).	106
Zdjęcie 10. Układ urbanistyczny centrum Wojsławic.....	107
Zdjęcie 11. Ołtarz główny w kościele pw. Michała Archanioła w Wojsławicach.....	108

Spis map:

Mapa 1. Położenie geograficzne gminy Wojsławice na mapie Polski.....	14
Mapa 2. Położenie geograficzne gminy Wojsławice na mapie województwa lubelskiego.....	15
Mapa 3. Położenie geograficzne gminy Wojsławice na mapie powiatu chełmskiego.....	15
Mapa 4. Mapa administracyjna gminy Wojsławice.....	16

INTERAKCJA
CENTRUM KREACJI I STRATEGII SP. Z O.O.

